

RAPORT O STANIE
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO I ROZWOJU
SPOŁECZNO-GOSPODARCZYM
MIASTA I GMINY PIESZYCE

2018

MIASTO I GMINA PIESZYCE

URZĄD MIASTA I GMINY W PIESZYCACH

ul. Kościuszki 2
58-250 Pieszyce

tel. (074) 8365 487
fax. (074) 8367 230

www.pieszyce.pl
e-mail: um@pieszyce.pl

ZESPÓŁ AUTORSKI

dr Jerzy Tutaj
mgr inż. Karolina Drewnicka
we współpracy z Urzędem Miasta i Gminy w Pieszcach

RAPORT O STANIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZYM MIASTA I GMINY PIESZYCE

WPROWADZENIE	3
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	5
1.1. Położenie administracyjne	5
1.2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna	5
2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	7
2.1. Tło geograficzne	7
2.2. Stan środowiska	10
2.3. Bilans	12
2.4. Dokumenty	12
2.5. Inwestycje i działania 2018	12
3. DEMOGRAFIA I MIESZKALNICTWO	14
3.1. Ludność	14
3.2. Mieszkalnictwo i budownictwo	17
3.3. Komunalne zasoby mieszkaniowe	19
3.4. Finansowanie	21
3.5. Bilans	21
3.6. Inwestycje i działania 2018	21
4. GOSPODARKA I RYNEK PRACY	23
4.1. Rynek pracy	23
4.2. Przedsiębiorczość	24
4.3. Atrakcyjność inwestycyjna	29
4.4. Bilans	30
5. OŚWIATA I WYCHOWANIE	31
5.1. Żłobki	31
5.2. Przedszkola	32
5.3. Szkoły	33
5.4. Finansowanie	35
5.5. Bilans	35
5.6. Dokumenty	35
5.7. Inwestycje i działania 2018	35
6. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	43
6.1. Instytucje kultury	43
6.2. Ochrona zabytków	44
6.3. Finansowanie	45
6.4. Inwestycje i działania 2018	46
7. TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA	47
7.1. Turystyka	47
7.2. Sport i rekreacja	49
7.3. Finansowanie	53
7.4. Bilans	53
7.5. Dokumenty	53
7.6. Inwestycje i działania 2018	53
8. OCHRONA ZDROWIA	59
8.1. Infrastruktura ochrony zdrowia	59

8.2. Opieka zdrowotna i personel medyczny	60
8.3. Finansowanie	61
8.4. Inwestycje i działania 2018	62
9. POMOC SPOŁECZNA I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	63
9.1. Pomoc społeczna	63
9.1. Świadczenia na rzecz rodziny	65
9.2. Bezpieczeństwo publiczne	66
9.3. Finansowanie	68
9.4. Bilans	67
9.5. Dokumenty	67
9.6. Inwestycje i działania 2018	68
10. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	72
10.1. Transport drogowy	72
10.2. Transport kolejowy	73
10.3. Transport zbiorowy	73
10.4. Transport lotniczy	73
10.5. Drogi rowerowe	73
10.6. Łączność	74
10.7. Finansowanie	75
10.8. Dokumenty	75
10.9. Inwestycje i działania 2018	75
11. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	77
11.1. Sieć wodociągowa	77
11.2. Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków	78
11.3. Sieć gazowa	81
11.4. Sieć energetyczna i oświetlenia	83
11.5. Odnawialne źródła energii	83
11.6. Gospodarka ciepła	83
11.7. Gospodarka odpadami	84
11.8. Finansowanie	85
11.9. Bilans	85
11.10. Dokumenty	85
11.11. Inwestycje i działania 2018	85
12. WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA	89
12.1. Współpraca wewnętrzna	89
12.2. Współpraca zewnętrzna	89
12.3. Inwestycje i działania 2018	90
13. PLANOWANIE PRZESTRZENNE	92
13.1. Planowanie miejscowe	92
13.2. Decyzje administracyjne	94
14. GOSPODARKA FINANSOWA I WARTOŚĆ MIENIA	95
14.1. Budżet gminy	95
14.2. Stan mienia komunalnego	102
14.3. Gospodarka nieruchomościami:	105
14.4. Budżet partycypacyjny	106
15. SYSTEM ZARZĄDZANIA STRUKTURAMI SAMORZĄDU	107
15.1. Organizacja systemu zarządzania gminą	107
15.2. Dokumenty strategiczne i programowe	112
15.3. Promocja gminy	113
ŹRÓDŁA INFORMACJI	115
INDEKS TABEL	116
INDEKS WYKRESÓW	118
INDEKS SCHEMATÓW	119

WPROWADZENIE

Zarządzanie strategiczne. Kompleksowa wiedza o przestrzeni i gospodarce stanowi fundament optymalnego zarządzania, w tym dystrybucji środków, i pozwala na wsparcie procesów decyzyjno-strategicznych. Monitoring sytuacji społeczno-gospodarczej i istniejącego stanu zagospodarowania przestrzennego gminy, oparty na statystyce, umożliwia bowiem uchwycenie zachodzących zmian, lepszą ocenę szans i zagrożeń oraz zidentyfikowanie przyczyn zjawisk negatywnych, a także sformułowanie niezbędnych działań korygujących. Posiadanie przez samorząd lokalny aktualnej informacji o swoich zasobach, o tym jak przedstawiają się poszczególne obszary funkcjonowania gminy oraz o mieszkańcach i ich pracy, jest obecnie niezbędne również dla potencjalnych inwestorów, rodzimych przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i samych mieszkańców, którzy chcąc podejmować racjonalne i efektywne decyzje podpierają się aktualnymi danymi.

Dokument **Raportu o stanie zagospodarowania przestrzennego i rozwoju społeczno-gospodarczym**, w postaci zestawienia najważniejszych danych o samorządzie, stanowi swoiste kompendium wiedzy o sytuacji na terenie gminy. Raport zawiera szczegółowe informacje o wielu dziedzinach ważnych dla funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego i w syntetycznym ujęciu wskazuje jej główne uwarunkowania przestrzenne oraz tendencje rozwojowe. Porównanie z latami poprzednimi daje natomiast możliwość analizy zmian społeczno-gospodarczych, które dokonały się na przestrzeni lat, oraz zachodzących tendencji rozwojowych. Prezentacja aktualnej, wewnętrznej i zewnętrznej, sytuacji gminy w poszczególnych dziedzinach funkcjonowania pozwala również wskazać wyzwania, jakie stoją przed jednostką w kolejnych latach. Dokument Raportu będzie więc przydatny przy kształtowaniu polityk rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego gminy oraz przy opracowywaniu analiz i studiów dla potrzeb władz samorządowych. Raport będzie stanowić narzędzie zarządzania umożliwiające efektywne planowanie, alokację środków, okresową ocenę i dostosowanie podejmowanych działań zgodnie ze zmieniającymi się warunkami społeczno-gospodarczymi i zdiagnozowanymi potrzebami. Może on również stanowić element stałego monitoringu rozwoju jednostki budowanego przez samorząd gminny. Zawarta w nim wielowymiarowa analiza pozwalająca na identyfikację sił, słabości, szans i zagrożeń rozwoju gminy może również zostać wykorzystana w dalszej analizie strategicznej. Dokument ten stanowi również raport otwarcia dla wprowadzonego nowelizacją¹ Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym² dokumentu *Raportu o stanie gminy*, który ma obejmować podsumowanie działalności burmistrza, a w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego.

Zakres tematyczny. Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego i rozwoju społeczno-gospodarczym zawiera wielowymiarową analizę społeczną, ekonomiczną, przestrzenną, infrastrukturalną i instytucjonalną oraz szczegółowe informacje o wielu dziedzinach ważnych dla funkcjonowania gminy. Obejmuje między innymi prezentację procesów zachodzących w gospodarce narodowej z uwzględnieniem zjawisk istotnych z punktu widzenia rozwoju: procesów demograficznych, tendencji na rynku pracy i zachowań podmiotów gospodarczych. W 14 blokach tematycznych prezentuje on informacje o stanie zagospodarowania i trendach rozwojowych oraz porównuje je do wielkości powiatowych, regionalnych i krajowych. Informacje zostały podzielone na bloki tematyczne obejmujące takie obszary jak:

¹ Ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (Dz.U. 2018 poz. 130).

² Dz. U. z 2018 r. poz. 994, 1000, 1349 i 1432.

- środowisko przyrodnicze
- demografia i mieszkalnictwo
- gospodarka i rynek pracy
- oświata i wychowanie
- kultura i ochrona dziedzictwa narodowego
- turystyka, sport i rekreacja
- ochrona zdrowia
- pomoc społeczna i bezpieczeństwo publiczne
- komunikacja i transport
- infrastruktura techniczna
- współpraca wewnętrzna i zewnętrzna
- planowanie przestrzenne
- gospodarka finansowa i wartość mienia
- system zarządzania strukturami samorządu

Analizowane obszary zawierają ponadto: tendencje zmian, ocenę mocnych i słabych stron, w tym identyfikację podstawowych problemów oraz informację nt. finansowania. Statystyczny obraz gminy zaprezentowany został w oparciu o zestaw wskaźników zarówno w układzie tabelarycznym, jak i w postaci wykresów.

Zakres czasowy. Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego i rozwoju społeczno-gospodarczym gminy został opracowany przy wykorzystaniu najbardziej aktualnych danych pochodzących ze statystyki publicznej (GUS, BDL) oraz w oparciu o informacje i materiały uzyskane z wydziałów urzędu, miejskich jednostek organizacyjnych i innych instytucji działających na terenie gminy. Ocena zjawisk i zmian zagospodarowania dokonana została poprzez porównanie stanu z obecnego, tj. głównie roku 2018 lub 2017 przy braku dostępu do aktualniejszych danych, ze stanem z roku 2012. Pozwoliło to na przedstawienie aktualnej informacji o stanie zagospodarowania i rozwoju społeczno-gospodarczym jednostki terytorialnej oraz wskazanie najistotniejszych tendencji zmian zachodzących na jej terenie.

Wykaz użytych skrótów:

CODGIK	Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej	PIG	Państwowy Instytut Geologiczny
DWKZ	Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków	RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
DZMiW	Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	RPOWD	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego
GUS	Główny Urząd Statystyczny	RWD	Ramowa Dyrektywa Wodna
IUNG	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach	SUIKZP	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
JCWP	Jednolite Części Wód Powierzchniowych	UE	Unia Europejska
MPZP	Miejsowy plan zagospodarowania przestrzennego	WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

1.1. Położenie administracyjne

Gmina miejsko-wiejska Pieszyce położona jest w zachodniej Polsce, w południowej części województwa dolnośląskiego, w powiecie dzierzoniowskim. Graniczy od wschodu z gminami Dzierżonów i Bielawa (powiat dzierzoniowski), od północy z gminą Świdnica (powiat świdnicki), od południa z gminą Nowa Ruda (powiat kłodzki) oraz od zachodu z gminą Walim (powiat wałbrzyski). Pieszyce położone są około 65 km od stolicy regionu – Wrocławia, w pobliżu głównych miast: Bielawa 4 km, Dzierżonów 7 km, Świdnica 23 km, Wałbrzych 30 km, Kłodzko 48 km oraz Legnica i Jelenia Góra 83 km.

POWIERZCHNIA: 6 361 ha
LUDNOŚĆ: 9 550 osób
ODLEGŁOŚCI: 65 km Wrocław
83 km Legnica
Jelenia Góra
30 km Wałbrzych
23 km Świdnica
7 km Dzierżonów
4 km Bielawa
POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE:
50°43'N, 16°35'E

SCHEMAT 1. Położenie gminy na tle Polski, województwa dolnośląskiego i powiatu dzierzoniowskiego [2018].

Źródło: opracowanie własne.

Gmina Pieszyce jest korzystnie zlokalizowana względem układu komunikacji drogowej. Zewnętrzną dostępność komunikacyjną zapewnia przebiegająca przez miasto droga wojewódzka nr 383, relacji: Dzierżonów – Jedlina-Zdrój. Najbliższa stacja PKP znajduje się w Dzierżonowie, w odległości kilku kilometrów od Pieszc. W promieniu zasięgu około 65 km i maksymalnym czasie dojazdu do 1 h od gminy zlokalizowany jest port lotniczy o znaczeniu krajowym: Wrocław-Strachowice.

1.2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna

Gminę Pieszyce tworzy miasto Pieszyce oraz 4 dzielnice miejskie o statusie sołectwa: Bratoszów, Kamionki, Piskorzów i Rościszów. Miasto Pieszyce, pełniące w gminie rolę ośrodka administracyjno-usługowego, w 2018 roku zamieszkiwało około 7 tys. osób (76,8% ludności gminy), a ich liczba zmniejsza się z roku na rok. Od 2012 roku odnotowano spadek liczby mieszkańców miasta o 5,7%, czyli 428 osób. W analizowanym okresie czasu nieznacznie zmniejszyła się również liczba ludności na obszarze wiejskim gminy (-1,2%; -26 osób). Obecnie największa liczba osób zamieszkuje dzielnicę Rościszów (777 osób; 8,4% ludności gminy) oraz Piskorzów (648 osób; 7%), w dalszej kolejności uplasowała się dzielnica Kamionki (490 osób; 5,3%) oraz Bratoszów z najmniejszą liczbą mieszkańców (229 osób; 2,5%). Największy ubytek liczby mieszkańców od 2012 roku odnotowano w Kamionkach (-6,5%) oraz Bratoszowie (-5%), ich liczba wzrosła natomiast w Piskorzowie (2,5%) oraz w Rościszowie (0,5%).

TABELA 1. Wykaz miejscowości wraz z liczbą mieszkańców wg stanu na 31.12 [2012-2018].

Lp.	Nazwa miejscowości	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
1.	Pieszyce – miasto	7 526	7 410	7 335	7 254	7 232	7 176	7 098	-5,7%↓	-1,1%↓
2.	Bratoszów	241	228	229	230	229	226	229	-5,0%↓	1,3%↑
3.	Kamionki	524	527	529	520	520	505	490	-6,5%↓	-3,0%↓
4.	Piskorzów	632	637	633	632	639	642	648	2,5%↑	0,9%↑
5.	Rościszów	773	755	797	813	799	798	777	0,5%↑	-2,6%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Pieszyce.

Gmina Pieszyce w swoich granicach administracyjnych zajmuje powierzchnię 6 361 ha, co stanowi 13,3% powiatu dzierzoniowskiego. W strukturze użytkowania gruntów w gminie największą powierzchnię stanowią użytki rolne (3 214 ha, 50,5% powierzchni gminy) i grunty leśne (2 736 ha, 43%). Grunty zabudowane i zurbanizowane obejmują 386 ha, czyli 6,1% powierzchni gminy. Pozostały obszar zajmują grunty pod wodami (21 ha, 0,3%) oraz nieużytki (4 ha, 0,1%)

TABELA 2. Struktura użytkowania gruntów [2014].

Powierzchnia [ha]:	powierzchnia ogółem	użytki rolne	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	grunty pod wodami	grunty zabudowane i zurbanizowane	nieużytki	tereny różne
powierzchnia [ha]	6 361	3 214	2 736	21	386	4	0
procentowy udział [%]	100,0	50,5	43,0	0,3	6,1	0,1	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

2.1. Tło geograficzne

Położenie geograficzne. Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym³ gmina Pieszyce zlokalizowana w prowincji Masywu Czeskiego, w podprowincji Sudety z Przedgórzem Sudeckim, w makroregionach Przedgórze Sudeckie i Sudetów Środkowych. Część północno-wschodnia gminy należy do Obniżenia Podsudeckiego, natomiast południowo-zachodnia położona jest w Górach Sowich.

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE:

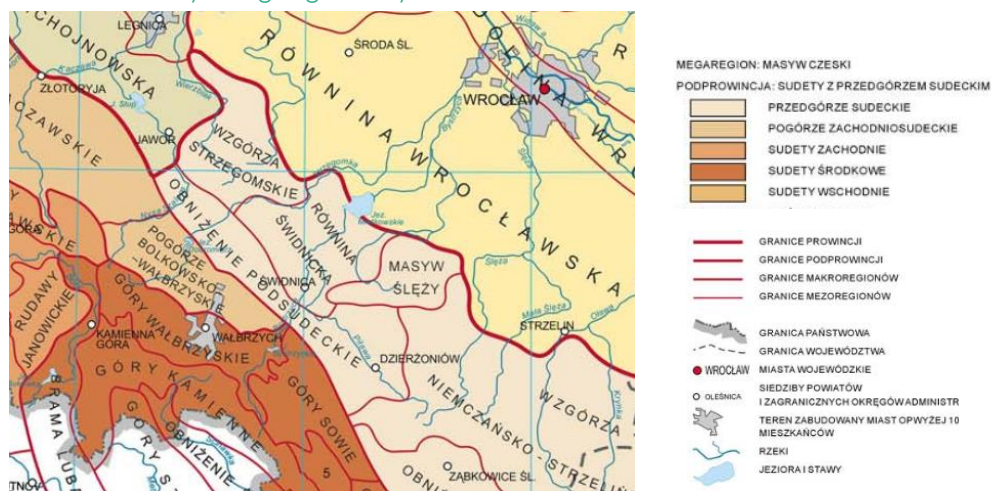
Prowincja: Masyw Czeski (33)

Podprowincja: Sudety z Przedgórzem Sudeckim (332)

Makroregion: Przedgórze Sudeckie (332.1), Sudety Środkowe (332.4)

Mezoregion: Obniżenie Podsudeckie (332.15), Góry Sowie (332.44)

SCHEMAT 2. Podział fizycznogeograficzny.

Źródło: opracowanie na podstawie www.eko.wbu.wroc.pl.

Rzeźba terenu. Obszar gminy charakteryzuje zróżnicowana rzeźba terenu. Najwyższy punkt na obszarze gminy stanowi szczyt Gór Sowich – Wielka Sowa (1014,8 m n.p.m.), natomiast najniżej położony zlokalizowany jest w dolinie Pieszyckiego Potoku na granicy z Dzierżoniowem (około 255 m n.p.m.). W północnej i wschodniej części gminy, obejmującej Obniżenie Podsudeckie, rzeźba terenu ma charakter równiny, a miejscami występują głązy ze śladami erozji wietrznej. Część ta zdominowana jest przez formy denudacyjne, w postaci równin denudacyjnych i rumoszy skalnych. Do form pochodzących z okresu zlodowaceń należą wysoczyzny morenowe płaskie i faliste, które znajdują się na terenie Piskorzowa i Pieszczy. W południowo-zachodniej części gminy występują natomiast zaokrąglone grzbiety górskie z łagodnie zarysowanymi przełęczami wzbogacającymi walory krajobrazu. W dolinach rzecznych występują naturalne wychodnie skalne, m.in. stożki napływowe, powstające wskutek akumulacji osadów żwirowo-kamienistych.

Budowa geologiczna. Część północno-wschodnia gminy, położona w obrębie Obniżenia Podsudeckiego zbudowana jest głównie z osadów miocenówskich oraz piasków, żwirów i glin czwartorzędowych. Natomiast część południowo-zachodnią, w granicach Gór Sowich, tworzą zespoły młodoproterozoicznych paragnejsów i migmatytów z niewielkimi ciałkami amfibolitów, granulitów i zserpentinizowanych perydytów. Na terenie gminy nie stwierdzono występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych. Na terenach o spadkach przekraczających 20% istnieją jednak naturalne predyspozycje do ruchów masowych ziemi oraz powstawania osuwisk.

³ Geografia regionalna Polski, J. Kondracki, Warszawa 2002.

Klimat. Gmina Pieszyce położona jest w strefie klimatu umiarkowanego o charakterze podgórskim. W okresie wiosenno-letnim występuje tu klimat typu chłodnego, pochmurnego i wilgotnego, natomiast w okresie jesienno-zimowym typu ciepłego, umiarkowanie słonecznego i umiarkowanie wilgotnego. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi na obszarze przedgórskim 7-8°C, a w górach obniża się wraz ze wzrostem wysokości terenu do 4-5°C. Średnia roczna suma opadów wynosi: w części przedgórskiej 620-700 mm, w Rościszowie 805 mm, a w wyżej położonych partiach gór przekracza 900 mm. Średnia maksymalna grubość pokrywy śnieżnej liczy na obszarze przedgórskim 15-20 cm, a w górach wzrasta do 30 cm – najwyższe z maksymalnych grubości pokrywy śnieżnej osiągają 70-80 cm, a w górach 100-150 cm. Czas trwania pokrywy śnieżnej wynosi nieco ponad 60 dni, a w wyżej położonych partiach gór do 80 dni. Okres wegetacyjny trwa w zależności od wysokości od ok. 210 dni w dolinach i obniżeniach do ok. 170 dni w partiach szczytowych. W gminie przeważają wiatry z kierunku południowego i południowo-zachodniego. Średnia prędkość wiatru wynosi w części przedgórskiej 3,5-5,0 m/s, a w górach wzrasta do 5,0-7,5 m/s.

Wody podziemne na terenie gminy zlokalizowane są w czwartorzędowym piętrze wodonośnym, które stanowi główny zbiornik wód podziemnych w tym rejonie województwa. Zasoby **wód powierzchniowych** na terenie gminy, podobnie jak na obszarze całego powiatu dzierzoniowskiego, są dość ubogie, co wynika z górzystego ukształtowania terenu, charakteryzującego się szybkim odpływem wód. Gmina położona jest w granicach zlewni dwóch górskich dopływów Piławy: Pieszyckiego Potoku (część południowa gminy) i Potoku Kłomnica (część północna gminy). Za główny ciek źródłiskowy uważa się Kamionek, na którym znajduje się niewielki, malowniczy wodospad. Na Kamionku i na Pieszyckim Potoku znajdują się ujęcia wody pitnej dla mieszkańców gminy, które objęte są strefami ochronnymi podlegającym szczególnej ochronie w ramach systemu Natura 2000. Nie występują tu naturalne i sztuczne zbiorniki wodne. Na obszarze gminy nie stwierdzono występowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Najwyższe niebezpieczeństwo wylewu wód na tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie potoków odnotowuje się w okresie letnim, podczas obfitych opadów deszczu oraz w okresie wiosennych roztopów.

Gleby. Na obszarze gminy przeważają gleby pseudobielicowe, z mniejszym udziałem gleb brunatnych właściwych lub wyługowanych, rozwinięte w większości na glinach średnich pylastych, a w dolinach rzecznych występują mady rzeczne. Pod względem użyteczności rolnej przeważają gleby IIIb, IVa i IVb klasy bonitacyjnej. Grunty rolniczo przydatne zlokalizowane są głównie na terenach przedgórskich, w dolinie Pieszyckiego Potoku oraz w części podgórskiej, gdzie występują gleby kompleksu pszennego dobrego, z niewielkim udziałem kompleksu pszennego wadliwego. W części górskiej występuje natomiast kompleks użytków zielonych średnich lub słabych.

Surowce naturalne. Obszar gminy należy do rejonów ubogich pod względem występowania kopalin użytkowych. Zachodnia część gminy obejmuje w swoich granicach administracyjnych fragment złoża migmatytów „Padole”, udokumentowanego w 1974 roku.

Flora. Ekosystemy leśne występują głównie w zachodniej części gminy, w granicach Parku Krajobrazowego Gór Sowich. Dominującym typem siedlisk są lasy górskie. Wyższe partie górskie porastają lasy mieszane górskie, natomiast w najwyższej strefie Gór Sowich bory górskie. W części przedgórskiej oraz u podnóża gór potencjalne zbiorowisko roślinne stanowi grąd środkowo-europejski⁴. W wyższych partiach gór występuje kwaśna buczyna górska, natomiast w niżej położonych terenach gór przewodnim zbiorowiskiem jest żyzna buczyna sudecka. W dolinach rzecznych występują łągi: podgórskie łągi jesionowe oraz olszyny górskie. W składzie gatunkowym dominuje świerk, a drugorzędnie buk, dąb oraz sosna. Na terenie Gór Sowich pomimo intensywnej gospodarki leśnej zachowało się kilkadziesiąt płatów lasów odpowiadających siedliskom przyrodniczym chronionym (Dyrektywa Siedliskowa UE), należą do nich głównie kwaśne i żyzne buczyny, lasy stokowe oraz w niższych partiach gór grądy. Zbocza dolin porastają lasy liściaste klonowo-lipowe, kwaśne buczyny i niewielkie fragmenty grądów. Łąki kośne o bogatym składzie gatunkowym stanowią najlepiej zachowane łąki tego typu w regionie.

⁴ W odmianie śląsko-wielkopolskiej, w formie podgórskiej, seria żyzna i uboga.

Fauna. Świat zwierzęcy na obszarze gminy nie odbiega od występującego w całych Górach Sowich. Do najcenniejszych gatunków występujących na terenie gminy oraz w skali kraju należy popielica (Polska Czerwona Księga) oraz orzesznica (wymieniona w załączniku IV Natura 2000). Do ważnych dla Europy gatunków zwierząt występujących na terenie gminy należą również: bóbr europejski, wydra, kumak nizinny i zatoczek łamliwy. Pozostałe cenne dla regionu gatunki to drobne ssaki owadożerne (rzęsosek mniejszy, ryjówka górska) oraz z gryzoni (badylarka). Występują tu dość licznie muflony, stanowiące charakterystyczny element fauny Gór Sowich. Na terenie gminy stwierdzono również występowanie około 11 gatunków nietoperzy, w których występują gatunki rzadkie i zagrożone: nocek duży, nocek Bechsteina i mopek⁵. Występują tu również cenne zimowiska nietoperzy zlokalizowane w podziemnych sztolniach po nieczynnych kopalniach w okolicach Kamionek. Na terenie gminy odnotowano występowanie 124 gatunków ptaków, w tym 113 gniazdujących na tym terenie i 11 uznanych za zalatujące. Ochroną gatunkową objętych jest 106 gatunków ptaków lęgowych, w tym bocian czarny podlegający ochronie strefowej. Ponad 7 gatunków ptaków podlega ochronie jako ptaki łowne, 13 gatunków objętych jest Dyrektywą Ptasią, a 2 gatunki wpisane są do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt (zielonka i włośchatka), natomiast 6 gatunków jest zagrożonych w skali Śląska. Występujący w mieście derkacz wpisany jest na międzynarodową listę gatunków zagrożonych wyginięciem w skali świata. Płazy na terenie gminy reprezentowane są przez 9 gatunków, gady przez 5 gatunków, i wszystkie z nich objęte są ochroną prawną⁶. Z ryb odnotowano występowanie pstrąga potokowego, płoci i karpia oraz objętego ochroną śliza.

Ochrony przyrody. Na terenie gminy znajdują się obszary objęte ochroną w postaci parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu oraz obszarów Natura 2000:

- **Park Krajobrazowy Gór Sowich**⁷ – (pow. 8 141 ha) obejmujący w swoich granicach najwyższą część Sudetów Środkowych wraz z Wielką Sową, zlokalizowany w części podgórskiej i górskiej gminy, którego celem ochrony jest zachowanie przyrodniczych, kulturowych i estetycznych walorów masywu Gór Sowich oraz stworzenie warunków do wypoczynku i rekreacji. W jego granicach położony jest specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Ostoja Nietoperzy Gór Sowich”.
- **Obszar Chronionego Krajobrazu Góry Bardzkie i Sowie**⁸ – (pow. 17 336 ha⁹) obejmujący ochroną wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem oraz pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.
- **Obszar Ochrony Siedlisk NATURA 2000 „Ostoja Nietoperzy Gór Sowich”** (PLHo20071) – (pow. 213,25 km²), w skład którego wchodzi 16 cennych miejsc zimowania nietoperzy¹⁰, w tym stwierdzono występowanie 3 gatunków nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej – mopek, nocek Bechsteina, nocek duży.
- **Obszar Ochrony Siedlisk NATURA 2000 „Kamionki”** (PLHo20005) – (pow. 0,72 km²) obszar zlokalizowany na zachód od wsi Kamionki w Górach Sowich, którego celem ochrony jest zachowanie w stanie niepogorszonym populacji zanokcicy serpentynowej oraz siedliska podgórskich łąk świeżych użytkowanych ekstensywnie w jej otoczeniu¹¹.

⁵ Najcenniejszym stanowiskiem kolonii nocka dużego liczącej około 1 000 osobników jest budynek ZGM w Rościszowie, które stanowi jedno z największych w Polsce kolonii rozrodczych tego gatunku.

⁶ Traszka grzebieniasta (Polska Czerwona Księga), kumak nizinny, rzekotka drzewna, żaba wodna i jaszczurka zwinka.

⁷ Rozporządzenie Nr 7/91 Wojewody Wałbrzyskiego z dnia 8 listopada 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Wałbrz. Nr 15 poz. 159), Rozporządzenie Nr 6/96 Wojewody Wałbrzyskiego z 18 lipca 1996 r. (Dz. Urz. Nr 24 poz. 578 z 1996 r.).

⁸ Uchwała Nr 35/81 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Wałbrzychu z dnia 28 października 1981 r. (Dz. Urz. WRN nr 5 poz. 46 z 9.10.81 r.).

⁹ Na terenach gmin: Kłodzko, Nowa Ruda, Bardo, Stoszowice, Złoty Stok, Świdnica, Pieszyce, Walim.

¹⁰ Sokolec, Sztolnia w Bystrzycy Górnej, Jugowice I, II i III, Włodarz, Srebrna Sztolnia koło Walimia, Rzeczką, Soboń, Osówka, Osówka II, Rościszów – budynek komunalny, Sztolnia za Domem Ani, Sztolnia w Podlesiu, Augustyna w Kamionkach, Sztolnia na Chałupę I i (II) w Kamionkach.

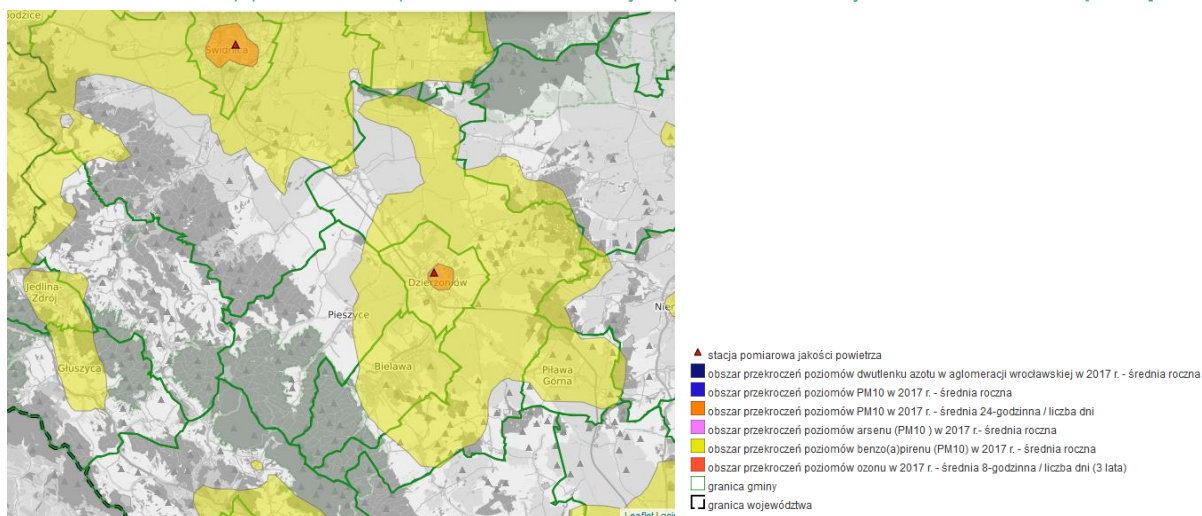
¹¹ Występuje tu znacząca w skali Polski populacja zanokcicy serpentynowej licząca do 10% populacji krajowej. Gatunek ten występuje z dwoma innymi gatunkami zanokcicy: zanokcicy czarnej liczącej około 25% populacji krajowej oraz zanokcicy klinowatej.

Na obszarze gminy wyznaczono również obszary o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych (APP), proponowane do objęcia dodatkową formą ochrony przyrody¹², tj. Kamieniołom w Lasocinie, Kamieniołom w Kamionkach, Skałka Ciosana, Skałki w Kamionkach, Strzyżna Niedźwiedzia Skała. Na terenie gminy ustanowionych zostało 17 pomników przyrody ożywionej – 15 pomników w postaci pojedynczych drzew i 2 grupy drzew^{13, 14}

Jakość powietrza kontrolowana jest poprzez pomiary podstawowych zanieczyszczeń powietrza, dla których określone są dopuszczalne lub docelowe poziomy w powietrzu. Stacje i punkty pomiarowe funkcjonujące w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska zlokalizowane są głównie na terenach miejskich. Zgodnie z przeprowadzoną *Oceną poziomów substancji w powietrzu*¹⁵, wykonywaną co roku przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, gmina Pieszyce została zaklasyfikowana do strefy dolnośląskiej (kod PLo204). W 2017 roku, podobne jak w latach ubiegłych, największym problemem dla całego regionu i gminy są zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM₁₀ (przekroczenia dotyczą zarówno normy średniodobowej jak i średniorocznej) oraz bezno(a)pirenem (silnie kancerogennym wielopierścieniowym węglowodorem aromatycznym). Powyżej poziomu dopuszczalnego w strefie dolnośląskiej kształtowały się również stężenia ozonu i arsenu. Wymienione powyżej zanieczyszczenia zaliczone zostały do klasy C, dla której wymagane jest prowadzenie określonych działań, mających na celu osiągnięcie odpowiednich poziomów tych substancji w powietrzu. Stężenia pozostałych zanieczyszczeń tj. dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), benzenu (C₆H₆), tlenku węgla (CO) oraz metali: ołowiu (Pb), kadmu (Cd) i niklu (Ni) nie przekraczały wartości dopuszczalnych (klasa A). Nadmienić należy jednak, że w sezonie grzewczym obserwuje się wzrost zanieczyszczenia powietrza (SO₂, NO₂ i pyły). Główną przyczyną występowania przekroczeń w okresie zimowym jest emisja z systemów indywidualnego ogrzewania budynków. Do pozostałych źródeł zanieczyszczenia powietrza zaliczyć należy m.in. emisję zanieczyszczeń z transportu drogowego oraz nieorganizowaną emisję pyłu z dróg i rolnictwa. Podczas oceny poziomów substancji w powietrzu w województwie dolnośląskim w 2017 roku, na terenie gminy Pieszyce stwierdzono również przekroczenia występowania ozonu [O₃ / liczba dni (poziom docelowy), O₃ / AOT₄₀ (cel długoterminowy)].

¹⁵ Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za 2017 r., Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Wrocław 2018.

SCHEMAT 4. Obszary przekroczeń poziomów substancji w powietrzu w województwie dolnośląskim [2017].

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, <https://www.wroclaw.pios.gov.pl>.

Tabela 3. Klasyfikacja strefy dolnośląskiej wg rodzajów zanieczyszczeń powietrza [2017].

NAZWA STREFY	SYMBOL KLASY WYNIKOWEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ											
	SO ₂	NO ₂	CO	Benzen C ₆ H ₆	Ozon O ₃	Pył PM ₁₀	Pył PM _{2.5}	Ołów Pb	Arsen As	Kadm Cd	Nikiel Ni	B(a)P
strefa dolnośląska	A	A	A	A	C	C	A	A	C	A	A	C

Źródło: Ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Wrocław 2018.

Klimat akustyczny. Głównym źródłem hałasu na terenie gminy Pieszyce, stanowiącym uciążliwość dla środowiska i ludzi, jest hałas drogowy. Podczas badań w 2013 roku, w punkcie pomiarowym przy ul. Tadeusza Kościuszki – droga w centralnej części miasta, o nawierzchni asfaltowej w bardzo dobrym stanie technicznym, stwierdzony poziom dźwięku wynoszący 63,8 dB był wynikiem natężenia ruchu kształtującego się na poziomie ok. 324 poj./h i udziale 3,4% pojazdów ciężkich w ogólnym strumieniu ruchu. W porównaniu do badań z 2009 roku poziom dźwięku nie uległ zmianie pomimo zwiększonego natężenia ruchu.

TABELA 4. Wyniki pomiaru hałasu [2009, 2013].

Lokalizacja punktów pomiarowych	Natężenie ruchu poj./h ogółem		Natężenie ruchu poj./h ciężarowych		Poziom dźwięku LAeq na granicy terenu chronionego [dB]	
	2009	2013	2009	2013	2009	2013
ul. Tadeusza Kościuszki	270	324	7	11	63,9	63,8

Źródło: Klimat akustyczny w wybranych punktach województwa dolnośląskiego w 2013 roku, Wojewódzki Inspektorat Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, marzec 2014.

Jakość wód podziemnych JCWPd 108 (PLGW6000108), na obszarze której zlokalizowana jest gmina Pieszyce, zgodnie z badaniami przeprowadzonymi w 2012 roku, wskazuje na dobrą ogólną ocenę stanu wód, w tym dobry stan ilościowy i chemiczny. Wody te nie są zagrożone niespełnieniem celów środowiskowych. Natomiast ocena wód powierzchniowych Pieszyckiego Potoku (JCWP PLRW60006134489), zgodnie z badaniami przeprowadzonymi w 2015 roku, w punkcie pomiarowym w Kamionkach, wskazuje na zły ogólny stan wód, w tym zły stan/potencjał ekologiczny, V klasę elementów biologicznych i II klasę elementów hydromorfologicznych. Należy przy tym pamiętać, że ww. JCWP nie znajdują się w całości w granicach gminy Pieszyce, w związku z czym możliwość wpływania na jej stan i potencjał ekologiczny może być ograniczona.

Monitoring poziomu **pól elektromagnetycznych** w województwie dolnośląskim obejmuje pomiary prowadzone przez Państwowy Monitoring Środowiska w różnych punktach województwa. Wyniki pomiarów monitoringowych przeprowadzonych na terenie gminy Pieszyce w 2013 roku wykazały, że wartości natężenia PEM utrzymywały się na niskich poziomach (0,37). Można więc wnioskować, że na całym terenie gminy Pieszyce poziomy te również nie były przekraczane.

2.3. Bilans

	– położenie geograficzne stanowiące potencjał do rozwoju turystyki – walory krajobrazowe i przyrodnicze
	– zanieczyszczenie powietrza związane z tzw. niską emisją – zły stan wód powierzchniowych – zagrożenie pożarami lasów

2.4. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszyce na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2022	Uchwała Nr XIII/102/2015 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 25 listopada 2015 roku w sprawie: przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszyce na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2022”
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Pieszyce	Uchwała nr XIV/110/2015 z dnia 29 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Pieszyce”
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pieszyce	Uchwała Nr XXVI/198/2016 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 30 listopada 2016 roku zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Pieszyce”

2.5. Inwestycje i działania 2018

W zakresie ochrony środowiska w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące działania:

TABELA 5. Najważniejsze działania w zakresie ochrony środowiska zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Dotacje w zakresie programu ograniczania niskiej emisji – budżet gminy	Teren Gminy Pieszyce (domki jednorodzinne, domy wielorodzinne)	Finansowanie przedsięwzięć związanych z ograniczeniem niskiej emisji na terenie gminy Pieszyce, obejmujących trwałą zmianę systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym węglowym na ogrzewanie ekologiczne jak: elektryczne, gazowe i olejowe. Poprzez trwałą zmianę ogrzewania rozumiane jest całkowita likwidacja dotychczasowego ogrzewania opartego na paliwie stałym węglowym poprzez jego wyburzenie lub wymontowanie	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszyce na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2022 Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pieszyce Uchwała Nr XLI/292/2018 Rady Miejskiej Pieszcach z dnia 31 stycznia 2018 r. w sprawie zatwierdzenia zasad udzielania dotacji na finansowanie przedsięwzięć związanych

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
				z ograniczeniem niskiej emisji na terenie gminy Pieszycy w 2018 roku
2	Dotacje do przydomowych oczyszczalni ścieków-budżet gminy	Teren Gminy Pieszycy ¹⁶	Wspieranie przedsięwzięć związanych z wykonywaniem przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków tj. na zakup lub zakup i montaż urządzeń do oczyszczania ścieków bytowych w stopniu umożliwiającym odprowadzanie ich do wód lub do ziemi zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa	Strategia rozwoju gminy Pieszycy na lata 2014-2020 Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszycy na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2022 Uchwała Nr XXXIII./245/2017 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 31 maja 2017 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na finansowanie przedsięwzięć związanych z wykonywaniem przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków w latach 2017-2018 na terenie gminy Pieszycy
3	Dotacja z budżetu Gminy Pieszycy oraz środków z WFOŚiGW we Wrocławiu	Teren Gminy Pieszycy	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z budynków mieszkalnych i gospodarczych zlokalizowanych na terenie gminy w ramach realizowanego „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Pieszycy”. Celem tego programu jest inwentaryzacja azbestu, jego sukcesywne usuwanie, prawidłowa utylizacja oraz pomoc mieszkańcom w tym zakresie zgodnie z przepisami prawa.	Strategia rozwoju gminy Pieszycy na lata 2014-2020 Uchwała nr XIV/110/2015 z dnia 29 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Pieszycy”

Na terenie gminy podjęte zostały również intensywne działania w celu ograniczania niskiej emisji. W latach 2017-2018 roku zlikwidowanych zostało 48 systemów ogrzewania opartego na paliwie stałym węglowym, w tym 28 w 2018 roku, a na działania te wydatkowano ogółem blisko 57 tys. zł.

TABELA 6. Realizacja planu gospodarki niskoemisyjnej [2017-2018].

Nazwa	2017	2018
likwidacja systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym węglowym [szt.]	20	28
montaż odnawialnych źródeł energii [szt.]	–	–
wydatkowana kwota [zł]	23 853,71	33 145,00

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Pieszycy.

¹⁶ Dotacje celowe udzielone były osobom fizycznym, w przypadku likwidacji istniejącego zbiornika bezodpływowego tzw. „szamba”, będącymi właścicielami, współwłaścicielami (w tym wspólnoty mieszkaniowe w rozumieniu ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali) nieruchomości zamieszkałych, położonych na terenie Gminy Pieszycy, w rejonach gdzie nie jest przewidywana budowa zbiorowej kanalizacji sanitarnej, bądź podłączenie do istniejącego lub projektowanego systemu kanalizacyjnego jest z przyczyn technicznych niemożliwe lub ekonomicznie nieuzasadnione.

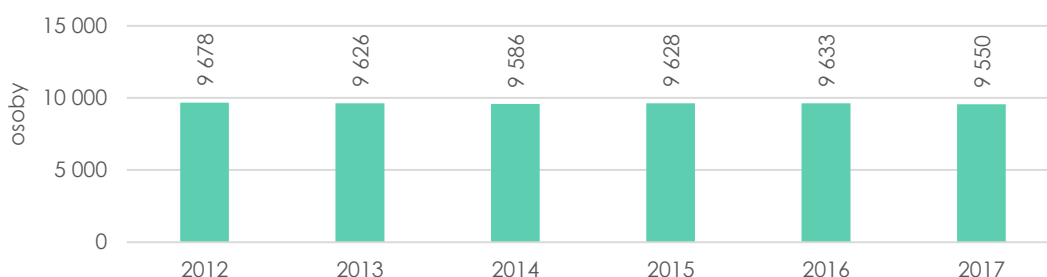
3. DEMOGRAFIA I MIESZKALNICTWO

3.1. Ludność

W 2017 roku gminę miejsko-wiejską Pieszyce zamieszkiwało 9 550 osób¹⁷, co stanowiło 9,6% populacji powiatu dzierzoniowskiego i 0,3% populacji Dolnego Śląska. Miasto Pieszyce skupiało 75% mieszkańców gminy (7 170 osób), natomiast pozostałe 2 380 osób mieszkało na obszarze wiejskim. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 150 os./km², co przewyższało przeciętną wartość na Dolnym Śląsku wynoszącą 146 os./km² oraz w Polsce (123 os./km²). Od 2012 roku liczba mieszkańców gminy zmniejszyła się o 1,3% (128 osób), a spadek ten był wyższy niż przeciętnie w kraju (0,3%) i regionie (0,4%).

STAN LUDNOŚCI:
9 550 mieszkańców
spadek liczby mieszkańców
o **1,3%** od 2012
gęstość zaludnienia **150 os./km²**

WYKRES 1. Liczba mieszkańców gminy [2007-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 7. Liczba ludności gminy [2012-2017]¹⁸.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	9 678	9 626	9 586	9 628	9 633	9 550	-1,3%↓	-0,9%↓
miasto	–	–	–	–	7 230	7 170	–	-0,8%↓
obszar wiejski	–	–	–	–	2 403	2 380	–	-1,0%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na ogólną liczbę ludności i jej dynamikę w czasie składają się z jednej strony procesy naturalne, takie jak przyrost naturalny i współczynnik zgonów, z drugiej zaś ruch migracyjny ludności. Na obszarze gminy Pieszyce w 2017 roku saldo migracji wewnętrznych było ujemne, co wynikało z przewagi wymeldowań nad zameldowaniami (odpowiednio 128 wobec 117), przy czym w mieście Pieszyce wskaźnik ten był dodatni (5 osób), natomiast na obszarze wiejskim wynosił -16 osób. Odnotowano również ujemne saldo migracji zagranicznych (2 osoby zameldowały się z zagranicy wobec 13 osób, które się wymeldowały). Biorąc pod uwagę wartość salda migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2017 roku ogółem w gminie Pieszyce wyniosła ona -1,1 osoby, przy czym w mieście było ono dodatnie (0,7), natomiast na obszarze wiejskim odpływ mieszkańców kształtował się na poziomie 6,7 osób na 1000 mieszkańców. Jednocześnie wynik ten był mniej korzystny niż przeciętna wartość w powiecie dzierzoniowskim (0,1 osoby) oraz województwie dolnośląskim (0,9 osoby).

¹⁷ Kobiety stanowiły 51,6% populacji w gminie, wskaźnik feminizacji wynosił 106.

¹⁸ Ze względu na zmianę statusu gminy Pieszyce z miejskiej na miejsko-wiejską w 2016 roku brak danych dla lat 2012-2015 w podziale na miasto i obszar wiejski.

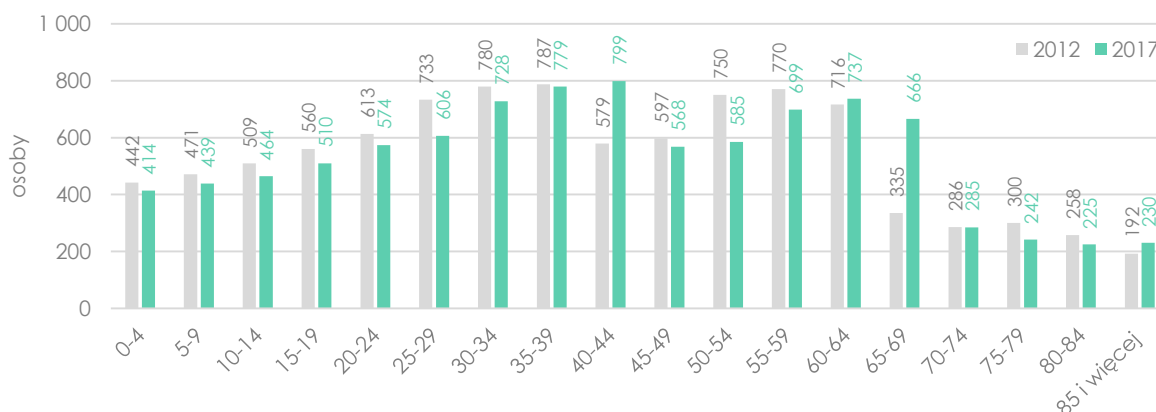
TABELA 8. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w gminie [2012-2017].

Saldo migracji [os.]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017
wewnętrznych ogółem	44	-11	-6	74	44	-11
miasto	-	-	-	-	40	5
obszar wiejski	-	-	-	-	4	-16
zagranicznych ogółem	-2	0	-8	0	-10	-11
miasto	-	-	-	-	-10	-9
obszar wiejski	-	-	-	-	0	-2
saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności [os.]:						
dolnośląskie	0,6	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9
powiat dzierzoniowski	-2,3	-2,7	-1,5	-1,0	-0,4	0,1
Pieszyce	4,5	-1,1	-0,6	7,7	4,6	-1,1
miasto	-	-	-	-	5,5	0,7
obszar wiejski	-	-	-	-	1,7	-6,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na obszarze gminy wyraźnie zaznacza się proces starzenia się ludności, czego obrazem może być wzrost wartości wskaźnika obciążenia demograficznego wyrażonego liczbą osób w wieku poprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym na przestrzeni lat 2012-2017. Odpowiednio wynosił on 28,1 oraz 34,5 osób, przy czym średnio w powiecie dzierzoniowskim we wskazanych latach wyniósł on 30,8 i 38,9 osoby, a na Dolnym Śląsku 28,2 i 34 osoby. Podobnie wskaźnik starości demograficznej (odsetek osób w wieku powyżej 65 lat) wzrósł z 14,2 do 17,3%.

WYKRES 2. Struktura wieku mieszkańców gminy [2012, 2017].

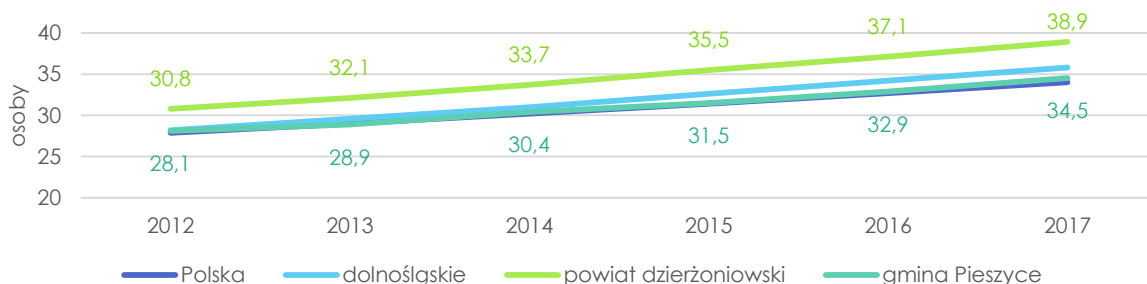

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2017 roku przyrost naturalny w gminie Pieszyce był ujemny i wynosił -5,1‰, przy czym w mieście był zdecydowanie niższy niż na obszarze wiejskim (odpowiednio -6,5‰ i -0,8‰). W tym samym roku średnio w powiecie dzierzoniowskim przyrost naturalny kształtował się na poziomie -4,6‰, na Dolnym Śląsku -1,3‰, a średnio w kraju -0,02‰. Warty odnotowania jest również fakt, że od 2012 roku rocznie wartość wskaźnika była ujemna, przyjmując wartości od -2,7‰ w 2012 roku do wspomnianych -5,1‰ w 2017 roku.

W 2017 roku współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów, wynosił w gminie 0,63, czyli nieznacznie mniej niż przeciętnie w województwie dolnośląskim (0,89) oraz kraju (1). Wskaźnik zgonów na 1000 ludności, na poziomie 13,6, był wyższy niż średnio w regionie (10,5) i w Polsce (10,1). Przyczyny zgonów dostępne są jedynie dla poziomu powiatu w ogólnodostępnej statystyce publicznej i wynika z nich, że w powiecie dzierzoniowskim w 2016 roku 44% z nich spowodowanych było chorobami układu krążenia, 27,2% nowotworami, natomiast za 5,2% odpowiadały choroby układu oddechowego.

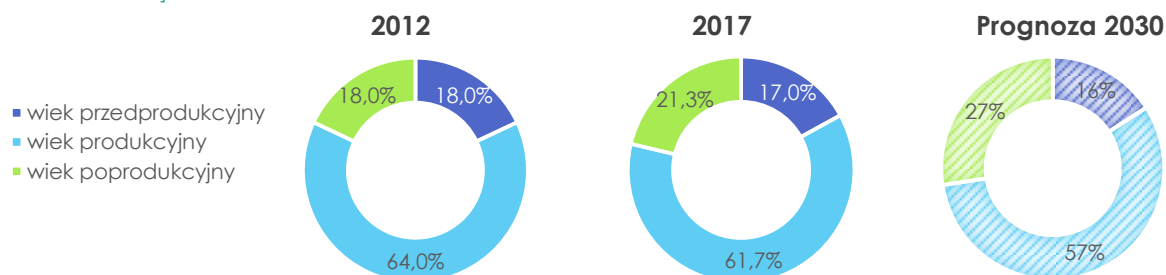
WYKRES 3. Wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym) w gminie [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2017 roku ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 17% mieszkańców gminy Pieszyce, produkcyjnym 61,7%, a poprodukcyjnym 21,3%, a udziały te były bardzo zbliżone do struktury w regionie. W powiecie dzierzoniowskim analogicznie było to 15,5%, 60,8% oraz 23,6%. Od 2012 roku wyraźnie zaznacza się jednak tendencja zmniejszania się udziału osób w wieku produkcyjnym na rzecz najstarszej grupy wiekowej (w 2012 roku odpowiednio 64% i 18%).

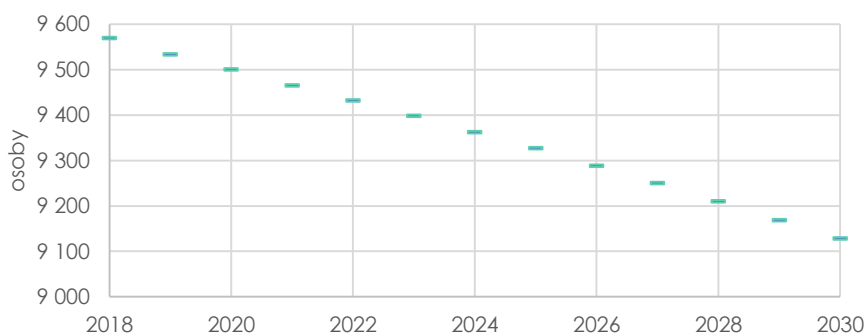
WYKRES 4. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem [2012, 2017, prognoza 2030].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zgodnie z prognozą demograficzną GUS¹⁹ liczba ludności na terenie gminy miejsko-wiejskiej Pieszyce, przy utrzymaniu obecnie zachodzących trendów, będzie stale się zmniejszać. Prognozuje się, że w 2030 roku gmina będzie liczyć 9 128 mieszkańców. Ekstrapolacja wg ekonomicznych grup wieku wskazuje także na szybki proces starzenia się ludności. Zgodnie z prognozą udział ludności w wieku poprodukcyjnym wzrośnie do 27,4%, wskutek czego na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadać będzie 48 osób w wieku poprodukcyjnym. Natomiast udział ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym zmniejszy się analogicznie do 56,7% i 15,9%, co niewątpliwie będzie miało wpływ na rynek pracy w gminie.

WYKRES 5. Prognoza liczby ludności ogółem do 2030 roku [2016].

Źródło: opracowanie na podstawie Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030, GUS, Warszawa 2017.

¹⁹ Prognoza ludności gmin do 2030 r. GUS jako punkt wyjścia przyjmuje stan ludności w dniu 31.12.2016 r.

3.2. Mieszkalnictwo i budownictwo

Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Pieszyce w 2017 roku tworzyło 3 491 mieszkań o łącznej powierzchni 235 532 m² w 1 369 budynkach mieszkalnych. Mieszkania te stanowiły 9,3% zasobu mieszkaniowego w powiecie dzierzoniowskim i 0,3% w regionie. W gminie średnia powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 67,5 m², czyli mniej niż średnio w kraju (73,8 m²), regionie (72,4 m²), jednak więcej niż przeciętnie w powiecie dzierzoniowskim (63,6 m²). Dostępność mieszkań wyrażona ich liczbą przypadającą na 1000 mieszkańców w gminie Pieszyce wynosiła w 2017 roku 365,5 mieszkania, co również było wartością niższą niż średnio w kraju (375,7), powiecie dzierzoniowskim (389) oraz województwie dolnośląskim (402,7). Od 2012 roku do użytku oddanych zostało 46 mieszkań²⁰ o łącznej powierzchni 6 646 m², co stanowiło wzrost o 1,3%, zatem znacznie poniżej średniej zmiany w regionie i kraju (5,6%).

ZASOBY MIESZKANIOWE:

3 491 mieszkań
235 532 m² powierzchnia użytkowa
1 369 budynków mieszkalnych
365,5 mieszkań na 1000 mieszkańców
67,5 m² przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania
24,7 m² przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę

TABELA 9. Zasoby mieszkaniowe w gminie [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
budynki	1 324	1 335	1 341	1 349	1 359	1 369	3,4%↑	0,7%↑
mieszkania	3 445	3 459	3 465	3 474	3 482	3 491	1,3%↑	0,3%↑
powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	228 886	230 692	231 588	233 065	234 070	235 532	2,9%↑	0,6%↑
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	66,4	66,7	66,8	67,1	67,2	67,5	1,7%↑	0,4%↑
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]	23,7	24,0	24,2	24,2	24,3	24,7	4,2%↑	1,6%↑
mieszkania na 1000 mieszkańców	356,0	359,3	361,5	360,8	361,5	365,5	2,7%↑	1,1%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wyposażenie mieszkań. Pod względem wyposażenia, podobnie jak w regionie, dostęp do wodociągu w 2017 roku miało ponad 90% mieszkań i dotyczyło to zarówno miasta Pieszyce (91,3%, 2 553 mieszkań), jak i obszaru wiejskiego (91,%; 656 mieszkań). Niemal 80% dysponowało własną łazienką (79% w mieście i 78,4% na obszarze wiejskim), a nieco ponad 2/3 centralnym ogrzewaniem (62,4%). W gaz sieciowy wyposażonych było 2 192 mieszkań w Pieszycach oraz 564 mieszkania na obszarze wiejskim. Część budynków na obszarze gminy wymaga termomodernizacji oraz zmiany sposobu ogrzewania, bowiem tradycyjne źródła ciepła w połączeniu z niską efektywnością energetyczną budynków sprzyjają zjawisku niskiej emisji.

WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ:

miasto:

91,3% wodociąg
79% łazienka
62,4% centralne ogrzewanie

obszar wiejski:

91,4% wodociąg
78,4% łazienka
62,4% centralne ogrzewanie

TABELA 10. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne w gminie [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne:								
wodociąg	3 143	3 157	3 163	3 172	3 180	3 189	1,5%↑	0,3%↑
miasto	–	–	–	–	2 525	2 533	–	0,3%↑
obszar wiejski	–	–	–	–	655	656	–	0,2%↑

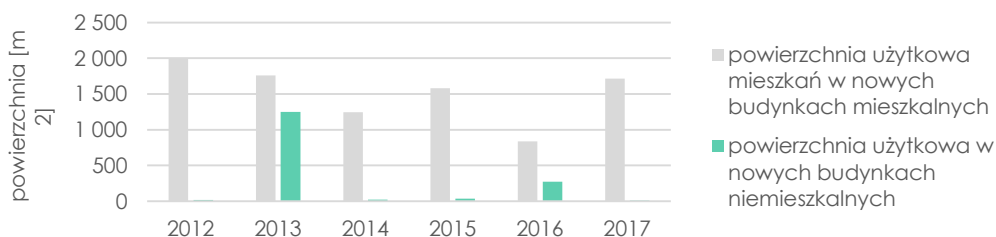
²⁰ Wg definicji obowiązujących do 2017 r.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
łazienka	2 693	2 707	2 714	2 723	2 745	2 693	–	-1,9%↓
miasto	–	–	–	–	2 183	2 191	–	0,4%↑
obszar wiejski	–	–	–	–	562	563	–	0,2%↑
centralne ogrzewanie	2 130	2 144	2 151	2 160	2 168	2 177	2,2%↑	0,4%↑
miasto	–	–	–	–	1 721	1 729	–	0,5%↑
obszar wiejski	–	–	–	–	447	448	–	0,2%↑
gaz sieciowy	2 732	2 743	2 745	2 749	2 755	2 756	0,9%↑	0,04%↑
miasto	–	–	–	–	2 189	2 192	–	0,1%↑
obszar wiejski	–	–	–	–	566	564	–	-0,4%↓
Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań [%]:								
wodociąg miasto	91,2	91,3	91,3	91,3	91,3	91,3	0,1 pkt%↑	–
obszar wiejski	–	–	–	–	91,4	91,4	–	–
łazienka miasto	78,2	78,3	78,3	78,4	79,0	79,0	0,8 pkt%↑	0,6 pkt%↑
obszar wiejski	–	–	–	–	78,4	78,4	–	–
centralne ogrzewanie miasto	61,8	62,0	62,1	62,2	62,2	62,4	0,6 pkt%↑	0,2 pkt%↑
obszar wiejski	–	–	–	–	62,3	62,4	–	0,1 pkt%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rozwój budownictwa. W latach 2012-2017 na terenie gminy Pieszyce zostało oddanych do użytkowania ogółem 78 budynków²¹ o łącznej powierzchni około 1,7 tys. m², która stanowiła 7,6% powierzchni budynków oddanych do użytkowania na terenie powiatu dzierzoniowskiego. Od 2012 roku do użytku oddano 12 budynków niemieszkalnych, w tym m.in.: hotel, budynek muzeum oraz osiem garaży, natomiast w 2017 roku budynek handlowo-usługowy. Ponad 85% ww. powierzchni budynków oddanych do użytkowania w latach 2012-2017 stanowiły budynki mieszkalne – 66 budynki o powierzchni około 9,1 tys. m².

WYKRES 6. Powierzchnia użytkowa w nowych budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 11. Budynki oddane do użytkowania [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
liczba budynków ogółem [szt.]	16	18	10	11	10	13	-18,8%↓	30,0%↑
mieszkalne	15	13	9	10	7	12	-20,0%↓	71,4%↑
niemieszkalne	1	5	1	1	3	1	–	-66,7%↓
powierzchnia użytkowa ogółem [m²]	2 020	3 009	1 265	1 618	1 110	1 724	-14,7%↓	55,3%↑
mieszkalne	2 003	1 758	1 243	1 582	837	1 714	-14,4%↓	104,8%↑
niemieszkalne	17	1 251	22	36	273	10	-41,2%↓	-96,3%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

²¹ Wg definicji obowiązujących do 2017 roku.

Od 2012 roku w gminie oddano do użytkowania 70 mieszkań²² o łącznej powierzchni około 9,5 tys. m², czyli 11% ich powierzchni oddanej do użytku w powiecie dzierżoniowskim i 0,1% w województwie dolnośląskim. Żadne z nich nie było przeznaczone na sprzedaż lub wynajem i wszystkie powstały jako mieszkania indywidualne. Trzyletnia średnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na terenie gminy w 2017 roku wynosiła 6,7 mieszkania.

TABELA 12. Mieszkania oddane do użytkowania [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Ogółem 2012-2017
mieszkania ogółem	15	16	9	10	8	12	70
powierzchnia użytkowa mieszkań ogółem [m ²]	2 003	2 052	1 243	1 582	1 005	1 714	9 599
mieszkania indywidualne	15	16	9	10	8	12	70
powierzchnia użytkowa [m ²]	2 003	2 052	1 243	1 582	1 005	1 714	9 599
mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	0	0	0	0	0	0	0
powierzchnia użytkowa [m ²]	0	0	0	0	0	0	0
mieszkania komunalne	0	0	0	0	0	0	0
powierzchnia użytkowa [m ²]	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 13. Średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania	12,0	12,7	13,3	11,7	2,7	6,7	-5,3%↓	4,0%↑
średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności	1,2	1,3	1,4	1,2	0,0*	0,0*	-1,2%↓	–

*zgodnie z informacją dostępną w Banku Danych Lokalnych GUS zaprezentowanie danych dla dwóch wskazanych lat jest niemożliwe lub niecelowe ze względu na brak wiarygodnych lub porównywalnych danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.3. Komunalne zasoby mieszkaniowe

Komunalny zasób mieszkaniowy gminy Pieszyce w 2016 roku²³ obejmował 609 mieszkań o powierzchni użytkowej 25 446 m², które stanowiły 10,7% mieszkań komunalnych na terenie powiatu dzierżoniowskiego. Od 2015 roku zasób ten zmniejszył się o 29 mieszkań o łącznej powierzchni 565 m². Gmina dysponowała 4 lokalami socjalnymi o łącznej powierzchni 94 m². Z powodu zaległości w opłatach za mieszkania komunalne w 2016 roku wykonane zostały 3 eksmisje. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że pomimo znaczącego zmniejszenia się liczby mieszkań, w których występuje zaległość w opłatach w latach 2013-2016 (z 431 do 174), ogólna kwota zaległości wzrosła aż o 232% (z 83,2 tys. zł do 276 tys. zł).

KOMUNALNE ZASOBY MIESZKANIOWE:

609 mieszkań komunalnych o powierzchni **25 446 m²**
4 lokale socjalne o powierzchni **94 m²**

TABELA 14. Komunalne zasoby mieszkaniowe [2012-2017].

Mieszkania komunalne	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2016-2013	Zmiana 2015-2016
mieszkania	–	675	–	638	609	–	-9,8%↓	-4,5%↓
powierzchnia użytkowa [m ²]	–	27 473	–	26 011	25 446	–	-7,4%↓	-2,2%↓

²² Wg definicji obowiązujących od 2018 r.

²³ Brak aktualniejszych danych GUS.

Lokale socjalne	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
lokale	6	5	5	5	4	4	50%↑	0,0%
powierzchnia użytkowa [m ²]	153	128	128	125	94	94	-38,6%↓	0,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

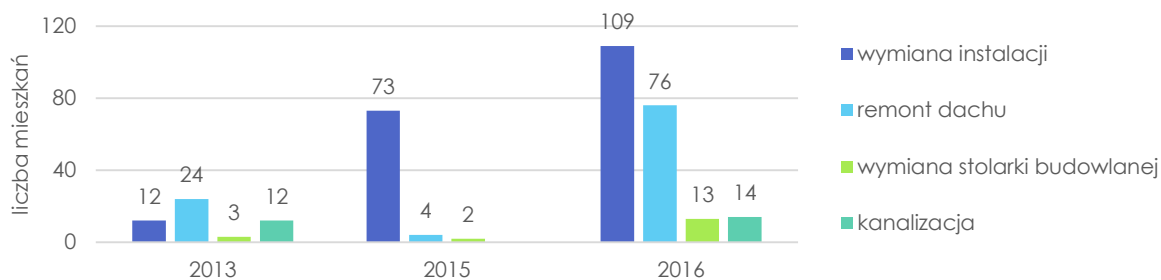
Tabela 15. Zaległości w opłatach za lokale mieszkalne oraz postępowania eksmisyjne i eksmisje w zasobach gminnych [2013, 2015, 2016].

Zaległości w opłatach za mieszkania	ogółem			ponad 3 miesiące		
	2013	2015	2016	2013	2015	2016
mieszkania	431	203	174	–	–	–
wysokość zaległości [tys. zł]	83,2	48,3	276	–	–	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Remonty i modernizacje. Zdekapitalizowane zasoby gminne wymagają przeprowadzenia wielu remontów i modernizacji. W 2016 roku w 109 mieszkaniach dokonano wymiany instalacji, 76 mieszkań komunalnych bezpośrednio dotyczył przeprowadzony remont dachu, natomiast 14 mieszkań przyłączono do sieci kanalizacyjnej, a w 13 dokonano wymiany stolarki budowlanej. W 2013 i 2015 roku przeprowadzano podobne prace remontowe i modernizacyjne, na mniejszą skalę: w 2013 roku łącznie 51 mieszkań skorzystało na prowadzonych pracach, w 2015 roku było to 79 mieszkań wobec ww. 212 w 2016 roku.

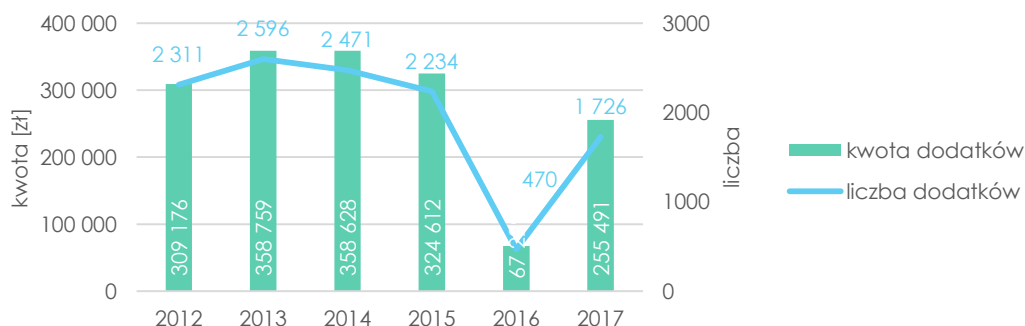
WYKRES 7. Remonty mieszkań (związane z podwyższeniem standardu mieszkania) w budynkach komunalnych [2013, 2015, 2016].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dodatki mieszkaniowe. Na terenie gminy Pieszyce na przestrzeni lat 2012-2017 o ¼ zmniejszyła się liczba wypłacanych dodatków mieszkaniowych osobom, które mają niskie dochody i nie są w stanie opłacić czynszu – z 2 311 do 1 726. Zdecydowana większość z nich przypadała w 2017 roku mieszkańcom miasta (1 642 wobec 84 na obszarze wiejskim). Również ogólna kwota przeznaczana na ten cel w budżecie gminy we wskazanym okresie zmniejszyła się z ponad 309,1 tys. zł w 2012 roku do 255,5 zł w 2017 roku (spadek o 17%).

WYKRES 8. Dodatki mieszkaniowe wypłacone na terenie gminy [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 8. Dodatki mieszkaniowe [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
liczba ogółem	2 311	2 596	2 471	2 234	470	1 726	-25,3%↓	267,2%↑
miasto	–	–	–	–	448	1 642	–	266,5%↑
obszar wiejski	–	–	–	–	22	84	–	281,8%↑
kwota ogółem [zł]	309 176	358 759	358 628	324 612	67 229	255 491	-17,4%↓	280%↑
miasto	–	–	–	–	65 011	246 945	–	279%↑
obszar wiejski	–	–	–	–	2 218	8 546	–	285,3%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

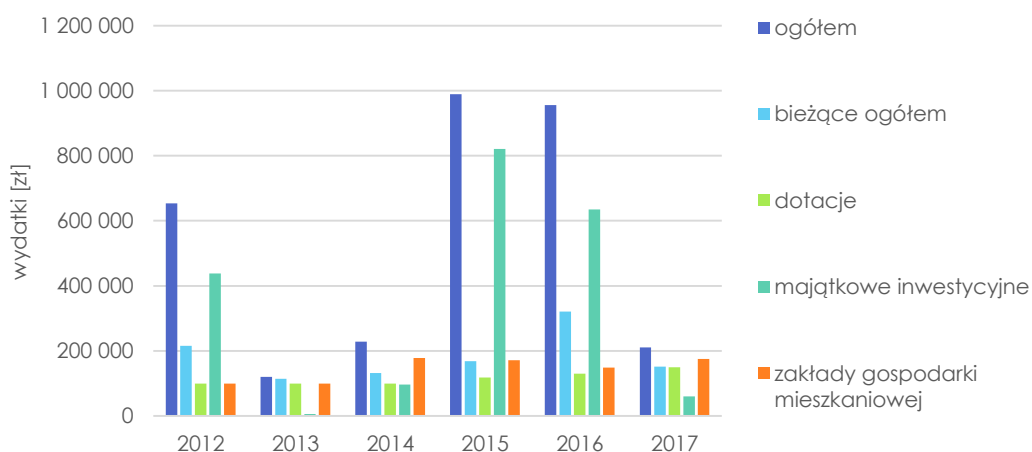
3.4. Bilans

+	– dodatnie saldo migracji w mieście Pieszyce – niższa niż przeciętnie w powiecie i regionie wartość obciążenia demograficznego – wysoka dostępność urządzeń sieciowych – zmniejszająca się liczba i kwota dodatków mieszkaniowych
–	– zmniejszająca się liczba mieszkańców w wyniku ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji wewnętrznych i zagranicznych – proces starzenia się społeczeństwa – wzrastająca kwota zaległości w opłatach czynszu w mieszkaniach komunalnych – brak budownictwa mieszkaniowego z przeznaczaniem na sprzedaż lub wynajem

3.5. Finansowanie

W analizowanym okresie wydatki na gospodarkę mieszkaniową w gminie Pieszyce wahały się między ok. 120 tys. zł w 2013 roku a niemal 1 mln zł w 2015 i 2016 roku. W 2017 roku gmina wydatkowała na ten cel ok. 211 tys. zł i nakłady te zostały zmniejszone od 2012 roku niemal o 70%. Wyższe nakłady w dwóch wskazanych latach wynikały przede wszystkim ze względnie wysokich wydatków majątkowych inwestycyjnych (odpowiednio 83 i 66% kwoty ogółem). Dla porównania w 2017 roku było to jedynie 28%. Gmina otrzymywała również dotacje na prowadzenie gospodarki mieszkaniowej rokrocznie w zbliżonych kwotach między 100 a 150 tys. zł. Warto zauważyć, że nakłady gminy na gospodarkę nieruchomościami zostały zmniejszone od 2012 roku o 94% i wyniosły w 2017 roku niemal 36 tys. zł wobec ponad 0,5 mln zł w 2012 roku.

WYKRES 9. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową (dział 700) [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 16. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową (dział 700) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	653 106,98	120 523,00	228 328,00	989 250,33	955 519,33	210 997,80	-67,7%↓	-77,9%↓
bieżące ogółem	215 528,00	114 339,00	131 757,00	168 788,00	320 867,24	151 250,08	-29,8%↓	-52,9%↓
dotacje	100 000,00	100 000,00	100 000,00	118 500,00	130 000,00	150 000,00	50,0%↑	15,4%↑
majątkowe inwestycyjne	437 578,98	6 184,00	96 571,00	820 462,33	634 652,09	59 747,72	-86,3%↓	-90,6%↓
zakłady gospodarki mieszkaniowej	100 000,00	100 000,00	177 866,00	171 519,42	148 889,51	175 025,00	75,0%↑	17,6%↑
gospodarka gruntami i nieruchomościami	553 106,98	20 523,00	50 462,00	817 730,91	806 629,82	35 972,80	-93,5%↓	-95,5%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2018 roku wydatki poniesione w zakresie gospodarki mieszkaniowej w kwocie 251 189,30 zł, czyli o 19% wyższej niż w 2017 roku, obejmowały m.in. przekazanie dotacji dla Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Pieszycach z przeznaczeniem na remonty budynków i mieszkań stanowiących zasób gminy oraz udziały gminy w remontach we Wspólnotach Mieszkaniowych (150 000,00 zł) oraz pozostałe wydatki na kwotę 101 189,30 zł. W 2018 roku wykonano remonty łącznie z zakupami materiałów budowlanych na kwotę w wysokości 507 550,46 zł, w tym na: zakup usług remontowych (386 095,33 zł), zakup materiałów budowlanych (121 455,13 zł). Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Pieszycach uzyskał w 2018 roku ogółem przychody w kwocie 1 850 987,74 zł.

3.6. Inwestycje i działania 2018

W zakresie mieszkalnictwa, w tym komunalnego, w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. takie inwestycje i działania jak: wykonanie remontów w budynkach komunalnych gminy łącznie z zakupami materiałów budowlanych na kwotę w wysokości 507 550,46 zł, w tym na: zakup usług remontowych 386 095,33 zł oraz zakup materiałów budowlanych 121 455,13 zł. Kwota remontów została pokryta z wpływów czynszu i z wpływów za zarządzanie wspólnotami.

4. GOSPODARKA I RYNEK PRACY

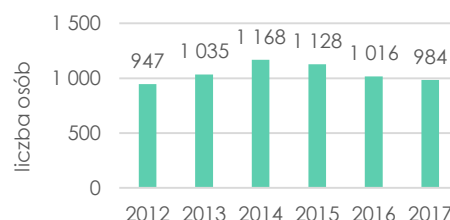
4.1. Rynek pracy

Pracujący. W 2017 roku na terenie gminy Pieszyce pracowały 984 osoby, co stanowiło 6% pracujących w powiecie dzierzoniowskim i 0,1% w województwie dolnośląskim. Kobiety stanowiły ponad połowę ww. ogółu pracujących (59,5%; 585 osób), co było udziałem znacznie powyżej średniej w Polsce (50%), regionie (49,8%) i powiecie dzierzoniowskim (52%). Liczba pracujących na terenie gminy zwiększała się do 2014 roku (1 168 osób), od tego czasu notuje się jednak spadek ich liczby i obecnie kształtuje się ona na poziomie zbliżonym do 2012 roku (wzrost o 3,9%). Warto zauważyć, że zmniejszenie się liczby pracujących dotyczyło jedynie w przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba pracujących pozostaje więc na względnie niskim poziomie. W 2017 roku wynosiła ona jedynie 103 osoby, podczas gdy w powiecie dzierzoniowskim osiągnęła wynik 161 osób, w województwie dolnośląskim 268, a w kraju 247 osób.

PRACUJĄCY:

984 osoby pracujące
59,5% udział kobiet w ogóle pracujących
3,9% wzrost liczby pracujących od 2012
103 osoby pracujące na 1000 ludności

WYKRES 10. Liczba pracujących [2012-2017].

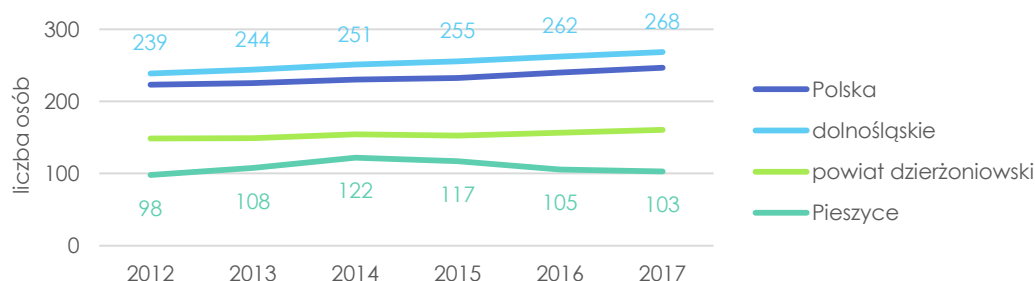
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 17. Liczba pracujących [2012-2017].

Pracujący:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	947	1 035	1 168	1 128	1 016	984	3,9%↑	-3,1%↓
kobiety	514	559	607	623	547	585	13,8%↑	6,9%↑
mężczyźni	433	476	561	505	469	399	-7,9%↓	-14,9%↓
pracujący na 1000 ludności	98	108	122	117	105	103	5,3%↑	-2,3%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

WYKRES 11. Liczba pracujących na 1000 ludności [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

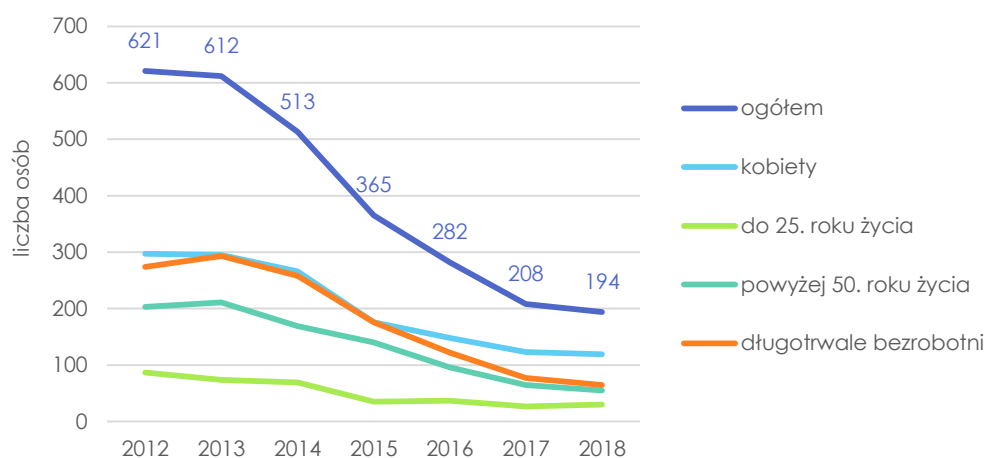
Bezrobotnie. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, w czerwcu 2018 roku w gminie Pieszyce zarejestrowane były 194 osoby bezrobotne, a 61,3% z nich stanowiły kobiety. Liczba osób pozostających bez pracy w gminie, podobnie jak w całym kraju, maleje z roku na rok.

BEZROBOTNI:

194 zarejestrowanych bezrobotnych, w tym:
61,3% kobiety
33,5% długotrwale bezrobotni
28,4% osoby powyżej 50. roku życia

W porównaniu do 2012 roku zmniejszyła się ona aż o 68,8%, a tylko w ostatnim roku odnotowano jej spadek o 6,7%. Należy również podkreślić, że zarejestrowani bezrobotni stanowią jedynie 3,5% ludności w wieku produkcyjnym w gminie, a udział ten jest niższy niż na terenie Dolnego Śląska (3,9%) oraz kraju (4,6%) i zbliżony do średniej w powiecie dzierżoniowskim (3,4%). Na przestrzeni ostatnich lat w gminie Pieszyce odnotowano również spektakularny spadek liczby bezrobotnych powyżej 50. roku życia (-72,9%), długotrwale bezrobotnych (-76,3%) oraz osób do 25. roku życia (-65,5%) w porównaniu do 2012 roku. Znaczącą grupę wśród bezrobotnych stanowią jednak nadal osoby powyżej 50. roku życia, których udział w ogóle bezrobotnych wynosi 28,4% (55 os.). Nieco ponad 1/3 wśród ogółu zarejestrowanych stanowią osoby długotrwale bezrobotne, pomimo, że ich liczba wynosiła w 2018 roku jedynie 65 osób wobec 274 w 2012 roku. Ich udział jest także znacznie niższy niż przeciętnie w kraju (54,7%) i regionie (51,6%).

WYKRES 12. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych [2012-2018].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 18. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych [2012-2018].

Liczba bezrobotnych [os.]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
ogółem	621	612	513	365	282	208	194	-68,8%↓	-6,7%↓
kobiety	297	295	266	176	148	123	119	-59,9%↓	-3,3%↓
do 25. roku życia	87	74	69	35	37	27	30	-65,5%↓	11,1%↑
powyżej 50. roku życia	203	211	169	140	96	65	55	-72,9%↓	-15,4%↓
długotrwale bezrobotni	274	293	258	176	122	77	65	-76,3%↓	-15,6%↓
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]:									
ogółem	10,0	9,9	8,4	6,0	4,7	3,5	–	-6,5 pkt%↓	-1,2 pkt%↓
kobiety	10,4	10,4	9,5	6,3	5,4	4,5	–	-5,9 pkt%↓	-0,9 pkt%↓

2012-2017 – stan na koniec grudnia, 2018 – stan na koniec czerwca 2018.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.2. Przedsiębiorczość

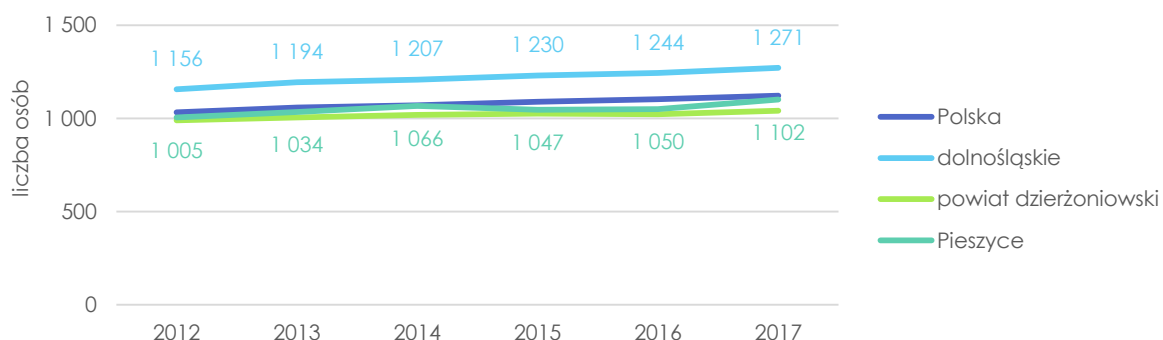
Poziom przedsiębiorczości. W 2017 roku do rejestru REGON w gminie wpisanych było ponad 1 tys. podmiotów gospodarczych (9,9% podmiotów zarejestrowanych w powiecie dzierżoniowskim i 0,3% podmiotów na Dolnym Śląsku), a od 2012 roku ich liczba wzrosła o 8,1%. W przeliczeniu na 10 tys. ludności w gminie Pieszyce działalność prowadziło więc 1 102 podmiotów gospodarczych,

PODMIOTY GOSPODARCZE:

- 1 052** podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON
- 1 102** podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności
- 178,5** podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym
- 95** nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze na 10 tys. ludności

co klasyfikowało ją na poziomie porównywalnym do średniej w gminach w kraju (1 121), jednak poniżej średniej w regionie (1 271), pomimo, że znalazła się ona wśród 40% jednostek samorządu terytorialnego w województwie dolnośląskim, w których wskaźnik przekroczył poziom 1 000. Również liczba 178,5 podmiotu gospodarczego na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym była zbliżona do przeciętnej ich liczby w gminach w kraju (183,3), poniżej średniej w regionie (207,7), choć był to wynik wyższy niż przeciętnie w powiecie dzierzoniowskim (171 podmiotów). Pozytywną tendencją jest rosnąca liczba nowo rejestrowanych jednostek w rejestrze REGON przypadająca na 10 tys. ludności, która od 2012 roku wzrosła o 19,1%, a tylko w dwóch ostatnich badanych latach aż o 36,3%. W 2017 roku wynosiła ona 95 podmiotów, co było wynikiem korzystniejszym niż przeciętnie w powiecie dzierzoniowskim (83 podmioty).

WYKRES 13. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tysięcy ludności [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 19. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
podmioty gospodarki narodowej ogółem	973	995	1 022	1 008	1 011	1 052	8,1%↑	4,1%↑
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1 005	1 034	1 066	1 047	1 050	1 102	9,6%↑	5,0%↑
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	157,0	161,7	168,0	166,0	168,2	178,5	13,6%↑	6,1%↑
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	80	82	96	75	69	95	19,1%↑	36,3%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Struktura branżowa. Pod względem rodzaju prowadzonej działalności wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Pieszyce dominowała działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L), skupiająca 24,3% (255) podmiotów ogółem. Drugą co do liczebności grupą przedsiębiorstw była związana z handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów (sekcja G: 216 podmiotów; 20,6% podmiotów ogółem). Na kolejnym miejscu znalazły się przedsiębiorstwa budowlane, stanowiące nieco ponad 1/10 podmiotów (sekcja F: 125 przedsiębiorstw). Warto zwrócić uwagę, że wskazana struktura dominujących działalności była analogiczna ogółem w powiecie dzierzoniowskim, pomimo, że odsetek podmiotów sekcji L w powiecie był znacząco niższy niż w gminie (16,8%). Podmioty prowadzące działalność związaną z rolnictwem, w liczbie 13, stanowiły 1,9% podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie. To w ich przypadku od 2012 roku odnotowano największy spadek (-55%) – działalność zakończyło aż 16 przedsiębiorstw.

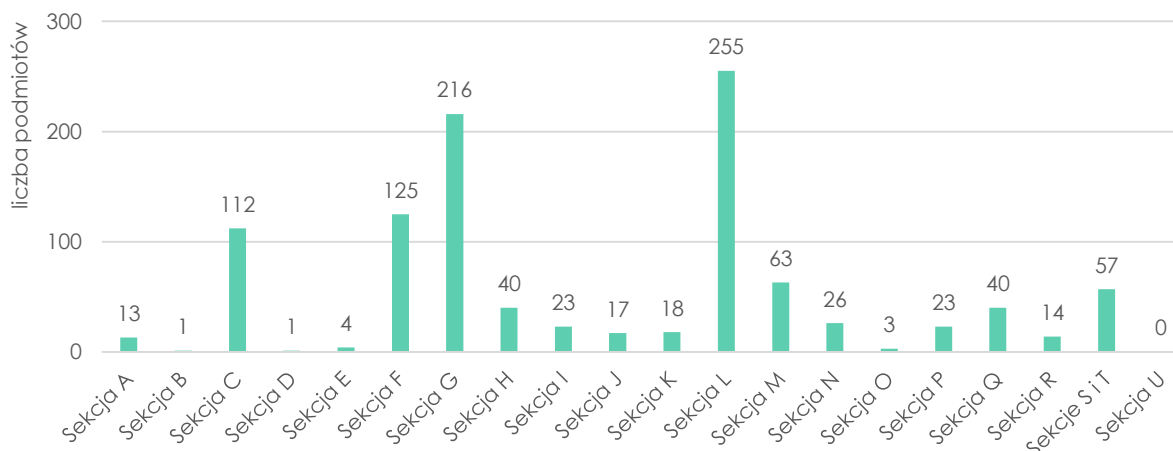
STRUKTURA BRANŻOWA:

24,3% działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L)

20,6% handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów (sekcja G)

11,9% budownictwo (sekcja F)

WYKRES 14. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg rodzajów działalności (PKD 2007) [2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W analizowanym okresie czasu na terenie gminy największa liczba podmiotów gospodarczych rozpoczęła działalność związaną z budownictwem – 25 nowo otwartych podmiotów gospodarczych (sekcja F: wzrost o 25%) oraz działalność profesjonalną, naukową i techniczną – 19 nowych podmiotów gospodarczych (sekcja M: wzrost o 43,2%). W gminie intensywnie rozwijają się również usługi związane z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L: 18 podmiotów i wzrost o 7,6%), a także przetwórstwem przemysłowym (sekcja C) – od 2012 roku działalność rozpoczęło 16 przedsiębiorstw (wzrost o 16,7%).

TABELA 20. Struktura branżowa podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON [2017].

Sekcja	Nazwa	2017		Zmiana 2012-2017 [podmiotów gospodarczych]
		liczba podmiotów gospodarczych	% udział w ogóle podmiotów	
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	13	1,2%	-16
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	1	0,1%	1
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	112	10,7%	16
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0,1%	0
Sekcja E	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	0,4%	2
Sekcja F	Budownictwo	125	11,9%	25
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	216	20,6%	-4
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	40	3,8%	-10
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	23	2,2%	0
Sekcja J	Informacja i komunikacja	17	1,6%	3
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	18	1,7%	3
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	255	24,3%	18
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	63	6,0%	19
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	26	2,5%	6

Sekcja	Nazwa	2017		Zmiana 2012-2017 [podmiotów gospodarczych]
		liczba podmiotów gospodarczych	% udział w ogóle podmiotów	
Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3	0,3%	0
Sekcja P	Edukacja	23	2,2%	-7
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	40	3,8%	13
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	14	1,3%	5
Sekcje S i T	Pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	57	5,4%	4
Sekcja U	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0,0%	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2017 roku podmioty sektora kreatywnego stanowiły 4,4% nowych przedsiębiorstw, co było wynikiem najwyższym od 2012 roku, choć niższym niż przeciętnie w powiecie (5,98%), regionie oraz w Polsce (po 6,84%). Podmioty sektora medycznego obejmowały 5,49% nowo zarejestrowanych, co przewyższało wartość średnią w powiecie (4,69%) oraz na Dolnym Śląsku (4,18%) i w kraju (4,15%). Wśród nowo zarejestrowanych podmiotów od 2014 roku w gminie nie został zarejestrowany żaden podmiot przetwórstwa rolno-spożywczego.

TABELA 21. Udział nowo zarejestrowanych podmiotów wg sektorów w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem [2012-2017].

Sektor	2012	2013	2014	2015	2016	2017
medyczny	2,60	1,27	7,61	2,78	0,00	5,49
kreatywny	0,00	3,80	2,17	4,17	1,49	4,40
przetwórstwa rolno-spożywczego	2,60	1,27	2,17	0,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zaawansowanie technologiczne przedsiębiorstw. W 2015 roku na obszarze miasta Pieszyce nie prowadziły działalności przedsiębiorstwa wysokiej techniki (*high-tech*). Udział przedsiębiorstw średnio-wysokiej techniki (*medium-high-tech*) w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w mieście wynosił natomiast 4,88%, co należy uznać za wartość przeciętną. Natomiast udział przedsiębiorstw opartych na wiedzy (KIS)²⁴ w ogólnej liczbie przedsiębiorstw, obrazujący odsetek zlokalizowanych w mieście firm usługowych wymagających specjalistycznej wiedzy, w 2015 roku kształtował się na poziomie 29,27%, co było wynikiem na poziomie średnim.²⁵

Wielkość przedsiębiorstw. Pod względem wielkości przedsiębiorstw na terenie gminy Pieszyce, podobnie jak w całym kraju, w 2017 roku dominowały mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników – 1 016 podmiotów gospodarczych stanowiących 96,6% przedsiębiorstw zarejestrowanych w gminie. Działalność prowadziło tu również 31 podmiotów gospodarczych zatrudniających od 10 do 49 osób (2,9% podmiotów ogółem) oraz 5 przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 49 pracowników. Od 2012 roku liczba mikroprzedsiębiorstw wzrosła o 74 podmioty gospodarcze, a przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 49 pracowników o 6 podmiotów. W grupie największych w gminie podmiotów ubył jedno przedsiębiorstwo.

KLASY WIELKOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW:
96,6% do 9 pracowników
2,9% od 10 do 49 pracowników
0,5% od 50 do 249 pracowników

²⁴ Przedsiębiorstwa działające w usługach opartych na wiedzy (wiedzechotłonych) – *knowledge-intensive (business) services*.

²⁵ Opracowanie na podstawie Raport o stanie polskich miast 2016 – Rozwój gospodarczy, Instytut Rozwoju Miast, Kraków 2016.

TABELA 22. Podmioty gospodarcze wg klas wielkości [2012-2017].

Zatrudnienie:	Liczba podmiotów ogółem:						Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
	2012	2013	2014	2015	2016	2017		
0 - 9	942	963	987	971	974	1 016	7,9%↑	4,3%↑
10 - 49	25	26	29	31	32	31	24,0%↑	-3,1%↓
50 - 249	6	6	6	6	5	5	-16,7%↓	–
250 - 999	0	0	0	0	0	0	–	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Lokomotywy gospodarcze. Duże podmioty gospodarcze o charakterze produkcyjnym, które w istotny sposób oddziałują na rozwój ekonomiczny otoczenia, stanowią swoiste lokomotywy w rozwoju społeczno-gospodarczym. Inicjują one kooperację, przyciągają nowe inwestycje i kreują zapotrzebowanie na media czy lokalne usługi i intensyfikują lokalną ekonomię²⁶. W 2015 roku w mieście Pieszyce nie zostało wskazane żadne duże przedsiębiorstwo o charakterze produkcyjnym, pełniące rolę tzw. lokomotywy gospodarczej²⁷. W sąsiadujących miastach Bielawa i Dzierżoniów wskazane zostały odpowiednio 3 i 2 takie zakłady, zatrudniające ok. 3 650 i 655 osób.

Monozakładowość. Zgodnie z danymi za 2014 i 2015 rok wartość wskaźnika monozakładowości²⁸, pozwalającego zobrazować uzależnienie miasta od pojedynczej firmy zatrudniającej znaczną część ogółu pracujących, wynosił w Pieszycach 0,06. Tak niski poziom monozakładowości należy uznać za zjawisko pozytywne dla lokalnej gospodarki, które w dłuższej perspektywie może gwarantować rozwój ekonomiczny i w sytuacji załamania określonej branży nie będzie skutkować dużymi problemami społecznymi i gospodarczymi.

Indywidualną działalność gospodarczą na terenie gminy prowadziły w 2017 roku 642 osoby, co stanowiło 9,6% osób fizycznych prowadzących działalność na terenie powiatu dzierzoniowskiego i 0,3% na Dolnym Śląsku. Tę najbardziej popularną w kraju i najprostszą formę prowadzenia działalności gospodarczej w Pieszycach prowadziło średnio 67 osób na 1000 ludności, co było wynikiem zbliżonym do średniej w powiecie dzierzoniowskim (66), lecz niższym niż w kraju (78) i województwie dolnośląskim (82). Również w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym, z wynikiem 10,9 jednoosobowej działalności, gmina plasowała się poniżej średniej w regionie (13,4) i kraju (12,8).

INDYWIDUALNA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA:

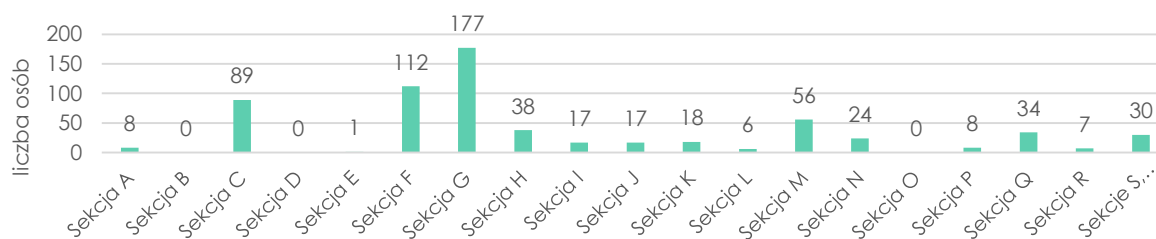
642 osoby prowadzące indywidualną działalność gospodarczą związaną z:

27,6% handlem i naprawą pojazdów samochodowych

17,4% budownictwem

13,9% przetwórstwem przemysłowym

WYKRES 15. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg PKD 2007 [2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

²⁶ Wśród głównych rodzajów oddziaływania dużych inwestycji przemysłowych na otoczenie wymienić należy przede wszystkim: napływ kapitału w formie inwestycji bezpośrednich, wpływy z podatków, wprowadzanie nowych technologii, wdrażanie lepszych systemów organizacji produkcji, zmniejszanie pracochłonności produkcji, rozwijanie działalności i powiązania z miejscowymi jednostkami badawczo-rozwojowymi, tworzenie, utrzymanie bądź likwidacja miejsc pracy. Ponadto lokomotywy gospodarcze, choćby ze względu na skalę zatrudnienia, mogą mieć istotne znaczenie ekonomiczne dla mieszkańców ośrodków lokalnych i subregionalnych.

²⁷ Opracowanie na podstawie Raport o stanie polskich miast 2016 – Rozwój gospodarczy, Instytut Rozwoju Miast, Kraków 2016.

²⁸ Raport o stanie polskich miast 2016 – Rozwój gospodarczy, Instytut Rozwoju Miast, Kraków 2016.

TABELA 23. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	599	609	625	610	605	642	7,2%	6,1%
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	62	63	65	63	63	67	8,6%	7,0%
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	9,7	9,9	10,3	10,0	10,1	10,9	12,7%	8,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Indywidualna działalność gospodarcza w Pieszcach prowadzona była najczęściej w zakresie handlu i naprawy pojazdów (27,6%), budownictwa (17,4%) oraz przetwórstwa przemysłowego (13,9%). Działalność związaną z rolnictwem prowadziło 1,2% jednoosobowych przedsiębiorstw (8 działalności), co było udziałem wyższym niż średnio w powiecie (0,8%). Pozytywną tendencją jest fakt, iż od 2012 roku liczba osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą zwiększyła się w gminie Pieszyce o 7,2%, co było wzrostem znacznie wyższym od notowanego w Polsce (2,9%) i na Dolnym Śląsku (2,5%). Warto również dodać, że ogółem w powiecie dzierżoniowskim ich liczba zmniejszyła się o 2,1%. Podobnie jak w całym kraju w Pieszcach nastąpił znaczny spadek liczby indywidualnych działalności związanych z rolnictwem – funkcjonowanie zakończyła 1/3 jednoosobowych przedsiębiorstw w tej sekcji (16 podmiotów).

4.3. Atrakcyjność inwestycyjna

Zgodnie z raportem *Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017*²⁹, województwo dolnośląskie należy do najbardziej atrakcyjnych inwestycyjnie regionów Polski. Świadczy o tym uzyskana przez nie najwyższa klasa A w zakresie potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla gospodarki narodowej oraz wszystkich analizowanych sekcji gospodarki według wskaźnika uwzględniającego szerokie spektrum czynników lokalizacji oraz bardzo wysoką ocenę B dla działalności profesjonalnej naukowej i technicznej, oraz zakwaterowania i gastronomii. W raporcie podczas oceny atrakcyjności inwestycyjnej wzięte zostały pod uwagę czynniki istotne dla prowadzenia działalności gospodarczej z punktu widzenia inwestora, w tym m.in. sytuacja na rynku pracy, wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz społeczną, a także sytuacja rynkowa oraz uwarunkowania przyrodnicze. Zgodnie z przeprowadzonymi w 2017 roku analizami powiat dzierżoniowski, na terenie którego położona jest gmina Pieszyce, uzyskał przeciętną ocenę C praktycznie we wszystkich analizowanych obszarach gospodarki narodowej, czyli dla przemysłu, handlu, usług turystycznych, poza działalnością profesjonalną, naukową i techniczną, w której to zakwalifikowany został do klasy D. Podobną punktację jak powiat dzierżoniowski (0,228) uzyskały takie powiaty jak: legnicki i lubański. Podczas badania w 2017 roku gmina Pieszyce nie była oceniana w ww. raporcie, natomiast w 2016 roku uzyskała ona punktację 0,152, klasyfikującą ją na przedostatnim miejscu wśród gmin miejskich na Dolnym Śląsku i została zaliczona do klasy C potencjalnej atrakcyjności dla gospodarki narodowej.

TABELA 24. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna powiatu dzierżoniowskiego [2017] i gminy Pieszyce [2016] dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji.

NAZWA	gospodarka narodowa	przemysł	handel i naprawy	zakwaterowani e i gastronomia	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
powiat dzierżoniowski	0,228	C	C	C	D
gmina Pieszyce	0,152	C	C	B	C

Źródło: opracowanie na podstawie *Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, PAliIZ, Warszawa 2017.

²⁹ Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, PAliIZ, Warszawa 2017.

Instytucje otoczenia biznesu. Przedsiębiorcy na terenie gminy Pieszyce mogą korzystać z usług Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB), prowadzących działalność na terenie całego powiatu dzierzoniowskiego i regionu, zapewniających wsparcie w początkowych stadiach działalności gospodarczej. Między innymi na terenie sąsiadującego z gminą miasta Dzierżoniów działalność prowadzą: Dzierżoniowskie Centrum Biznesu (DCB), Dzierżoniowski Inkubator Przedsiębiorczości (DIP), Fundusz Poręczeń Kredytowych Powiatu Dzierżoniowskiego Sp. z o.o., Stowarzyszenie „Ziemia Dzierżoniowska”, Centrum Aktywizacji Społecznej, Społeczna Rada Przedsiębiorców Ziemi Dzierżoniowskiej, Dzierżoniowski Park Przemysłowy Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna "INVEST-PARK" Podstrefa Dzierżoniów.

4.4. Bilans

+	– wyższy niż przeciętnie w powiecie i regionie poziom przedsiębiorczości oraz dynamika powstawania nowych podmiotów gospodarczych i indywidualnych działalności gospodarczych – wysoki udział kobiet w ogóle pracujących – znaczący spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych oraz niższy niż przeciętnie w regionie udział osób powyżej 50. roku życia oraz długotrwale bezrobotnych wśród zarejestrowanych bezrobotnych – tereny inwestycyjne – funkcjonowanie specjalnej strefy ekonomicznej w bliskim otoczeniu
-	– względnie niska aktywność zawodowa mieszkańców wyrażona liczbą pracujących na 1000 osób – wysoki udział kobiet wśród zarejestrowanych bezrobotnych – niższy niż średnio w regionie poziom przedsiębiorczości indywidualnej

5. OŚWIATA I WYCHOWANIE

5.1. Żłobki

W 2017 roku na obszarze gminy miejsko-wiejskiej Pieszycy zamieszkiwało 248 dzieci w wieku do 3 lat, w tym 192 z nich w mieście Pieszycy (77,4%) i 56 na obszarze wiejskim (22,6%). Na terenie miasta funkcjonuje 1 oddział żłobkowy, podległy samorządowi terytorialnemu, z 27 miejscami, które stanowią 12,2% miejsc w żłobkach i oddziałach żłobkowych na terenie powiatu dzierzoniowskiego. W 2017 roku opieką w punkcie żłobkowym w Pieszcach objętych było 24 dzieci, czyli 9,7% dzieci w wieku żłobkowym na terenie gminy, co było udziałem wyższym niż średnio w gminach powiatu dzierzoniowskiego (8,8%) i w kraju (8,6%), jednak poniżej średniej w gminach w województwie dolnośląskim (13,9%). Od września 2018 roku liczba dzieci objętych opieką żłobkową na terenie gminy została zwiększona do 32, co stanowi wzrost o 77,7% w porównaniu do 2012 roku i o 33,3% w porównaniu do 2017 roku.

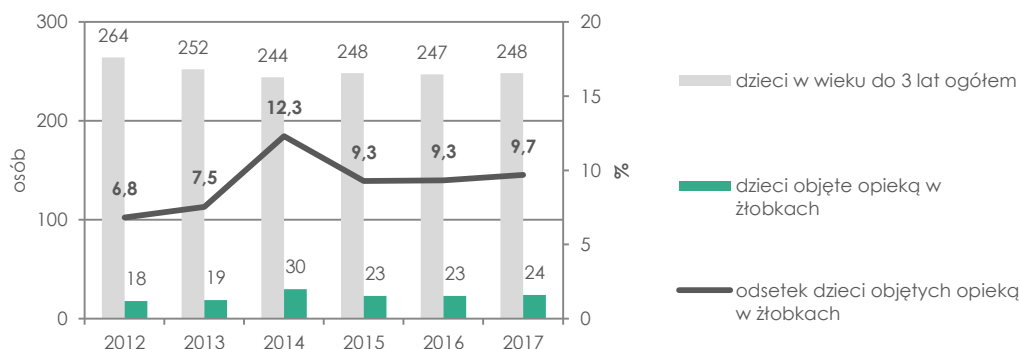
ŻŁOBKI [2017]:

1 punkt żłobkowy

27 miejsc

9,7% dzieci w wieku do 3 lat
objętych opieką w żłobku

WYKRES 16. Dzieci w wieku do 3 lat [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 25. Dzieci w wieku do 3 lat [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
dzieci w wieku do 3 lat [os.]	264	252	244	248	247	248	-6,1%↓	0,4%↓
miasto	—	—	—	—	189	192	↑	1,6%↓
obszar wiejski	—	—	—	—	58	56	↓	-3,4↓
dzieci objęte opieką w żłobkach [os.]	18	19	30	23	23	24	33,3%↑	4,3%↑
miasto	—	—	—	—	23	24	—	4,3%↑
obszar wiejski	—	—	—	—	0	0	—	—
odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach [%]	6,8	7,5	12,3	9,3	9,3	9,7	2,9pkt%	0,4 pkt%
miasto	—	—	—	—	12,2	12,5	—	0,3pkt%
obszar wiejski	—	—	—	—	0,0	0,0	—	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

5.2. Przedszkola

Placówki wychowania przedszkolnego³⁰ w 2017 roku na terenie gminy miejsko-wiejskiej Pieszycy obejmowały 3 obiekty wychowania przedszkolnego, w tym 1 przedszkole samorządowe i 2 niepubliczne, dysponujące ogółem 270 miejscami, które stanowiły 9,1% miejsc wychowania przedszkolnego na obszarze powiatu dzierżoniowskiego. W 2017 roku zgodnie z zapotrzebowaniem liczba miejsc w placówkach wychowania została zmniejszona o 20,1%.

WYCHOWANIE
PRZEDSZKOLNE:

3 obiekty

270 miejsc

TABELA 26. Wychowanie przedszkolne [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
wychowanie przedszkolne ogółem [ob.]	2	3	3	3	3	3	–	–
przedszkola(bez specjalnych) [ob.]	2	2	2	2	2	2	–	–
miejsca	338	338	338	338	338	270	-20,1%↓	-20,1%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wychowaniem przedszkolnym na obszarze gminy w 2017 roku objętych było ogółem 268 dzieci z obszaru miasta, a ich liczba zmniejszyła się od 2012 roku o 2,9%. Na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat przypadało średnio 736 dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego. Wartość tego wskaźnika pozostawała poniżej średniej wartości w powiecie dzierżoniowskim (818 dzieci), w regionie (848) i kraju (847). Należy jednak zaznaczyć, że dostępność do przedszkoli, mierzona liczbą dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na 1 miejsce w placówce wychowania przedszkolnego, wynosząca w 2017 roku w gminie 0,96 dziecka, kształtowała się na korzystnym poziomie, powyżej średniej w powiecie (0,86), regionie (0,90) i kraju (0,94).

TABELA 27. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym [2012-2017].

Dzieci [os.]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
objęte wychowaniem przedszkolnym ogółem	276	271	241	244	271	268	-2,9%↓	-1,1%↓
dzieci placówek wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat ogółem	–	–	–	–	801	736	–	-8%↓
miasto	–	–	–	–	1 050	950	–	-9,5%↓
obszar wiejski	–	–	–	–	0	0	–	–
dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na 1 miejsce w placówce wychowania przedszkolnego ogółem	–	–	–	–	0,77	0,96	–	23,7%↑
miasto	–	–	–	–	0,59	0,74	–	25,8%↑
obszar wiejski	–	–	–	–	0,00	0,00	–	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2018 roku liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym zwiększyła się 280 dzieci, w tym 158 uczęszczało do przedszkola samorządowego, a 122 do przedszkoli niepublicznych.

TABELA 28. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym [2017-2018].

Nazwa	Rodzaj	2017	2018
Liczba uczęszczających dzieci	ogółem	268	280
	samorządowe	159	158
	niepubliczne niesamorządowe	109	122

liczba dzieci na podstawie sprawozdania SIO – stan na 30.09.2017r. i 30.09.2018 r. Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Pieszcach.

³⁰ Przedszkola, przedszkola specjalne, oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego oraz punkty przedszkolne.

Nauczyciele wychowania przedszkolnego w gminie w 2017 roku byli zatrudnieni w przedszkolach (bez specjalnych) na 17,55 etatu, w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych na 2,04 etatu. Liczba etatów nauczycieli wychowania przedszkolnego jest stale zwiększana i w porównaniu do 2012 roku wzrosła w przedszkolach o 13,4%, a w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych o 70%.

TABELA 29. Nauczyciele [2012-2017].

Nauczyciele [etatu]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
przedszkola (bez specjalnych)	–	–	–	–	15,47	17,55	–	13,4%↑
oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	–	–	–	–	1,20	2,04	–	70,0%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

5.3. Szkoły

Szkoły podstawowe. Z uwagi na reformę systemu edukacji konieczna była reorganizacja sieci szkół w całym kraju. Likwidacji uległy gimnazja, natomiast nauka w szkołach podstawowych została wydłużona do ośmiu klas. Na terenie gminy Pieszyce funkcjonują 2 szkoły podstawowe. W roku szkolnym 2017/2018 naukę pobierało w nich 509 uczniów (8,74% uczniów na terenie powiatu dzierzoniowskiego), a w roku szkolnym 2018/2019 ich liczba zwiększyła się do 579.

TABELA 30. Szkoły podstawowe [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
uczniowie [os.]	505	469	491	480	452	509	579	14,7%↑	13,8%↑
absolwenci [os.]	52	101	70	70	88	–	–	–	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Miasta i Gminy w Pieszcach.

W Szkole Podstawowej nr 1 im. Pieszyckiej Harcerskiej Organizacji Podziemnej w Pieszcach w 2018 roku uczyło się 484 uczniów w 22 oddziałach. Wśród wszystkich klas 2 oddziały były klasami integracyjnymi. Na koniec 2018 roku w szkole uczyło się 15 uczniów z orzeczeniami do kształcenia specjalnego, którzy realizowali zajęcia rewalidacyjne.

TABELA 31. Liczba młodzieży uczęszczającej do szkół podstawowych i gimnazjalnych [2018].

Nazwa szkoły	Liczba uczniów
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Pieszyckiej Harcerskiej Organizacji Podziemnej w Pieszcach	484
Gimnazjum kl. III – przy Zespole Szkół w Pieszcach	57
Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi	94
Niepubliczne Gimnazjum nr 1	8

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Pieszcach.

Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych na terenie gminy Pieszyce w 2017 roku wynosił 80,03% i był zdecydowanie niższy niż przeciętnie w powiecie dzierzoniowskim (90,06%), regionie (94,45%) oraz kraju (95,24%). W całym analizowanym okresie czasu utrzymywał się on znacząco poniżej ww. średnich. W przypadku szkół gimnazjalnych kształtował się on na jeszcze niższym poziomie 62,78 % – znacznie poniżej średniej dla powiatu dzierzoniowskiego (100,60%), Dolnego Śląska (98,72%) i Polski (100,99%).

TABELA 32. Współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych i gimnazjach [2012-2017].

Współczynnik skolaryzacji brutto [%]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
szkoły podstawowe	86,92	85,74	82,73	75,47	82,33	80,03	-6,9pkt%	-2,3pkt%
gimnazja	70,93	69,55	66,67	57,29	60,07	62,78	-8,2 pkt%	2,7 pkt%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Nauka języków. W 2017 roku w gminie w szkołach podstawowych 596 uczniów uczyło się języków obcych, w tym 85,2% języka angielskiego (508 osób), a w szkołach ponadgimnazjalnych 206 osób, w tym 50% języka angielskiego.

TABELA 33. Obowiązkowo uczący się języków wg typu szkoły [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
szkoły podstawowe [os.]	550	467	490	476	452	596	8,4%↑	31,9%↑
angielski	504	467	490	476	452	508	0,8%↑	12,4%↑
niemiecki	46	0	0	0	0	88	91,3%↑	↑
szkoły ponadgimnazjalne [os.]	232	230	212	188	210	206	-11,2%↓	-1,9%↓
angielski	116	115	106	94	105	103	-11,2%↓	-1,9%↓
niemiecki	116	115	106	94	105	103	-11,2%↓	-1,9%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Szkolnictwo średnie. Na obszarze gminy nie funkcjonuje liceum ogólnokształcące, działalność prowadzi tu 1 technikum. Na przestrzeni ostatnich lat widoczny był sukcesywny spadek liczby uczniów i absolwentów technikum. Od 2012 roku ich liczba zmniejszyła się odpowiednio o 11,2% i 37,8%. W 2018 roku odnotowano jednak ponowne zwiększenie ich liczby do 112 uczniów.

TABELA 34. Szkoły średnie [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
technika [ob.]	1	1	1	1	1	1	1	–	–
uczniowie [os.]	116	115	106	94	105	103	112	-3,4%↓	0,9%↓
absolwenci [os.]	37	38	17	24	19	23	–	–	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Miasta i Gminy w Pieszycach.

Zdawalność egzaminów maturalnych w 2017 roku w technikum w gminie Pieszycy, wynosząca 55,6%, kształtowała się znacząco poniżej przeciętnych wyników w powiecie dzierzoniowskim (65,7%), województwie dolnośląskim (68,2%) i kraju (76,3%). Również średnie wyniki procentowe obowiązkowych egzaminów maturalnych w nowej formule w 2018 roku, wynoszące 50%, zdane zostały poniżej przeciętnych wyników w powiecie dzierzoniowskim (79,9%) i w regionie (76,9%). W przypadku języka polskiego zdawalność wynosiła 100%, zarówno pisemnego jak i ustnego, jednak średni wynik z matematyki i języka angielskiego pisemnego wypadły znacznie poniżej ww. średnich (jedynie 50% w obu przypadkach).

TABELA 35. Zdawalność egzaminów maturalnych – technikum [2012-2017].

Zdawalność egzaminów maturalnych [%]	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
Polska	74,6	77,4	68,6	71,4	75,1	76,3	1,7 pkt%↑	1,1 pkt%↑
dolnośląskie	71,9	75,1	65,5	68,2	69,1	68,2	-3,7 pkt%↓	-0,9 pkt%↓
powiat dzierzoniowski	84,4	82,2	70,7	74,0	71,7	65,7	-18,7 pkt%↓	-6,0 pkt%↓
gmina Pieszycy	100,0	53,8	85,7	85,7	0,0	55,6	-44,4 pkt%↓	55,6 pkt%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 36. Średnie wyniki procentowe obowiązkowych egzaminów maturalnych w nowej formule [2018].

Wynik [%]:	średni wynik	jęz. polski		matematyka	jęz. angielski	
		pisemny	ustny		pisemny	ustny
województwo dolnośląskie	76,9	96,6	98,6	79,0	96,0	96,6
powiat dzierzoniowski	79,9	96,7	99,6	81,1	96,8	98,7
Gmina Pieszycy- Zespół Szkół im. ks. Jana Dzierżonia w Pieszycach – Technikum	50,0	100,0	100,0	50,0	50,0	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej <https://cke.gov.pl>, stan na dzień 3.07. 2018 r.

5.4. Bilans

	– zwiększająca się liczba dzieci objętych opieką żłobkową – dobrze rozwinięta sieć szkół – wysoki poziom kształcenia dzieci i młodzieży
	– zwiększenie dwuzmianowości podczas zajęć w szkołach wynikające z ograniczonej bazy lokalowej – niski współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych i gimnazjach – wyniki egzaminów maturalnych w technikum poniżej średnich

5.5. Dokumenty

Uchwała przyjmująca

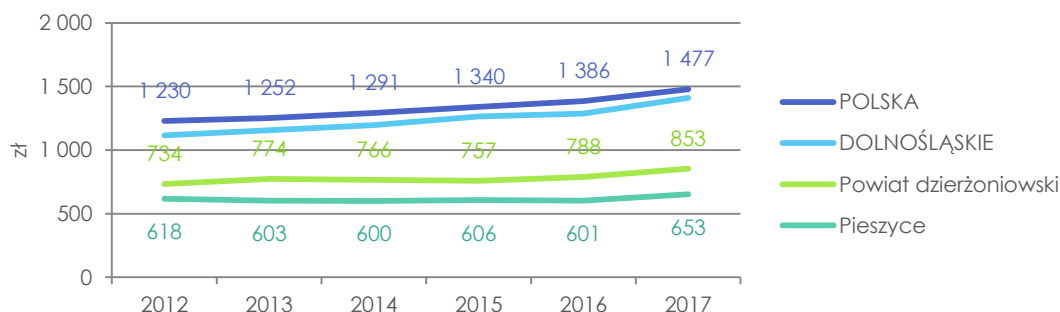
Nazwa dokumentu

Uchwała Nr XLVI/333/2018 z dnia 27.06.2018r.	W sprawie przyjęcia Programu wspierania uzdolnień uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Pieszyce.
Uchwała nr XLVI/334/2018 z dnia 27.06.2018r.	W sprawie przyznawania stypendiów za wyniki w nauce, osiągnięcia naukowe i szczególne osiągnięcia w sporcie dla dzieci i młodzieży zamieszkałych na terenie Gminy Pieszyce.
Uchwała nr XLV/324/2018 z dnia 23.05.2018r.	W sprawie określenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w przedszkolu dla którego organem prowadzącym jest Gmina Pieszyce.
Uchwała nr L/312/2014 z dnia 30.10.2014r.	W sprawie wprowadzenia programu działań na rzecz rodzin wielodzietnych pod nazwą „Pieszycka Karta Dużej Rodziny”.

5.6. Finansowanie

Wydatki na oświatę i wychowanie na terenie gminy, w 2017 roku wynosiły około 6,3 mln zł (7,1% wydatków na ten cel w powiecie dzierżoniowskim) i były o 4,7% wyższe w porównaniu do 2012 roku (5,98 mln zł). Na wydatki bieżące przeznaczonych zostało 99,2% ogółu wydatków, czyli 6,2 mln zł, a pozostałą część objęły wydatki majątkowe inwestycyjne na kwotę 47 tys. zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki na oświatę i wychowanie wynosiły w gminie w 2017 roku 652,64 zł i były znacząco niższe niż przeciętnie w gminach w województwie dolnośląskim (1 411 zł) i Polsce (1 477 zł) oraz powiecie dzierżoniowskim (853 zł). Również w latach ubiegłych wydatki te kształtowały się na poziomie niższym niż przeciętnie w powiecie, kraju i województwie.

WYKRES 17. Wydatki na oświatę i wychowanie na 1 mieszkańca [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 37. Wydatki na oświatę i wychowanie (dział 801) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	5 985 363,10	5 812 157,43	5 757 259,71	5 796 173,65	5 792 411,93	6 269 953,00	4,7%↑	8,2%↑

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
bieżące ogółem	5 985 363.10	5 812 157.43	5 757 259.71	5 756 173.65	5 717 381.93	6 222 930.90	3,9%↑	8,8%↑
dotacje	458 990.23	1 078 959.99	1 113 011.66	1 231 502.67	1 188 539.10	1 348 514.03	193,8%↑	13,4%↑
świadczenia na rzecz osób fizycznych	17 808.10	14 588.17	13 387.98	14 725.17	22 912.69	11 778.07	-33,8%↓	-48,6%↓
majątkowe ogółem	0.00	0.00	0.00	4 0000.00	75 030.00	47 022.10	↑	-37,3%↓
majątkowe inwestycyjne	0.00	0.00	0.00	40 000.00	75 030.00	47 022.10	↑	-37,3%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Szkoły podstawowe na obszarze gminy w 2017 roku dysponowały budżetem około 3,36 mln zł, a wydatki te w porównaniu do 2012 roku zostały zmniejszone o 16,3%. Wydatki na dowożenie uczniów do szkół w analizowanym okresie wzrosły o 167,8%, z 58,8 tys. do 157,5 tys. w 2017 roku. Na szkoły gimnazjalne w 2017 roku wydatkowano około 39 tys. zł, a wydatki te w porównaniu do 2016 roku wzrosły aż o 2 084%, z poziomu 1,8 tys. do wspomnianych 39,1 tys. W analizowanym okresie czasu znacząco zwiększone zostały wydatki na przedszkola – wzrost o 41,4% w latach 2012-2017 z 1,38 mln do 1,95 mln.

TABELA 38. Wydatki na oświatę wg rodzaju placówki (dział 801) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
szkoły podstawowe	4 023 515.26	3 794 497.99	3 894 839.96	3 349 148.33	3 187 423.07	3 368 202.25	-16,3%↓	5,6%↑
dowożenie uczniów do szkół	58 793.34	52 416.72	61 835.96	70 192.59	130 780.70	157 458.21	167,8%↑	20,4%↑
gimnazja	0.00	0.00	0.00	0.00	1 793.57	39 185.94	↑	2 084,8%↑
przedszkola	1 380 438.60	1 631 742.74	1 647 124.21	1 670 043.09	1 825 264.75	1 952 052.10	41,4%↑	6,9%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2018 roku wydatki w zakresie oświaty i wychowania kształtowały się na poziomie blisko 2-krotnie wyższym niż w 2017 roku – 13,79 mln zł, w tym:

TABELA 39. Informacja w planu wykonania wydatków na oświatę (dział 801) [2018].

Wyszczególnienie	Wykonanie
oświata i wychowanie	13 797 897,20
Szkoły Podstawowe	3 207 483,96
Szkoły Podstawowe (niepubliczne)	540 340,06
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	156 902,27
Przedszkola (publiczne)	1 649 024,02
Przedszkola (niepubliczne)	605 617,29
Budowa Przedszkola (Urząd-wydatek inwestycyjny)	6 800 145,00
Gimnazja (niepubliczne)	43 016,60
Dowożenie uczniów do szkół	179 230,48
Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli	13 446,02
Realizacja zadań wynikających ze stosowania specjalnej organ. nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach	77 792,13
Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organ. nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach	400 980,27
Zapewnienie uczniom bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych	77 479,35
Pozostała działalność	46 439,75

W 2018 roku wydatki na szkoły podstawowe wynosiły 3,9 mln zł i w porównaniu do 2017 roku zostały zwiększone o 536,5 tys. zł (15,9%). Również na wydatki na działalność przedszkoli wzrosły o 15,5% do poziomu 2,25 mln zł, natomiast na dowożenie uczniów do szkół wydatkowanych zostało około 179,2 tys. zł, czyli o 13,8% więcej niż w roku ubiegłym. Natomiast wydatki w zakresie edukacyjnej opieki wychowawczej w 2018 roku przedstawiały się następująco:

TABELA 40. Wydatki w zakresie edukacyjnej opieki wychowawczej (dział 854) [2018].

Wyszczególnienie	Wykonanie
Edukacyjna opieka wychowawcza	302 946,08
Świetlice szkolne	220 393,41
Kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej	8 000,00
Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym (OPS)	68 272,93
Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym (Gimnazjum)	1 209,74
Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	5 070,00

W 2018 roku na pomoc dla uczniów o charakterze socjalnym (stypendia) wydatkowano 68,2tys. zł, z czego w ramach otrzymanej dotacji wykonano wydatki w kwocie 54,6 tys. zł, oraz ze środków własnych gminy 13,6 tys. zł. Pozostałe wydatki w kwocie 1 209,74 zł zostały poniesione na przyznanie innych form pomocy dla uczniów gimnazjum. Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym objęła wypłatę stypendiów naukowych dla uczniów w kwocie 1 920,00 zł, a stypendiów sportowych dla uczniów w kwocie 3 150,00 zł.

5.7. Inwestycje i działania 2018

W zakresie oświaty i wychowania w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 41. Najważniejsze inwestycje w zakresie oświaty i wychowania zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Budowa przedszkola-2017-2018 r.	Pieszycy, ul. Piotra Własta 17	Cześć żłobkowa liczy ok. 550m², a przedszkola ok. 1 570m². Budynek jest dostosowany dla osób niepełnosprawnych, bardzo nowoczesny i niskoenergetyczny. Znajduje się w nim 8 sal dydaktycznych wraz z łazienkami, sala gimnastyczna, szatnia, kuchnia i pomieszczenia gospodarcze oraz gabinety.	Całość zadania 9 647 816,01 zł w tym 6 281 241,96 zł pochodzi z dofinansowania z Unii Europejskiej ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego (RPO WD) 2014-2020. Gmina ze swojego budżetu pokryła koszty w wysokości 3 366 574,05 zł	Strategia rozwoju gminy Pieszycy na lata 2014-2020
2	Naprawa pieca gazowego	Przedszkole Publiczne nr 2, Pieszycy ul. Bielańska 1	W ramach przeglądu technicznego pieca usunięto usterkę i wymieniono część niezbędną do prawidłowego	3 049,99 zł	Strategia rozwoju gminy Pieszycy na lata 2014-2020

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
			funkcjonowania urządzenia		
3	Zakup pomocy dydaktycznych 2018r.	Sp1 im. PHOP w Pieszcach	Zakupiono pomoce dydaktyczne do nauczania biologii, fizyki, chemii, geografii	56 220,00 zł	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Wniosek do MEN z 0,4 rezerwy subwencji oświatowej na zakup wyposażenia szkół podstawowych w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych, pismo do Burmistrza Miasta i Gminy Pieszyce z Ministerstwa Finansów o przyznaniu środków finansowych
4	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa -2017 r.	SP1 im. PHOP w Pieszcach	Dotacja na zakup książek niebędących podręcznikami do bibliotek szkolnych –w ramach realizacji Priorytetu 3.	Całość zadania 15.000,84 zł w tym 12 000zł dotacji, 3 000,84 zł wkład własny	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Umowa dotacji nr 47/G/3146/2017
5	Aktywna tablica - 2017r.	SP1 im. PHOP w Pieszcach	Dotacja na zakup pomocy dydaktycznych w ramach Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informatyczno-komunikacyjnej	Całość zadania 17 500,00 zł, w tym dotacja 14 000,00 zł oraz wkład własny 3 500,00 zł	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Umowa dotacji nr 55/G/3146.60.2/2017

TABELA 42. Najważniejsze działania w zakresie oświaty i wychowania zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Projekt unijny „Przedszkolaki na starcie” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego	Przedszkole Publiczne nr 2 w Pieszcach, ul. Ogrodowa 79 i ul. Bielawska 1	Całość zadania 223 465,25 zł, w tym 189 945,47 zł z dofinansowania oraz 33 519,78 zł wkład własny Gminy. Całość zadania W ramach projektu „Przedszkolaki na starcie” – zrealizowano; – utworzenie dodatkowej grupy przedszkolnej - 24 dzieci, która funkcjonowała przez 12 miesięcy, – zajęcia dodatkowe: teatralne, rozwijające uzdolnienia – rytmika, zajęcia z przedsiębiorczości, gimnastyki	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Projekt unijny „Przedszkolaki na starcie” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
	Województwa Dolnośląskiego		korekcyjnej, – terapię psychologiczną i logopedyczną.	
2	Piknik dla dzieci i rodziców „Święto Rodziny” - zadanie publiczne finansowane ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.	Przedszkole Publiczne nr 2 w Pieszcach, ul. Bielawska 1	Integracyjny festyn rodzinny pod hasłem „Święto Rodziny”. Miejszem realizacji zadania był ogród przedszkolny przy Przedszkolu Publicznym nr 2 w Pieszcach, ul. Bielawska 1. Ogród zamienił się w park rozrywki dla dzieci i dorosłych, zagospodarowany przez: dmuchane zamki, zjeżdżalnie i urządzenia ogrodowe dla dzieci. Animatorka poprowadziła ciekawe i kreatywne warsztaty edukacyjne z suchym lodem oraz zabawy integracyjne przy muzyce. W programie festynu było: spotkanie z alpakami, kącik plastyczny dla dzieci, malowanie twarzy, zabawy z dużymi bańkami mydlanymi, zabawy ruchowo – sprawnościowe dla dzieci z elementami współzawodnictwa z udziałem rodziców, zabawy zręcznościowe z młodzieżową drużyną pożarniczą OSP Piskorzów. Na scenie mogły zaprezentować się dzieci wokalnie i recytatorsko. Zorganizowano również „małą gastronomię” – stoiska kulinarne z grillowanymi kiełbaskami, goframi, pierogami, frytkami, ciastem, lodami oraz z napojami. Odbiorcami tej plenerowej imprezy były dzieci i rodzice z Pieszcach oraz sąsiednich wsi wśród nich osoby niepełnosprawne.	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Pieszyce Gminny Program przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Pieszyce Piknik dla dzieci i rodziców „Święto Rodziny” - zadanie publiczne finansowane ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.
3	Projekt unijny pn. „Liga Mistrzów na start” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020	SP 1 im. PHOP, ul. Ogrodowa 23, Pieszyce	W ramach projektu uczniowie uczestniczyli w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych (zajęcia informatyczne, matematyczne, z języka angielskiego, z doradztwa edukacyjno-zawodowego, z innowacyjności, kreatywności i pracy zespołowej) i pozaszkolnych (warsztaty i wycieczki edukacyjne), a nauczyciele realizowali szereg szkoleń doskonalących kompetencje zawodowe. Ponadto szkoła otrzymała sprzęt komputerowy i pomoce dydaktyczne do prowadzenia zajęć.	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Umowa Partnerska zawarta na rzecz realizacji projektu „Liga Mistrzów na start!” pomiędzy Fundacją „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego, a Gminą Pieszyce
4	Projekt unijny pn. „Równe szanse – wsparcie w zakresie wyrównywania	SP 1 im. PHOP, ul. Ogrodowa 23, Pieszyce	W ramach projektu uczniowie realizują zajęcia pozalekcyjne (zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki, fizyki, chemii, języka angielskiego i niemieckiego, zajęcia rozwijające uzdolnienia z matematyki,	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Umowa partnerska na rzecz realizacji projektu „Równe szanse – wsparcie w zakresie

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
	dysproporcji edukacyjnych i rozwijania uzdolnień" w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego		języka angielskiego, informatyki, sportowe, artystyczne, koła naukowe, zajęcia z doradztwa edukacyjno-zawodowego, zajęcia specjalistyczne tj. logopedyczne, dla uczniów z trudnościami w czytaniu i pisaniu, zajęcia kształtujące kompetencje emocjonalno-społeczne. Ponadto 3 nauczycieli realizuje studia podyplomowe z oligofrenopedagogiki, plastyki i techniki.	wyrównywania dysproporcji edukacyjnych i rozwijania uzdolnień zawarta pomiędzy Fundacją „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego, a Gminą Pieszyce
5	Program wewnątrzszkolny „Ekologicznie z Jedynek”	SP 1 im. PHOP, ul. Ogrodowa 23, Pieszyce	W ramach programu realizowano cykliczne akcje, warsztaty wycieczki edukacyjne, konkursy, zbiórki surowców wtórnych i karmy dla zwierząt. I tak zrealizowano np. Akcję sprzątania Świata, wycieczki na festiwale nauki, warsztaty „Oko w oko z płazami”, „zbiórka karmy dla schroniska dla zwierząt, zbiórka kasztanów i żołędzi dla Nadleśnictwa Świdnica, obchody Dni Ziemi, konkursy na zbiórki surowców wtórnych „Łowca Baterii, łowca makulatury, łowca korków”, pokaz mody ekologicznej, XIII Powiatowy Ekologiczny Konkurs Fotograficzny Turystyczno-krajoznawczy „Symbole narodowe w mojej Małej Ojczyźnie”, udział w ogólnopolskim konkursie Listy do Ziemi.	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszyce na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2022 Szkolny Program „Ekologicznie z Jedynek” realizowany we współpracy z Nadleśnictwem Świdnica i pieszyckim Ekologicznym Centrum Odzysku sp. Zoo. W programie uwzględniono realizację: programu Nadleśnictwa Świdnica, Edukacja Leśna dla społeczeństwa, fundacji ekologicznej Arka „Ogólnopolski program edukacji ekologicznej w gminach „Listy do Ziemi”, Ministerstwa Środowiska „Posprzątajmy Europę”, Ogólnopolski program Kursowo-edukacyjny „Edukujemy – Pomagamy „
6	Program wewnątrzszkolny Polska moja Ojczyzna- program edukacji historycznej i patriotycznej	SP 1 im. PHOP, ul. Ogrodowa 23, Pieszyce	W ramach programu realizowano cykliczne wyjścia do Pieszyckiej Izby Pamięci, szkolny konkurs wiedzy o Polsce, Udział w ogólnopolskim konkursie plastycznym „Orzeł Biały – nasza duma”, szkolny Marsz Niepodległości, udział w gminnych obchodach świąt patriotycznych, wycieczkę do Warszawy współfinansowaną przez biuro poselskie, Harmonogram działań związanych z nadaniem naszej szkole imienia Pieszyckiej Harcerskiej Organizacji Podziemnej	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Program „Polska moja Ojczyzna” realizowano we współpracy ze stowarzyszeniem „Pasjonat”, oraz z Pieszyckim ZK i BWP i UM Pieszyce
7	Ogólnopolski program	SP 1 im. PHOP, ul.	W ramach programu zrealizowano: akcje ogólnopolską „Światowy dzień	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
	prozdrowotny „Młodzi odwagi” w ramach „którego opracowano szkolny harmonogram działań prozdrowotnych	Ogrodowa 23, Pieszyce	czystych rąk”, akcję „Śniadanie daje moc”, wzięto udział w powiatowym konkursie „Jabłko zamiast papierosa”, przeprowadzono warsztaty i pogadanki „Abecadło zdrowego żywienia”, i „Zdrowie na talerzu”, „Anoreksja i bulimia” zrealizowano projekty sportowe „Mikołajki na sportowo” i „Dzień Sportu Szkolnego”, przeprowadzono warsztaty w ramach obchodów Światowego Dnia walki z AIDS, konkurs na plakat o korzyściach ze spożywania warzyw i owoców, zrealizowano wycieczki edukacyjne do gospodarstw agroturystycznych, wzięto udział w ogólnopolskich programach „Czyste powietrze wokół nas”, „Bieg po zdrowie”, „Niesamowity świat higieny jamy ustnej”, przeprowadzono pedagogizację rodziców o tematyce prozdrowotnej w tym „Rosnę zdrowo” wraz z akcją ważenia plecaków uczniów.	Szkolny program prozdrowotny w ramach udziału w ogólnopolskim projekcie „Młodzi odwagi” program realizowano we współpracy z dzierżoniowskim Sanepidem
8	Cybernauci – kompleksowy projekt kształtowania bezpiecznych zachowań w szkole, e-zagrożenia	SP 1 im. PHOP w Pieszcach	Organizacja szkoleń dla uczniów, rodziców i nauczycieli przez zewnętrznych edukatorów	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Projekt realizowany we współpracy z fundacją „Nowoczesna Polska” w partnerstwie z Collegium Civitas
9	Ogólnopolski Program edukacyjny „Świat Młodych Badaczy”	SP 1 im. PHOP w Pieszcach	W ramach programu uczniowie wzięli udział w interaktywnych warsztatach „Z ziemniakiem na tropie kleju” i w zajęciach laboratoryjnych	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Program edukacyjny realizowany we współpracy z firmą Henkel
10	Projekt wewnątrzszkolny „Równym krokiem w przyszłość”	SP 1 im. PHOP w Pieszcach	Projekt realizowano w ramach zajęć pozalekcyjnych z przedsiębiorczości. Zajęcia odbywały się w formie warsztatów i wycieczek edukacyjnych do banków powiatu dzierżoniowskiego, pieszyckiego zakładu TECHNOTEX, zakładu Sorex, poczty polskiej i policji.	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Przy realizacji projektu uwzględniono udział w ogólnopolskim programie „Otwarta Firma”
11	Program Szkolne Kluby Sportowe	SP 1 im. PHOP w Pieszcach	W ramach programu realizowano zajęcia SKS-u	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Program realizowano w oparciu o umowę UM Pieszyce z Dolnośląską Federacją Sportu
12	Program „Sprawny Dolnoślączak”	SP 1 im. PHOP w Pieszcach	W ramach programu nauczyciele wychowania fizycznego realizowali 1 godzinę tygodniowo w klasach pierwszych, a nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej brali udział w szkoleniach z organizacji zajęć	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Program realizowano w oparciu o umowę UM Pieszyce z e Szkolnym Związkiem Sportowym „Dolny Śląsk”

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
			sportowych.	
13	Program „Umiem pływać”	SP 1 im. PHOP w Pieszcach	Zajęcia z nauki pływania na basenie dla uczniów klas I - III	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Program realizowano w oparciu o umowę UM Pieszyce z Dolnośląską Federacją Sportu
14	Projekt „Razem bezpieczniej”	SP 1 im. PHOP w Pieszcach	Zrealizowano ankietowanie uczniów na temat świadomości bezpieczeństwa, przeprowadzono dla uczniów szkolenia i warsztaty nt. bezpieczeństwa w ruchu drogowym, bezpieczeństwa p. pożarowego, przeciwdziałania mowie nienawiści, rozdano uczniom ulotki nt. walki z hejtem i przeprowadzono akcję wśród kierowców nt. przeciwdziałania wypadkom drogowym.	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Program zrealizowano w związku z podjęciem działań miękkich przy realizacji projektu w ramach, którego gmina pozyskała środki na założenie monitoringu wizyjnego w okolicach szkoły

Wszystkie ww. programy wewnątrzszkolne zostały zatwierdzone do realizacji przez radę pedagogiczną. Powyżej zostały wymienione jedynie ważniejsze programy i projekty. Poza nimi organizowany jest szereg konkursów, wycieczek, akcji i uroczystości (np. szkolny konkurs „Mam talent”, konkursy wokalne, recytatorskie, matematyczne, historyczne, językowe, piknik rodzinny, uroczystość Ślubowania klas pierwszych, dni otwarte, dzień otwarty dla przyszłorocznych pierwszoklasistów, wyjazdy do Czech w ramach projektu unijnego realizowanego przez pieszyckie CK, udział szkoły w gminnych jarmarkach świątecznych, w Dniach Pieszyce, w obchodach świąt patriotycznych, w działaniach gminnych związanych z obchodami 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości, zajęcia pozalekcyjne, półkolonie letnie i zimowe itp.).

Najważniejszym wydarzeniem w 2018 roku była uroczystość nadania naszej szkole imienia Pieszyckiej Harcerskiej Organizacji Podziemnej, która odbyła się 9 listopada 2018 roku i która wpisywała się w obchody uczczenia 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości. Uroczystość poprzedziła realizacja harmonogramu działań (wystawy, warsztaty, konkursy, wykonanie sztandaru, zmiana pieczęci, zmiany tablic, opracowanie scenariusza uroczystości itd.). Działania poprzedzające nadanie imienia trwały cały rok i wymagały zaangażowania całego grona pedagogicznego.

W roku 2018 w SP 1 im. PHOP w Pieszcach nie realizowano żadnych inwestycji. Przeprowadzano jedynie we własnym zakresie bieżące remonty i modernizacje takie jak: malowanie gabinetów, fragmentaryczne malowanie korytarzy szkolnych, montaż rolet, montaż stojaków na rowery, wymianę koszy na sali gimnastycznej, naprawy szafek uczniowskich, naprawy kominów, naprawy dachu, wymiany regipsów, naprawę z wymianą kafli zewnętrznych schodów przy wejściu do szkoły z części gospodarczej, wymiany spłuczek w toaletach itp.

Rok 2018 to czas, w którym nadal wdrażano nową podstawę programową kształcenia ogólnego i podejmowano szereg działań związanych z przekształceniem sześciolletniej szkoły podstawowej w ośmioletnią (zatrudnianie nauczycieli do nowych przedmiotów, zdobywanie dodatkowych kwalifikacji przez nauczycieli już zatrudnionych, realizowanie form doskonalenia zawodowego związanych z wprowadzanymi przez reformę szkolnictwa zmianami, wprowadzenie zmian organizacyjnych umożliwiających dostosowanie bazy lokalowej do zwiększającej się liczby uczniów, doposażanie szkoły w pomoce dydaktyczne do nauczania przedmiotów przyrodniczych, tworzenie klasopracowni).

6. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

6.1. Instytucje kultury

Działalność w zakresie kultury na terenie gminy prowadzi **Miejska Biblioteka Publiczna – Centrum Kultury w Pieszycach**, w której skład wchodzi: Dział Biblioteki, Dział Artystyczny oraz Dział Informacji Turystycznej.

Biblioteka w gminie dysponuje księgozbiorem w postaci 40 305 woluminów, a w 2017 roku korzystało z niej około tysiąca mieszkańców. W 2017 roku na placówkę biblioteczną przypadało 4 775 mieszkańców gminy, co było wartością zbliżoną do średniej w powiecie dzierzoniowskim (4 861 os.), nieznacznie powyżej średnich w regionie (4 326 os.) i kraju (4 194 os.). Na 1000 mieszkańców w gminie z biblioteki korzystało jednak tylko 113 czytelników, co było wartością niższą niż średnio w powiecie, regionie i kraju, gdzie wskaźnik wahał się od 143 do 156. Przeciętnie na jednego użytkownika przypadało 16 wypożyczeń księgozbioru, co również było poziomem niższym niż przeciętnie w gminach w powiecie dzierzoniowskim (24).

TABELA 43. Biblioteki [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
księgozbiór [wolumin]	47 466,	42 763	38 470	39 435	38 912	40 305	-15,1%↓	3,6%↑
czytelnicy w ciągu roku [os.]	1 091	1 065	1 424	1 297	1 130	1 088	-0,3%↓	-3,7%↓
ludność na 1 placówkę biblioteczną [os.]	4 839	4 813	4 793	4 814	4 817	4 775	-1,3%↓	-0,9%↓
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności [os.]	113	110	148	136	117	113	0,5%↑	-3,4%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Centrum Kultury w Pieszycach rokrocznie organizuje m.in. takie imprezy kulturalne jak: Międzynarodowy Przegląd Chórów Pogranicza Polsko-Czeskiego, BUNT, Prezentacje Teatralne, Święto miasta – Dni Pieszyce, Scena Prezentacji, Targi Turystyczno-Kulturowe, Jarmark Bożonarodzeniowy, Koncert Noworoczny, Konkurs Literacki "Wielkie Poezjowanie" i Jarmark Wielkanocny. Zgodnie z danymi GUS w 2017 roku Centrum Kultury zorganizowało 45 imprez, w których uczestniczyło 5 720 osób (3,7 % uczestników imprez z terenu powiatu dzierzoniowskiego). W przeliczeniu na 1000 mieszkańców w imprezach tych brało udział około 595 uczestników, czyli znacznie poniżej średniej dla powiatu dzierzoniowskiego (1 483 os.), województwa dolnośląskiego (1 234 os.) i kraju (945 os.). Centrum Kultury prowadzi również zajęcia z takich sekcji artystycznych jak: plastyczna, muzyczna, wokalna, taneczna i teatralna. W 2017 roku działało tu 5 kół: 2 koła plastyczne (101 członków), koło taneczne (64 członków), koło muzyczne (57 członków) i kółko teatralne (12 członków).

TABELA 44. Instytucje kultury [2017].

	2017
imprezy [szt.]	45
uczestnicy imprez [os.]	5 720
liczba uczestników imprez na 1000 mieszkańców [os.]	595
koła / kluby / sekcje [szt.]	5
członkowie kół / klubów / sekcji [os.]	234

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 45. Imprezy organizowane przez jednostkę [2017].

	2017		2017
seanse filmowe	2	konkursy	5
uczestnicy [os.]	120	uczestnicy [os.]	194
wystawy	6	pokazy teatralne	6
uczestnicy [os.]	300	uczestnicy [os.]	711
festiwale i przeglądy artystyczne	5	konferencje	0
uczestnicy [os.]	380	uczestnicy [os.]	0
koncerty	5	interdyscyplinarne	7
uczestnicy [os.]	650	uczestnicy [os.]	2 850
prelekcje, spotkania, wykłady	4	warsztaty	4
uczestnicy [os.]	295	uczestnicy [os.]	140
imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne	1		
uczestnicy [os.]	80		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Miejska Biblioteka Publiczna – Centrum Kultury w Pieszcach w 2018 roku uzyskała przychody łącznej wysokości 831 561,89 zł, w tym 802 000,00 pochodziło z dotacji Urzędu Miasta (w tym 800 000,00 zł na działalność bieżącą i 2 000,00 zł na wakacje w MBK-CK), 9 100,00 zł z pozostałych dotacji (w tym 1 000,00 zł na obchody 70-lecia MBP oraz 8 100,00 zł na zakup nowości wydawniczych do biblioteki), pozostałą część obejmowały przychody ze sprzedaży i pozostałe przychody operacyjne i finansowe na łączną kwotę 20 461,89 zł. Koszty działalności MBK-CK w 2018 roku wynosiły ogółem 1 095 581,58 zł i obejmowały: koszty wynagrodzeń i pochodne na kwotę 549 382,01 zł, koszty działalności statutowej 151 495,11 zł (w tym zakup książek i prenumerata 37 576,66 zł³¹, organizacja konkursów, wystaw, itp. 113 918,45 zł) oraz koszty utrzymania instytucji na poziomie 394 704,46 zł. Stan należności na dzień 31.12.2018 roku wynosił 1 483,60 zł, a stan zobowiązań wynosił 48 680,95 zł. Jednostka nie posiada zobowiązań wymagalnych.

6.2. Ochrona zabytków

Zabytki. Na obszarze gminy miejsko-wiejskiej Pieszyce zlokalizowane są liczne zespoły i obiekty zabytkowe oraz stanowiska archeologiczne. Jedną z głównych atrakcji turystycznych gminy stanowi pałac w centrum Rościszowa z XVIII wieku. Wśród pozostałych obiektów zabytkowych w gminie wymienić należy przede wszystkim:

Pieszyce miasto:

- kościół par. pw. św. Jakuba, XV, XVIII,
 - kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. par. pw. św. Antoniego, 1873, zespół zamkowy, XVII-XVIII: zamek (pałac), park, XVII, XVIII-XX, zabudowa podzamcza, dwór, ob. dom mieszkalny, pl. Zamkowy 2, 1818, dom, pl. Zamkowy 3, poł. XVII, 1818, budynek gospodarczy, obok domu nr 3, 1 poł. XVI, 1818, brama na dziedziniec gosp., pocz. XVIII, mury obronne, XVII,
 - zajazd, ul. Kopernika 138, 1812,
- Kamionki:
- kościół fil. pw. Aniołów Stróżów, 1793-95,
 - willa nr 66 „Wilnianka”, 1900,

Piskorzów:

- kościół fil. pw. św. Jana Nepomucena, XVI, 1730, 1921,

Rościszów

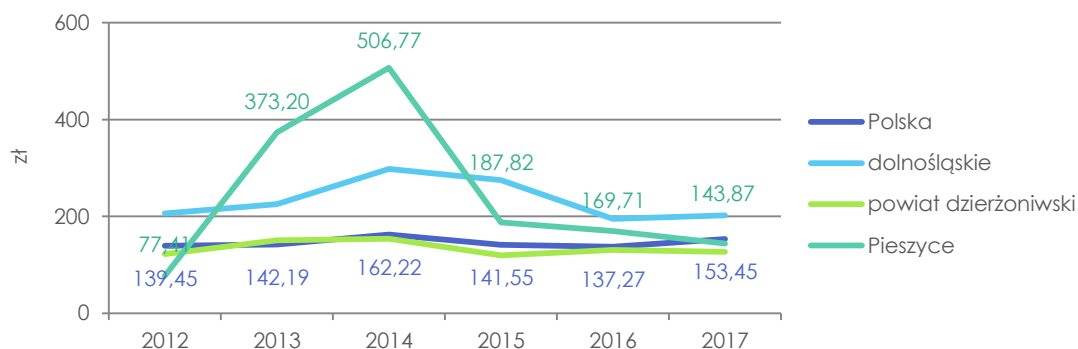
- kościół par. pw. św. Bartłomieja, XIV-XVIII,
- zespół pałacowy, ul. Piękna 71, XVII, XIX/XX: pałac, park,
- sanatorium przeciwgruźlicze (nr 11), mur.-drewn., 1903,
- zagroda nr 27, mur.-szach., 1826:
- dom z 10.01.1983
- spichrz z 10.01.1983
- dom nr 66, mur.-szach., 1819,
- dom nr 73, mur.-drewn., 1786,
- dom mieszkalno-gospodarczy nr 77, mur.-szach., poł. XIX.

³¹ Oddział dziecięcy: 5 837,78 zł, wypożyczalnia: 14 049,20 zł, filia: 4 385,78 zł, dary książek: 1 167,00 zł, prenumerata: 10 967,59 zł, audiobooki: 1 169,31 zł.

6.3. Finansowanie

W gminie Pieszycy najwyższe wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego poniesione zostały w latach 2013 i 2014 (odpowiednio: 3,59 i 4,86 mln zł), co związane było z wydatkami majątkowymi inwestycyjnymi na kwotę odpowiednio 2,89 i 4 mln zł. W 2017 roku na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego wydatkowano ogółem około 1,38 mln zł, które stanowiły 10,6% wydatków powiatu dzierzoniowskiego w tej kategorii. Przeciętnie na mieszkańca wydatki na kulturę wynosiły około 143,87 zł, co było kwotą wyższą niż przeciętnie w powiecie dzierzoniowskim (126,64 zł/os.), na poziomie zbliżonym do średniej krajowej (153,45 zł/os.), jednak poniżej przeciętnej ich wysokości w gminach w regionie (202,27 zł/os.). W 2017 roku na działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej – Centrum Kultury w Pieszcach wydatkowano około 1,02 mln zł, 302 tys. na pozostałą działalność w zakresie kultury oraz, podobnie jak w latach 2015 i 2016, 50 tys. zł na ochronę zabytków.

WYKRES 18. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego na 1 mieszkańca [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 46. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (dział 921) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
na 1 mieszkańca	77,41	373,20	506,77	187,82	169,71	143,87	85,9%↑	-15,2%↓
ogółem	749 552,13	3 599 551,39	4 863 003,90	1 795 957,20	1 636 160,81	1 382 117,29	84,4%↑	-15,5%↓
bieżące ogółem	591 702,61	701 805,16	793 446,09	1 071 013,44	1 276 515,09	1 382 117,29	133,6%↑	8,27%↑
dotacje	515 000,00	475 000,00	571 000,00	888 500,00	1 126 906,50	1 079 953,00	109,7%↑	-4,1%↓
majątkowe inwestycyjne	157 849,52	2 897 746,23	4 069 557,81	724 943,76	359 645,72	0,00	-100,0%↓	-100,0%↓
udział wydatków na kulturę w wydatkach gminy ogółem [%]	3,80	15,80	18,34	7,15	5,77	4,35	0,55pkt%↑	-1,43pkt%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 47. Wydatki na instytucje kultury (dział 921) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
biblioteki	515 000,00	475 000,00	571 000,00	1 037 000,00	1 341 005,67	1 029 953,00	99,9%↑	-23,2%↓
domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	157 849,52	2 897 746,23	4 069 557,81	526 443,76	0,00	0,00	-100,0%↓	–
ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	0,00	0,00	0,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	↑	0,00%
pozostała działalność	76 702,61	226 805,16	222 446,09	182 513,44	245 155,14	302 164,29	293,9%↑	23,2%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2018 roku wydatki na kulturę o ochronę dziedzictwa narodowego ogółem wyniosły 1,13 mln zł, czyli o 18% (249,9 tys. zł) mniej niż w 2017 roku. Wydatki te obejmowały:

- dotację na bieżące utrzymanie Miejskiej Biblioteki Publicznej – Centrum Kultury w Pieszycach (800 000,00 zł),
- dotację na dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych (50 000,00 zł),
- wykonanie koncepcji rozbudowy świetlicy sołeckiej w Kamionkach (1 476,00 zł),
- pozostałe (280 696,57 zł), w tym: koszty organizacji gminnych imprez kulturalnych i sportowych 198 884,61 zł, na obchody Dni Pieszyc wydatkowano środki w kwocie 127 092,86 zł, kwotę w wysokości 81 811,96 zł wydatkowano na realizację zadania bieżącego z udziałem środków z Unii Europejskiej pn. „Kultura i współpraca nam wszystkim się opłaca” – w ramach projektu zorganizowano Jarmark Wielkanocny i Bożonarodzeniowy oraz warsztaty filmowe, zakupiono materiały plastyczne i słodczyce dla uczestników projektu, korzystano z usług transportowych, gastronomicznych, konferansjerskich na potrzeby realizacji zadań określonych w harmonogramie projektu. Wypłacono także wynagrodzenie dla osób zajmujących się merytoryczną obsługą projektu.

6.4. Inwestycje i działania 2018

W zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 48. Najważniejsze inwestycje i działania w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji/działania
1	Wykonanie koncepcji rozbudowy świetlicy sołeckiej w Kamionkach	1 476,00 zł	Strategia rozwoju gminy Pieszyc na lata 2014-2020
2	Dotacja na dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych	50 000,00 zł	Strategia rozwoju gminy Pieszyc na lata 2014-2020
3	Organizacja gminnych imprez kulturalnych i sportowych, m.in. takich jak: Międzynarodowy Przegląd Chórów Pogranicza Polsko-Czeskiego, BUNT, Prezentacje Teatralne, Święto miasta – Dni Pieszyc, Scena Prezentacji, Targi Turystyczno-Kulturowe, Koncert Noworoczny, Konkurs Literacki "Wielkie Poezjowanie"	198 884,61 zł	Strategia rozwoju gminy Pieszyc na lata 2014-2020
4	Realizację zadania bieżącego z udziałem środków z Unii Europejskiej pn. „Kultura i współpraca nam wszystkim się opłaca” w ramach projektu zorganizowano Jarmark Wielkanocny i Bożonarodzeniowy oraz warsztaty filmowe, zakupiono materiały plastyczne i słodczyce dla uczestników projektu, korzystano z usług transportowych, gastronomicznych, konferansjerskich na potrzeby realizacji zadań określonych w harmonogramie projektu.	81 811,96 zł	Strategia rozwoju gminy Pieszyc na lata 2014-2020

7. TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA

7.1. Turystyka

Atrakcyjność turystyczna. Gmina Pieszyce dysponuje atrakcyjnymi walorami naturalnymi dla rozwoju turystyki. Możliwe jest tu uprawianie turystyki pieszej, rowerowej oraz narciarstwa zjazdowego i biegowego. Bogato rozwinięta sieć szlaków turystycznych udostępnia wszystkie atrakcyjniejsze miejsca na terenie gminy, okazy przyrody ożywionej i nieożywionej oraz widoki. Jedną z najbardziej znanych atrakcji turystycznych gminy Pieszyce stanowi wieża widokowa na Wielkiej Sowie (wysokość 25 m) – jeden z najlepszych punktów obserwacyjnych w całych Sudetach, do którego prowadzi również wyciąg narciarski. Została ona wybrana najlepszą atrakcją Euroregionu Glacensis w 2018 roku, a w organizowanym konkursie uzyskała najwięcej głosów zarówno w zestawieniu atrakcji z Polski jak i Czech. Ponadto w Piskorzowie znajduje się rancho koni westernowych, a w Rościszowie stajnia Podolin, natomiast Gospodarstwo Agroturystyczne "Cicha Woda" posiada Mini ZOO i łowiska pstrąga.

Zabytki. Na obszarze gminy zlokalizowane są ponadto liczne zespoły i obiekty zabytkowe oraz stanowiska archeologiczne. Jedną z głównych atrakcji turystycznych gminy stanowi pałac w centrum Rościszowa z XVIII wieku. Wśród pozostałych obiektów zabytkowych w gminie Pieszyce wymienić należy przede wszystkim: Kościół p.w. św. Jakuba, Kościół p.w. św. Antoniego w Pieszcach, Kościół p.w. św. Bartłomieja w Rościszowie, Kościół św. Jana Nepomucena w Piskorzowie, Kościół p.w. Aniołów Stróżów w Kamionkach, zespół parkowo-pałacowy w Pieszcach przy ulicy Kopernika, Sanatorium oraz Pastorówkę.

Przez obszar gminy prowadzą liczne piesze i rowerowe szlaki turystyczne, bardzo dobrze oznakowane, stanowiące potencjalny zasób generowania ruchu turystycznego. **Szlaki turystyczne piesze:**

- szlak żółty (długość 7 km): Wielka Sowa – Rozdroże nad Gołębiem – Stara Jodła – Kamionki – Pieszyce
- szlak niebieski (długość 9 km): Wielka Sowa – Stara Jodła – Kamionki
- szlak zielony (długość 9 km): Rozdroże pod Kokotem – Rościszów – Lasocin – Kozie Siodło
- szlak zielony (długość 5 km): Przełęcz Jugowska – Kamionki – Pieszyce
- szlak czerwony (Główny Szlak Sudecki) – Jedlina Zdrój – Przełęcz Marcowa – Przełęcz Sokola - Wielka Sowa – Kozie Siodło - Przełęcz Jugowska – Kalenica – Bielawska Polana - Przełęcz Woliborska – Malinowa – Gołębia – Przełęcz Srebrna – 38,5 km
- Ścieżka Przyrodnicza Szlak żółty (długość 2,9 km): Wielka Sowa – Rozdroże nad Gołębiem – Stara Jodła – Kamionki – Pieszyce – Kamionki – Stara Jodła – Lasocin
- Ścieżka Sentymentalna (długość ok. 1 km): Kamionki
- Sowiogórska Droga św. Jakuba (długość ok. 75 km)

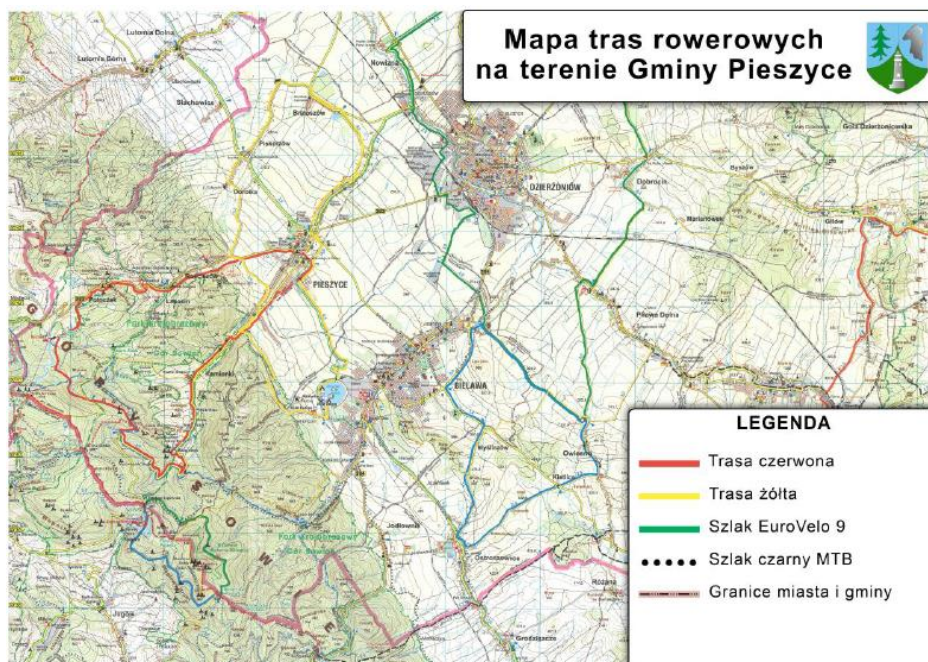
Trasy rowerowe:

- trasa czerwona (długość 22 km): Pieszyce – Rościszów – Potoczek – Kamionki – Pieszyce
- trasa żółta (długość 24 km): Bielawa – Pieszyce – Bratoszów – Piskorzów – Dorotka – Pieszyce – Bielawa
- trasa Eurovelo 9 (długość na terenie gminy 5 km): Piskorzów – Pieszyce
- trasa Eurovelo 9 (długość na terenie gminy 6 km): Dzierżoniów – Pieszyce

Trasy MTB:

- trasa czarna Bielawa (długość 27 km): Bielawa – Kamionki – Stara Jodła – Wielka Sowa – Kozie Siodło – Przełęcz Jugowska
- trasa niebieska Bielawa (długość 5 km): Przełęcz Jugowska – Kozie Siodło – Przełęcz Jugowska
- trasa pomarańczowa Bielawa (długość 2,5 km): Kozie Siodło – Wielka Sowa

SCHEMAT 5. Trasy rowerowe na terenie Gminy Pieszyce [2018].

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Pieszycach.

Duże znaczenie dla rozwoju turystyki ma również przebiegająca przez obszar gminy trasa Rajdu Polski – jednej z najpopularniejszych imprez sportowych w Polsce o randze mistrzostw Europy, jakie odbywają się w ostatnim czasie w naszym kraju. Renomowany i doskonale znany w całej Europie rajd ściąga kibiców, zawodników i wszystkich zainteresowanych sportem motorowym. Wspomnieć tu należy również o rozgrywanym w maju Rajdzie Elmot, którego trasa przebiega przez tereny gminy Pieszyce.

Baza noclegowa. W 2018 roku na terenie gminy Pieszyce funkcjonowało 8 całorocznych obiektów noclegowych, które dysponowały 225 miejscami noclegowymi, w tym: 4 pokoje gościnne/kwatery (79 miejsc noclegowych), 2 schroniska młodzieżowe (65 miejsc noclegowych), 1 inny obiekt hotelowy (57 miejsc) i 1 kwatery agroturystyczna (25 miejsc noclegowych). Miejsca noclegowe na terenie gminy stanowiły 24,6% miejsc noclegowych w powiecie dzierzoniowskim.

Pozytywnym aspektem jest otwarcie w ciągu ostatnich dwóch lat 3 nowych obiektów noclegowych. O dynamicznym rozwoju bazy noclegowej na terenie gminy świadczy również znaczący wzrost liczby miejsc noclegowych – od 2016 roku o 58,7%, a w ostatnim roku o 29,3%.

BAZA NOCLEGOWA:

8 całorocznych obiektów noclegowych (225 miejsc noclegowych), w tym:
4 pokoje gościnne/kwatery (79 miejsc)
2 szkolne schronisko młodzieżowe (65)
1 inny obiekt hotelowy (57 miejsc)
1 kwatery agroturystyczna (25)

TABELA 49. Baza noclegowa [2012-2018].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
obiekty noclegowe ogółem	–	–	–	–	3	5	8
miejsca noclegowe ogółem	–	–	–	–	93	159	225
dynamika liczby miejsc noclegowych całorocznych (rok poprzedni = 100)	–	–	–	–	0,0	138,7	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Pod względem wyposażenia w zaplecze sportowo-rekreacyjne w 2017 roku boiskiem do siatkówki lub koszykówki oraz piłki nożnej dysponował 1 obiekt noclegowy. Pod względem wyposażenia w zaplecze konferencyjne w 1 z 8 obiektów dostępna była sala konferencyjna (200 miejsc ogółem) z obsługą techniczną i wifi na terenie obiektu.

Ruch turystyczny. Dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące liczby turystów ogółem odwiedzających obszary gmin publikowane były jedynie do 2014 roku. W obecnej chwili brak jest źródła danych w zakresie ruchu turystycznego ogółem. Dostępne są natomiast dane nt. liczby turystów zagranicznych, które wskazują, że 2017 roku gminę miejsko-wiejską Pieszyce odwiedziło 386 turystów zagranicznych (nierezydentów). Turyści ci stanowili odpowiednio 4,5% i 0,06% ogółu turystów zagranicznych odwiedzających powiat dzierzoniowski i Dolny Śląsk. W 2017 roku na terenie gminy dominowali turyści z Niemiec, którzy stanowili blisko 3/4 ogółu turystów zagranicznych w gminie (284 osoby; 73,6%). W dalszej kolejności uplasowali się turyści z Ukrainy – 7,8% turystów zagranicznych (30 osób) i pozostałych krajów (18,6%), w tym: z Holandii (15 os.), Włoch (11 os.), Stanów Zjednoczonych (10 os.) i Hiszpanii (8 os.). Jak wspomniano powyżej, w 2017 roku gminę Pieszyce odwiedziło 368 turystów zagranicznych, a ich liczba w porównaniu do 2016 roku zwiększyła się blisko dwukrotnie w porównaniu do 2016 roku (187 os.). Należy również zwrócić uwagę, że w tym czasie liczba turystów zagranicznych na terenie powiatu dzierzoniowskiego zwiększyła się o 72,2%, a w przypadku gminy Pieszyce wzrost ten wyniósł 106%. Wraz ze wzrostem liczby turystów zagranicznych, zwiększyła się również liczba udzielonych im noclegów – z 628 w 2016 roku do 1 325 w 2017 roku. Wzrost liczby udzielonych noclegów od 2016 roku wynoszący 111% był również wyższy niż przeciętnie w gminach powiatu dzierzoniowskiego (64,4%).

TABELA 50. Liczba turystów ogółem i zagranicznych [2012-2017].

Liczba turystów	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ogółem	904	1,058	894	–	–	–
zagranicznych	–	–	–	–	187	386
Udzielone noclegi						
ogółem	1 890	3 153	2 090	–	–	–
turystom zagranicznym	–	–	–	–	628	1 325

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

7.2. Sport i rekreacja

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Mieszkańcy na terenie gminy mają możliwość korzystania z takich obiektów sportowo-rekreacyjnych jak: Kompleks boisk sportowych ORLIK 2012, stadion MKS „Pogoń”, Tor rowerowy BMX, otwarty basen miejski oraz 2 place street work out:

oraz rajdy samochodowe: Rajd Polski, Rajd Elmot, Sudecki Wyścig Górski oraz Kryterium Kamionki.

TABELA 51. Wykaz obiektów sportowych na terenie gminy [2018].

Lp.	Rodzaj	Lokalizacja	Opis
1	Kompleks boisk sportowych ORLIK 2012	Pieszyce	Wybudowany w 2009 roku obiekt znajduje się przy Zespole Szkół w Pieszcach. Na co dzień służy mieszkańcom i pieszyckim klubom sportowym. Na boiskach sportowych odbywają się również różnego rodzaju gminne imprezy sportowe.
2	Otwarty basen miejski	Pieszyce	Poniemiecki basen zlokalizowany przy Stadionie Miejskim jako jeden z nielicznych w okolicy ma wymiary basenu olimpijskiego. Atrakcyjna lokalizacja z widokiem na Góry Sowie w okresie wakacyjnym cieszy się ogromnym zainteresowaniem zarówno ze strony mieszkańców Pieszc jak i pobliskich miejscowości. Obecnie obiekt jest rewitalizowany przy wsparciu środków unijnych.
3	Boisko sportowe	Piskorzów	Boisko u zarządcie klubu sportowego LKS Boxmet Piskorzów, gdzie odbywają się rozgrywki klasy Okręgowej.
4	Stadion sportowy	Pieszyce	Stadion Miejski prężnie funkcjonuje dzięki zaangażowaniu Miejskiego Klubu Sportowego Pogoń Pieszyce, który opiekuje się obiektem. Na terenie stadionu wykonano oświetlenie, trybunę na 480 osób oraz

Lp.	Rodzaj	Lokalizacja	Opis
			przeprowadzono rekultywację płyty głównej boiska. Renowacji poddane zostały także dwa boiska treningowe. Aktualnie ku końcowi zmierza budowa nowoczesnego demonstracyjnego budynku szatniowego, który będzie służył zarówno potrzebom stadionu jak i basenu miejskiego. Pojemność: 950 Siedzących: 480 Oświetlenie: treningowe
5	Tor rowerowy BMX	Park Miejski Pieszc	W ramach środków pozyskanych z Europejskiej Wspólnoty Terytorialnej i projektu pn. „Polsko – Czeska Aktywna Turystyka” inwestycja została dofinansowana w wysokości 85% kosztów kwalifikowanych. W skrajnej części parku powstał tor o łącznej powierzchni ponad 900 m ² , długości około 280 m i szerokości ok. 4 m z pagórkiem startowym, torem z przeszkodami (kombinacja pagórków do skoków) oraz tablicami świetlnymi na starcie i mecie. Koszt prac związanych budową toru to 127 920,00 zł brutto.
6	Plac street work out	W okolicy Szkoły Podstawowej nr 1 oraz przy Osiedlu Małym	Place do street workout'u położone są w centralnej części miasta, w okolicy Szkoły Podstawowej nr 1 oraz przy Osiedlu Małym. Służą gimnastyce oraz ćwiczeniom siłowym przy wykorzystaniu jedynie wagi swojego ciała. Dziś to coraz popularniejsza forma treningu.
7	Hala sportowa Zespół Szkół	Pieszyce	Hala sportowa znajduje się przy Zespole Szkół im. Ks. Jana Dzierżonia w Pieszcach. W 2000 roku została zakończona budowa, a obiekt od tamtej pory służy uczniom zespołu szkół, mieszkańcom Pieszc, okolicznych miejscowości, a także turystom korzystającym ze Schroniska Młodzieżowego. W hali znajduje się trybuna z miejscami dla kibiców. Wielofunkcyjne boisko pozwala rozgrywać mecze siatkówki, koszykówki, piłki nożnej, a także piłki ręcznej. Zawodnicy do dyspozycji mają dwie szatnie z toaletą i prysznicami. Goście Schroniska Młodzieżowego udostępnioną mają także kawiarnię z pełnym zapleczem kuchennym.

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Pieszcach.

Imprezy sportowo-rekreacyjne. Rokrocznie w gminie odbywają się takie imprezy sportowo-rekreacyjne jak: Otwarcie sezonu turystycznego na Wielkiej Sowie, Bieg na Wielką Sowę, Polska Biega, Olimpiada Sportowa, Turniej Halowej Piłki Nożnej Oldbojów, Bicie Rekordów oraz rajdy samochodowe: Rajd Polski, Rajd Elmot, Sudecki Wyścig Górski oraz Kryterium Kamionki. Ponadto w 2018 roku na terenie gminy zorganizowanych zostało 17 imprez sportowych, w tym m.in.: Bieg Włókniarza, Nartorolkowy weekend w Górach Sowich, Bieg Tkacza, Bieg na Wielką Sowę, Korona Gór Sowich i CCC Tour Grody Piastowskie, Samochodowe Wyścigi Górskie, Turniej Halowej Piłki Nożnej Młodzików, Turniej Halowej Piłki Nożnej Oldbojów, Otwarty Turniej Piłki Nożnej, Zawody Wędkarskie, Turniej Siatkówki, Góry Sowich nie Góry Śmieci, Zawody strzeleckie, Plenerowy Przegląd Kina, Grand Prix Pieszc MTB Wielka Sowa oraz Dni Pieszc.

TABELA 52. Wykaz imprez sportowych i rekreacyjnych zorganizowanych w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis
1	Otwarcie sezonu turystycznego na Wielkiej Sowie	Wielka Sowa, Góry Sowich	Często zaskakująca 1 maja pogoda nie odstrasza turystów, którzy gromadzą się na Wielkiej Sowie – najwyższym szczycie Gór Sowich. Wydarzeniu, poza uroczystym przecięciu wstęgi towarzyszy szereg atrakcji. Koncerty folklorystyczne, piosenki harcerskiej, zjazd na linie z wieży widokowej, obóz harcerski, pokaz krótkofalowców oraz to, czego nie może zabraknąć na takiej imprezie – ciepłej stawy.
2	Bieg Włókniarza	Góry Sowich – Przeł. Jugowska –	Nie rywalizacja sportowa, a chęć wykazania aktywności fizycznej są myślą przewodnią tego wydarzenia, które organizowane jest wspólnie z gminami należącymi do STGGS oraz Nadleśnictwem Świdnica. Na

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis
		Kozie Siodło	starcie pierwszych zawodów stanęło 130 zawodników, którzy pobiegli na strasie z Przełęcz Jugowskiej na Kozie Siodło. Przed nami kolejna edycja w roku 2019. Na mecie na uczestników czekają ogniska i ciepły poczęstunek oraz możliwość kontynuacji jazdy na nartach po wybranych przez siebie trasach do narciarstwa biegowego.
3	Nartorolkowy weekend w Górach Sowich	Gmina Pieszycy, Góry Sowie	To nowa inicjatywa, która doskonale wpisuje się w Góry Sowie. Jazda na nartorolkach to w Polsce wciąż niszowa dyscyplina sportu, która z każdym rokiem zyskuje na popularności. Pieszyckie zawody odbywające się w ciągu dwóch dni zaliczane są do jedynej w Polsce nartorolkowej cyklu Vexa Skiroll Tour. W sobotę zawodnicy pokonują 9 km trasę z Pieszyc na Przełęcz Jugowską. W niedzielę bieg odbywa się na płaskiej trasie, ale jego dystans wzrasta do 30 km. W pieszyckich zawodach udział wzięło ponad 160 zawodników z całej Polski i zagranicy. W 2019 r. jako dodatkowo konkurencja dojdą również sprinty. Gmina Pieszycy jest współorganizatorem wydarzenia.
4	Bieg Tkacza	Park Miejski w Pieszcach – Góry Sowie	Bieg z historią w tle powracający do 1844 roku i lat poprzedzających tę datę. Datę stłumionego buntu tkaczy, którzy walczyli o swój byt. Bieg to prywatna inicjatywa, w której uczestniczyliśmy jako patron i partner. Start zawodów zlokalizowany był w pobliżu Rościszowa, a zawodnicy mieli do pokonania dystans ponad 30 km, z najwyższym punktem – Wielką Sową łącznie. Udział w zawodach wzięło ponad 160 biegaczy. Gmina Pieszycy jest współorganizatorem biegu od I edycji.
5	Bieg na Wielką Sowę	Góry Sowie, Wielka Sowa	Jeden z najpopularniejszych i najlepszych biegów górskich w Polsce, który cieszy się uznaniem również u obcokrajowców z Czech, Niemiec, Francji, Ukrainy czy nawet Kenii. Wymagająca trasa liczy 9,6 km długości i 600 m przewyższenia. To musi boleć! Organizatorem biegu jest Gmina Nowa Ruda, a meta zawodów znajduje się na Wielkiej Sowie w Gminie Pieszycy, która jest współorganizatorem wydarzenia. Udział w zawodach bierze ponad 500 zawodników.
6	Korona Gór Sowich i CCC Tour Grody Piastowskie	Pieszycy, Góry Sowie	Kolarstwo na najwyższym poziomie w Polsce uzupełnione o zawody dla amatorów. Nie ma lepszego połączenia. CCC Tour Grody Piastowskie to drugie, zaraz po Tour de Pologne, zawody kolarskie w Polsce, których trasa każdego roku prowadzi przez drogi Gminy Pieszycy. A Korona Gór Sowich to czteroletni cykl dla amatorów, który każdego roku startuje w innej gminie. W 2018 r. zawody startowały w Pieszcach, podobnie jak trzeci – najdłuższy i najbardziej wymagający etap „Grodów”. W rywalizacji uczestniczyło łącznie ponad 300 zawodników z całej Europy.
7	Samochodowe Wyścigi Górskie	Góry Sowie (Rościszów, Kamionki)	Góry Sowie i sport motorowy to taka sama para jak klucz i zamek – jedno nie obejdzie się bez drugiego. To właśnie na górskich, krętych trasach Kamionek i Rościszowa odbywają się rundy Samochodowych Wyścigów Górskich na które ściągają zawodnicy z najdalszych zakątków Polski. Te trasy, znane od wielu lat z Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Polski, są łakomym kąskiem dla wielu z nich. Cykl wyścigów organizujemy wspólnie z Bielawską Grupą Motospół.
8	Turniej Halowej Piłki Nożnej Młodzików	Pieszycy, hala ZS w Pieszcach	Turniej piłki nożnej przeznaczony dla dzieci w wieku 13 lat i młodszych. Udział w zawodach biorą członkowie klubów piłkarskich z całego Dolnego Śląska.
9	Turniej Halowej Piłki Nożnej Oldbojów	Pieszycy, hala ZS w Pieszcach	Zawody organizowane od XVI lat, możliwość udziału tzw. „dzikich” drużyn. Turniej zimowy przeznaczony dla zawodników pod 35 roku życia. Od 2019 zmiana formuły na turniej otwarty od 16 lat.
10	Otwarty Turniej Piłki Nożnej	Boisko Orlik	Turniej corocznie rozgrywany jest na boisku Orlik w ramach zawodów sportowych z okazji Dni Pieszyc. W turnieju udział bierze 80 osób nie tylko z Gminy Pieszycy, ale również z okolicznych miejscowości. Rywalizacja odbywa się w systemie pucharowym, a drużyny, które zajmą pierwsze trzy miejsca otrzymują nagrody rzeczowe.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis
11	Zawody Wędkarskie	Staw w Bratoszowie (Gmina Pieszyce)	Zawody odbywają się przy zbiorniku wodnym w Bratoszowie każdego roku w ramach Dni Pieszc. Uczestnicy rywalizują ze sobą przez 5 godzin w dwóch kategoriach senior i junior. Zwycięzcy pierwszych trzech miejsc w kategorii otrzymują nagrody rzeczowe.
12	Turniej Siatkówki	Pieszyce, hala ZS w Pieszcach	Turniej odbywa się w ramach Dni Pieszc. W zawodach udział bierze maksymalnie 6 drużyn w 7-osobowych składach, które rywalizują ze sobą w hali sportowej Zespołu Szkół w Pieszcach. Drużyny, które zajmą pierwsze trzy miejsca otrzymują nagrody rzeczowe.
13	Góry Sowie nie Góry Śmieci	Góry Sowie, Wielka Sowa	Czyli gwieździsty złot na Wielkiej Sowie. Ale także, a właściwie przede wszystkim, zwrócenie uwagi na problem zaśmiecania Gór Sowich przez turystów. Jest to wydarzenie organizowane przez Gminę Pieszyce i gminy leżące w masywie Gór Sowich oraz Nadleśnictwo Świdnica i Wałbrzych. O umówionej godzinie spotykamy się na najwyższym szczycie Gór Sowich, gdzie na uczestników czekają przygotowane ogniska, ciepły poczęstunek i drobne upominki. Wcześniej jednak każda grupa maszeruje szlakami Gór Sowich i sprząta to, co zostawili niesforni turyści.
14	Zawody strzeleckie		Coroczne rozgrywki strzeleckie w ramach Dni Pieszc odbywają się na boisku Orlik. W zawodach udział może wziąć każdy, kto ukończył 15 rok życia. Zawody odbywają się z odległości 10 m przy użyciu karabinu pneumatycznego. Zwycięzcy pierwszych trzech miejsc w kategoriach pań i panów otrzymują nagrody rzeczowe.
15	Plenerowy Przegląd Kina	Park miejski w Pieszcach	W jeden z wakacyjnych wieczorów około 300 mieszkańców zbiera się w parku miejskim w Pieszcach, aby po zmroku wspólnie obejrzeć dwa pełnometrażowe filmy – dwa hity kinowe ostatniego czasu. Jeden z nich to propozycja UMiG, a drugi film to wybór mieszkańców. Seansom towarzyszy oczywiście wszystko, co można znaleźć w kinie, czyli przekąski i napoje.
16	Grand Prix Pieszc MTB Wielka Sowa	Park miejski w Pieszcach / Góry Sowie	W samym sercu miasta zlokalizowany został start zawodów MTB Wielka Sowa – jednej z rund pucharu Strefy MTB Sudety. Zawody, które każdego roku gromadzą około 300 uczestników mają wypracowaną markę i cieszą się dużą popularnością wśród zawodników. Na dzień zawodów park miejski staje się prawdziwym centrum rowerowym – tutaj odbywają się dodatkowe zawody dla dzieci, tutaj odbywają się różne pokazy i akademie rowerowe skierowane do dzieci.
17	Dni Pieszc	Gmina Pieszyce / Park Miejski w Pieszcach	Dni Pieszc to połączenie wydarzenia kulturalnego, sportowego i rekreacyjnego. Mieszkańcy przez cały weekend rywalizują ze sobą w zawodach sportowych, a w parku miejskim, gdzie odbywa się główna część artystyczna, czeka mnóstwo atrakcji takich jak występy dzieci z lokalnych szkół, przedszkoli, sekcji CK, darmowe dmuchańce, stoiska lokalnych przedsiębiorców oraz koncerty zaproszonych zespołów.

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Pieszcach.

Kluby sportowe. W 2016 roku³² w gminie Pieszyce działało 5 klubów sportowych zrzeszających 279 członków i 250 ćwiczących ogółem, w tym 180 w wieku do 18 lat. Od 2012 roku liczba członków w klubach nieznacznie wzrosła o 5,7%, natomiast liczba ćwiczących ogółem o 13,1%. Mieszkańcy mieli możliwość wyboru zajęć spośród 8 sekcji sportowych, w których zajęcia prowadzone były przez 6 trenerów i 3 instruktorów sportowych.

³² Brak aktualniejszych danych GUS.

7.3. Bilans

	– walory krajobrazowe, przyrodnicze i antropogeniczne predestynujące obszar do pełnienia funkcji turystycznych – relatywnie wysoka atrakcyjność turystyczna – liczne, bardzo dobrze oznakowane szlaki piesze i rowerowe oraz sportów motorowych – liczne imprezy sportowe i rekreacyjne, również o zasięgu ogólnokrajowym i międzynarodowym – aktywna promocja walorów turystycznych gminy
	– słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna (drogi, parkingi, usługi, obiekty turystyczne) oraz baza noclegowa i gastronomiczna – niewystarczająca infrastruktura turystyczna na górze Wielkiej Sowy i w okolicy – wymagająca modernizacji baza rekreacyjno-sportowa, w tym nawierzchnia boiska w SP pokryta sztuczną trawą wymagająca wymiany

7.4. Dokumenty

Nazwa dokumentu

Strategia rozwoju gminy Pieszyce
na lata 2014-2020

Uchwała przyjmująca

Uchwała Nr V/23/2015 Rady Miejskiej w Pieszcach
z dnia 25 lutego 2015 roku

7.5. Finansowanie

Wydatki na turystykę w gminie w latach 2012-2018 wahały się od 180,1 tys. zł od 62,1 tys. zł w 2017 roku.

TABELA 53. Wydatki na turystykę (dział 630) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	180 102,24	95 602,43	162 379,97	89 072,97	133 580,78	62 192,82	-65,5%↓	-53,4%↓
majątkowe ogółem	0,00	0,00	60 000,00	0,00	0,00	0,00	–	–
bieżące ogółem	180 102,24	95 602,43	102 379,97	89 072,97	133 580,78	62 192,82	-65,5%↓	-53,4%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2018 roku wykonane zostały one na kwotę 74 930,40 zł i obejmowały wydatki w kwocie 42 574,25 zł na opłacenie składek członkowskich na rzecz Stowarzyszeń, z którymi zostały zawarte porozumienia o współpracy w zakresie realizacji zadań dotyczących upowszechniania turystyki. Kwota w wysokości 2 250,00 zł dotyczyła wydatków związanych z realizacją projektu pn. „Unikalne piękno Gór Sowich – kampania informacyjno-edukacyjna”. Wydatki bieżące w łącznej kwocie 26 474,92 zł zostały poniesione na utrzymanie wieży widokowej na Wielkiej Sowie i dotyczyły zakupów materiałów i wyposażenia, zużycia energii i wody, zakupu usług pozostałych oraz telekomunikacyjnych oraz wykonania niezbędnych prac remontowych przed sezonem turystycznym. Kwota 3 631,23 została wydatkowana na realizację zadania inwestycyjnego pn. „Pieszyce będą atrakcyjniejsze jeszcze bardziej” – budowa miejsca rekreacyjno-wypoczynkowego w Pieszcach”.

Wydatki na kulturę fizyczną w 2017 roku w gminie Pieszyce wynosiły około 599,8 tys. zł, w tym 58,9% stanowiły wydatki bieżące, które w 41,5% zostały przeznaczone na dotacje. Pozostałą część obejmowały wydatki majątkowe inwestycyjne na kwotę około 246,2 tys. zł. W porównaniu do 2012 roku wydatki na kulturę fizyczną w gminie zostały zwiększone blisko dwukrotnie (98,3%), w tym znacząco wzrosły wydatki majątkowe przeznaczone na remonty i budowę infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.

TABELA 54. Wydatki na kulturę fizyczną (dział 926) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	302 422,8	255 263,3	358 468,9	405 024,1	502 884,8	599 799,2	98,3%↑	19,3%↑
bieżące ogółem	288 422,8	255 263,3	239 304,7	346 666,3	389 781,8	353 569,6	22,6%↑	-9,3%↓
dotacje	100 000,0	104 500,0	104 500,0	142 005,4	197 641,8	146 773,8	46,8%↑	-25,7%↓
majątkowe inwestycyjne	14 000,0	0,0	119 164,3	58 357,8	113 103,0	246 229,6	1 658,8%↑	117,7%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2018 roku wydatki na kulturę i sport osiągnęły najwyższy poziom w analizowanym okresie od 2012 roku i wynosiły 2 961 253,95 zł. Obejmowały one m.in. Wydatki bieżące na kwotę 34 201,26 zł obejmujące koszty utrzymania obiektu sportowego „ORLIK” z tytułu wypłaty wynagrodzenia dla pracownika, zakupu materiałów gospodarczych, usunięcia awarii oświetlenia oraz naprawy zniszczonego ogrodzenia. Poniesiono również stałe wydatki na basenie miejskim z tytułu opłaty abonamentowej za kanał, przeglądu kasy fiskalnej, zużycia wody i energii oraz usunięcia awarii sieci wodociągowej. Kwotę 149 528,00 zł stanowiły dotacje dla stowarzyszeń i organizacji pożytku publicznego wynikające z ogłoszonych przetargów na organizację zajęć sportowych i rekreacyjnych. Dotacje otrzymały następujące organizacje:

– Klub sportowy „Pogoń Pieszyce”	74 000,00 zł
– Klub sportowy „Boxmet” Piskorzów	21 000,00 zł
– Klub sportowy „Salos” Pieszyce	9 528,00 zł
– Stowarzyszenie na rzecz osób z niepełnosprawnych intelektualnie	3 000,00 zł
– Klub Ludowy „ULK SOWA”	11 000,00 zł
– Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich	1 500,00 zł
– Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół	3 900,00 zł
– Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	5 000,00 zł
– Związek Kombatantów Rzeczypospolitej	5 000,00 zł
– Polskiej i byłych Więźniów Politycznych	
– Polski Związek Niewidomych	1 600,00 zł
– Polski Związek Gołębi	3 000,00 zł
– Hufiec Ziemi Dzierżoniowskiej	3 000,00 zł
– Stowarzyszenie Gór Sowich Pasjonat	5 000,00 zł
– Zgromadzenie córek Marii Wspomożycielki	3 000,00 zł

Wydatki bieżące w kwocie 13 468,50 zł dotyczyły wykonania remontów i naprawy placów zabaw w celu poprawy bezpieczeństwa przebywających tam dzieci. Pozostałe wydatki w łącznej wysokości 41 284,90 zł poniesiono m.in. na wykonanie rocznego przeglądu placów zabaw, uzupełnienie wyposażenia oraz utrzymanie zieleni na placach zabaw. Wydatki bieżące w łącznej wysokości 4 134,00 zł poniesiono również na zakup i transport wyposażenia terenu rekreacyjnego w Rościszowie. Natomiast wydatki majątkowe w kwocie 2 485 552,29 zł objęły realizację zadania inwestycyjnego pn. „Budowa demonstracyjnego obiektu socjalno-szatniowego w Pieszcach”. Na realizację zadania pn. „Remont basenu miejskiego w Pieszcach przy ul. Hermana” wydatkowano środki w wysokości 233 085,00 zł.

7.6. Inwestycje i działania 2018

W zakresie ochrony turystyki, sportu i rekreacji w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 55. Najważniejsze inwestycje w zakresie turystyki, sportu i rekreacji zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji/działania
1	Budowa obiektu szatniowego na Stadionie Miejskim w Pieszycach	Stadion Miejski, ul. Hermana I	Budynek posłuży obsłudze stadionu, ale również basenu miejskiego, ponieważ budowany jest na granicy obu obiektów. Będzie to budynek demonstracyjny, czyli niskoemisyjny wykorzystujący nowoczesne rozwiązania w zakresie oszczędności energetycznej (kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne). W budynku planuje się lokalizację szatni, ogólnodostępnych pomieszczeń higieniczno-sanitarnych oraz dwie sale wielofunkcyjne. Wznoszony obiekt składać się będzie z dwóch kondygnacji nadziemnych z płaskim dachem i tarasem nad częścią parterową. Wykorzystane założenia projektowe wraz z użyciem ponadstandardowych warstw izolacyjnych służyć mają zaoszczędzeniu energii. Powierzchnia użytkowa obiektu to 466 m². Budynek będzie również dostosowany dla wszystkich osób bez względu na wiek oraz niepełnosprawności.	Koszt całkowity sięga ok. 2 550 000 zł - budowa demonstracyjnego obiektu socjalno-szatniowego. Kwota dofinansowania to 1 785 580,14 zł w ramach programu operacyjnego RPDS – RPO WD 2014 – 2020 oś priorytetowa: 3. Gospodarka niskoemisyjna.	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020
2	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Pieszyce - Kamionki	Trasa Pieszyce – Kamionki	Inwestycja pozwoli nam zwiększyć bezpieczeństwo na tym odcinku drogi oraz zdecydowanie zwiększy atrakcyjność turystyczną i możliwość dotarcia w Góry Sowie. Na ten cel pozyskaliśmy prawie 1 mln zł. W maju 2018 r. podpisaliśmy umowę na budowę „Ścieżki rowerowej Pieszyce – Kamionki” w systemie Zaprojektuj i Wybuduj. Inwestycja realizowana jest w ramach projektu pn.: „Udostępnianie zasobów przyrodniczych poprzez budowę ścieżek rowerowych na terenie Powiatu Dzierżoniowskiego” i jest dofinansowana z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020. Przedmiotem zamówienia jest wykonanie dokumentacji projektowej wraz z wykonaniem robót budowlanych ścieżki rowerowej i ciągów pieszo-jezdnich Pieszyce – Kamionki na podstawie opracowanego Programu Funkcjonalno-Użytkowego. Całość prac planuje się zakończyć w połowie przyszłego roku. W ramach inwestycji wykonawca wykona m.in. nawierzchnie o szerokości od 2,5 m do 3,0 m i łącznej długości ok. 2000m, ustawi słupy oświetleniowe (typ LED) wzdłuż drogi powiatowej wraz z doświetleniem przejazdów dla rowerzystów, 2 miejsca odpoczynku podróżnych.	Przewidywany koszt inwestycji wyniesie ok. 1 260 000 zł, na co Gmina Pieszyce pozyskała dofinansowanie w wysokości ok. 850 tyś. z Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020.	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszyce na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2022

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji/działania
3	Remont basenu miejskiego	ul. Hermana 1	Remont niecki basenu oraz drobnej infrastruktury. Zakończenie prac w 2019 r.	240 tys. zł pozyskane z LGD	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020
4	Remont drogi wojewódzkiej 383	Rościszów	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 383 w Rościszowie. Inwestycję poprowadził zarządca i właściciel drogi, czyli Dolnośląska Służba Dróg i Kolei. Przebudowa obejmie drogę i przepusty. Usunięta zostanie kostka, powstanie nowy chodnik i bezpieczne odgródzenie od rzeki. Prace zaplanowane są do sierpnia. Ruch w miejscu objętym pracami odbywa się wahadłowo.	Koszt inwestycji to 2.600.000 zł, a Gmina Pieszyce dołoży z własnego budżetu 300.000 zł.	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020
5	Rozbudowa placów zabaw	Piskorzów, osiedle Małe	Uzupełnienie placów zabaw o elementy dla dzieci wraz z budową boiska w Piskorzowie	Działanie radnych i sołtysów / środki pozyskane (HENKEL)	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020
6	Budowa parkingów przy drodze powiatowej z Kamionek na Przeł. Jugowską	Droga powiatowa Kamionki – Przeł. Jugowska	Udogodnienia dla turystów i ochrona przyrody – to główne cele inwestycji zrealizowanej przez Powiat Dzierżoniowski przy drodze Kamionki – Przetęcz Jugowska. Została ona w 85 procentach sfinansowana środkami z Unii Europejskiej. Przy drodze powiatowej z Kamionek na Przetęcz Jugowską wybudowano cztery parkingi oraz zagospodarowano wody opadowe. Inwestycja ta zrealizowana na obszarze cennym przyrodniczo przyczyni się do jego ochrony. Poprawa stosunków wodnych pozwoli zachować gatunki chronione i zagrożone. Natomiast budowa miejsc postojowych umożliwi kierowcom zachowania przyjazne środowisku. Inwestycja objęta wykonanie parkingów, odmulenie i pogłębienie stawu, remont murów oporowych potoku w obrębie drogi oraz naprawę rowów przydrożnych. Zadanie o wartości 414 tys. zł.	Powiat Dzierżoniowski	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020

TABELA 56. Najważniejsze działania w zakresie turystyki, sportu i rekreacji zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis
1	Otwarcie sezonu turystycznego na Wielkiej Sowie	Wielka Sowa, Góry Sowie	Często zaskakująca 1 maja pogoda nie odstrasza turystów, którzy gromadzą się na Wielkiej Sowie – najwyższym szczycie Gór Sowich. Wydarzeniu, poza uroczystym przecięciem wstęgi towarzyszy szereg atrakcji. Koncerty folklorystyczne, piosenki harcerskiej, zjazd na linie z wieży widokowej, obóz harcerski, pokaz krótkofalowców oraz to, czego nie może zabraknąć na takiej imprezie – ciepłej strawy.
2	Bieg Gwarków	Góry Sowie,	Drugi co do wielkości bieg narciarski w Polsce, który organizowany jest od 1978 r. W 2017 r. po raz pierwszy zawody odbyły się z bazą na Przetęczy

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis
		Przełęcz Jugowska	Jugowskiej i frekwencją 260 zawodników z Polski, Czech i Szwecji. Uczestnicy mieli do wyboru dwie trasy – o długości 10 i 20 km. W 2018 r. ze względu na brak odpowiedniej pokrywy śnieżnej zawody musiały zostać odwołane. Organizatorem wydarzenia są gminy należące do STGGS (w tym Gmina Pieszyce), Gmina Walim i Aqua Zdrój Wałbrzych.
3	Nartorolkowy weekend w Górach Sowich	Gmina Pieszyce, Góry Sowie	To nowa inicjatywa, która doskonale wpisuje się w Góry Sowie. Jazda na nartorolkach to w Polsce wciąż niszowa dyscyplina sportu, która z każdym rokiem zyskuje na popularności. Pieszyckie zawody odbywające się w ciągu dwóch dni zaliczane są do jedynej w Polsce nartorolkowej cyklu Vexa Skiroll Tour. W sobotę zawodnicy pokonują 9 km trasę z Pieszyc na Przełęcz Jugowską. W niedzielę bieg odbywa się na płaskiej trasie, ale jego dystans wzrasta do 30 km. W pieszyckich zawodach udział wzięło ponad 160 zawodników z całej Polski i zagranicy. W 2019 r. jako dodatkowo konkurencja dojdą również sprinty. Gmina Pieszyce jest współorganizatorem wydarzenia.
4	Bieg Tkacza	Park Miejski w Pieszcach – Góry Sowie	Bieg z historią w tle powracający do 1844 roku i lat poprzedzających tę datę. Datę stłumionego buntu tkaczy, którzy walczyli o swój byt. Bieg to prywatna inicjatywa, w której uczestniczyliśmy jako patron i partner. Start zawodów zlokalizowany był w pobliżu Rościszowa, a zawodnicy mieli do pokonania dystans ponad 30 km, z najwyższym punktem – Wielką Sową włącznie. Udział w zawodach wzięło ponad 160 biegaczy. Gmina Pieszyce jest współorganizatorem biegu od I edycji.
5	Bieg na Wielką Sowę	Góry Sowie, Wielka Sowa	Jeden z najpopularniejszych i najlepszych biegów górskich w Polsce, który cieszy się uznaniem również u obcokrajowców z Czech, Niemiec, Francji, Ukrainy czy nawet Kenii. Wymagająca trasa liczy 9,6 km długości i 600 m przewyższenia. To musi boleć! Organizatorem biegu jest Gmina Nowa Ruda, a meta zawodów znajduje się na Wielkiej Sowie w Gminie Pieszyce, która jest współorganizatorem wydarzenia. Udział w zawodach bierze ponad 500 zawodników.
6	Samochodowe Wyścigi Górskie	Góry Sowie (Rościszów, Kamionki)	Góry Sowie i sport motorowy to taka sama para jak klucz i zamek – jedno nie obejdzie się bez drugiego. To właśnie na górskich, krętych trasach Kamionek i Rościszowa odbywają się rundy Samochodowych Wyścigów Górskich na które ściągają zawodnicy z najdalszych zakątków Polski. Te trasy, znane od wielu lat z Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Polski, są łakomym kąskiem dla wielu z nich. Cykl wyścigów organizujemy wspólnie z Bielawską Grupą Motorsport.
7	Plenerowy Przegląd Kina	Park miejski w Pieszcach	W jeden z wakacyjnych wieczorów około 300 mieszkańców zbiera się w parku miejskim w Pieszcach, aby po zmroku wspólnie obejrzeć dwa pełnometrażowe filmy – dwa hity kinowe ostatniego czasu. Jeden z nich to propozycja UMiG, a drugi film to wybór mieszkańców. Seansom towarzyszy oczywiście wszystko, co można znaleźć w kinie, czyli przekąski i napoje.
8	Grand Prix Pieszyce MTB Wielka Sowa	Park miejski w Pieszcach / Góry Sowie	W samym sercu miasta zlokalizowany został start zawodów MTB Wielka Sowa – jednej z rund pucharu Strefy MTB Sudety. Zawody, które każdego roku gromadzą około 300 uczestników mają wypracowaną markę i cieszą się dużą popularnością wśród zawodników. Na dzień zawodów park miejski staje się prawdziwym centrum rowerowym – tutaj odbywają się dodatkowe zawody dla dzieci, tutaj odbywają się różne pokazy i akademie rowerowe skierowane do dzieci.
9	Dni Pieszyc	Gmina Pieszyce / Park Miejski w Pieszcach	Dni Pieszyc to połączenie wydarzenia kulturalnego, sportowego i rekreacyjnego. Mieszkańcy przez cały weekend rywalizują ze sobą w zawodach sportowych, a w parku miejskim, gdzie odbywa się główna część artystyczna, czeka mnóstwo atrakcji takich jak występy dzieci z lokalnych szkół, przedszkoli, sekcji CK, darmowe dmuchańce, stoiska

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis
		h	lokalnych przedsiębiorców oraz koncerty zaproszonych zespołów.
10	Udział w targach rowerowych For Bikes w Pradze (CZ)	Praga (CZ)	Okazja do promocji miasta, Góry Sowich i tras MTB była doskonała, ponieważ impreza zgromadziła w sumie około 30 tysięcy pasjonatów rowerów i turystyki. For Bikes to jedno z największych targów rowerowo-turystycznych w Europie, rozpoczynających kolarski sezon. Prezentowano tu niemal wszystko co z rowerami i turystyką związane. Ważne miejsce podczas wydarzenia miały miasta, regiony i atrakcje, które zachęcały do odwiedzenia turystów właśnie na dwóch kółkach. Na stoisku Dolnego Śląska, gmina Pieszyce, Strefa MTB Sudety i miasto Bielawa, prezentowały między innymi trasy rowerowe w Górach Sowich oraz duże atrakcje regionu – Wieżę na Wielkiej Sowie i Jezioro Bielawskie.
11	Wieża Widokowa na Wielkiej Sowie wśród najlepszych atrakcji regionu	Pogranicze polsko - czeskie	Tak zdecydowały osoby biorące udział w badaniu popularności atrakcji turystycznych, które w marcu 2018 r. prowadził Euroregion Glacensis. W projekcie, który miał wyłonić najlepsze atrakcje turystyczne po stronie polskiej i czeskiej w ramach Euroregionu Glacensis, wzięło udział kilkadziesiąt miejscowości. Pierwsze miejsce zajęła Wieża Widokowa na Wielkiej Sowie w Gminie Pieszyce. Co więcej – Wielka Sowa w Pieszcach uzyskała najwięcej głosów zarówno w zestawieniu atrakcji z Polski i Czech!
12	Najlepszy Produkt Turystyczny Certyfikat Polskiej Organizacji Turystycznej	Góry Sowie	W XIV edycji Konkursu na Najlepszy Produkt Turystyczny Certyfikat Polskiej Organizacji Turystycznej w obecności kilkuset gości z całej Polski, Strefa MTB Sudety otrzymała wyróżnienie za Najlepszy Produkt Turystyczny roku 2016. W konkursie udział wzięło 248 atrakcji turystycznych z całego kraju, a do konkursu ogólnopolskiego zakwalifikowano 45 z nich. Nagrodzonych zostało tylko 14 z nich, w jedyna z całego Dolnego Śląska, Strefa MTB Sudety. Trasy Strefy prowadzą również przez tereny Gminy Pieszyce. MTB Sudety jest to system 20 tras MTB o łącznej długości 497 km, utworzony na obszarze 8 miejscowości (Pieszyce, Bielawa, Dzierżonów gm. wiejska, Głuszyca, Mieroszów, Nowa Ruda gm. wiejska, Stoszowice, Walim) i 4 nadleśnictw (Bardo, Jugów, Świdnica, Wałbrzych).
13	Udział w Plebiscycie Gospodarczym „Sudeckie Kryształ”		Zgłoszenie wydarzenie pn. „Nartorolkowy weekend w Górach Sowich” – wyróżnienie (2017) i zajęcie drugiego miejsca (2018) w kat. Najlepsza impreza promująca region
14	Uruchomienie Zintegrowanego Biletu Gmin Gór Sowich	Dolny Śląsk	Dzięki temu biletowi można zwiedzić cały Dolny Śląsk i Góry Sowie za 40 zł. Od 1 sierpnia 2018 roku ruszyła sprzedaż Biletu Zintegrowanego Gmin Gór Sowich. Weekendowy bilet obejmuje komunikację miejską na terenie Ziemi Dzierżonowskiej i linie Kolei Dolnośląskich. Wprowadzenie tej usługi to efekt dobrej współpracy Stowarzyszenia Turystycznego Gmin Gór Sowich z Kolejami Dolnośląskimi.

8. OCHRONA ZDROWIA

8.1. Infrastruktura ochrony zdrowia

Na obszarze gminy Pieszyce świadczenia zdrowotne świadczą 3 placówki, w tym 1 podległa samorządowi terytorialnemu, a sprzedaż prowadzi 5 aptek ogólnodostępnych, w których pracuje 8 magistrów farmacji. W SP ZOZ Przychodni Miejskiej w Pieszcach funkcjonują:

- Podstawowa Opieka Zdrowotna,
- Pielęgniarka środowiskowa,
- Położna środowiskowa,
- Stomatologia ogólna i protetyka,
- Poradnie specjalistyczne: ginekologiczno-położnicza (USG, kolposkopia, KTG, zabiegi diagnostyczne, cytologia), proktologiczna, chirurgii ogólnej, chirurgii Onkologicznej, gastroenterologiczna, neurologiczna, laryngologiczna, dermatologiczna (krioterapia), Poradnia Zdrowia Psychicznego, urologiczna (USG, zabiegi), ortopedyczno-traumatologiczna, reumatologiczna, okulistyka, kardiologiczna, leczenie bólu,
- Oddział Leczenia Jednego Dnia,
- Oddział Chirurgii Ogólnej (zabiegi operacyjne żylaków podudzi, przepukliny itp.),
- Pracownie diagnostyczne
- Radiologiczna (badania rentgenowskie w pełnym zakresie),
- Pracownia Ultrasonograficzna (USG brzucha, tarczycy),
- USG Doppler (przepływy naczyniowe tętnic dogłowych),
- Pracownia EMG (elektromiografia),
- Pracownia EEG (elektroencefalografia),
- Pracownia Diagnostyki Laboratoryjnej,
- Pracownia Rezonansu Magnetycznego,
- Pracownia Endoskopii Przewodu Pokarmowego (gastroskopia, rektoskopia, sigmoidoskopia i kolonoskopia, polipektomia, usuwanie wczesnych zmian nowotworowych, mukozektomia, leczenie beamerem argonowym, tamowanie krwawień i inne zabiegi endoskopowe),
- Pracownia Elektrodiagnostyki (Holter EKG – badanie zapisu całodobowego EKG, próby wysiłkowe w kardiologii),
- Pracownia audiologiczna (badania słuchu w kabine audiometrycznej, dobór aparatów słuchowych),
- Badanie pola widzenia (polomierz statyczny).

Bez Kontraktu z NFZ:

- Oddział Leczenia Jednego Dnia,
- Oddział Laryngologii (przegrody nosa, polipy, migdałki podniebienie (laryngoskopia, otoskopia, sinoskopia),
- Poradnia Endokrynologiczna,
- Poradnia Onkologiczna,
- Rehabilitacja (solux, masaże, krioterapia laser elektroterapia),

Medycyna pracy: badania wstępne i okresowe pracowników, badania kierowców, badania wysokościowe, kwalifikacje do pracy.

Ponadto SP ZOZ Przychodnia Miejska w Pieszcach prowadzi następujące Programy Profilaktyczne:

- Program badań przesiewowych w celu wykrycia raka jelita grubego finansowany przez Ministerstwo Zdrowia,
- Program profilaktyczny schorzeń układu krążenia finansowany przez NFZ,
- Program profilaktyki gruźlicy,
- Profilaktyka jaskry,
- Profilaktyka raka szyjki macicy.

SP ZOZ Przychodnia Miejska w Pieszcach funkcjonuje od 2000 roku, a od 2002 roku placówka odnotowuje dodatnie wyniki finansowe, co potwierdza prężność jej funkcjonowania. Głównym źródłem przychodów placówki są kontrakty na świadczenie usług medycznych zawarte z Narodowym Funduszem Zdrowia. Przychodnia świadczy także usługi w zakresie badań medycyny pracy oraz jako podwykonawca dla innych przychodni czy szpitali w pełnym zakresie swojej działalności. W 2018 roku przychodnia osiągnęła:

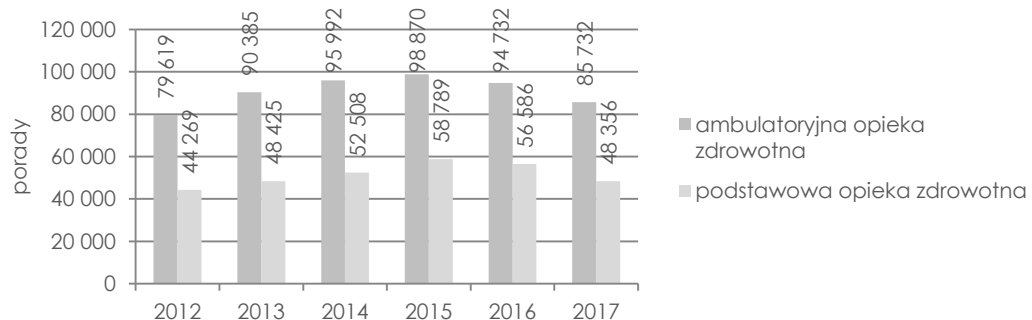
- przychody ze sprzedaży w wysokości: 6 813 960,63 zł,
- koszty działalności operacyjnej w wysokości: 7 555 962,18 zł,
- pozostałe przychody operacyjne: 1 613 234,69 zł, w tym otrzymane dotacje: 1 612 687,67 zł,
- zysk netto: 1 018 769,07 zł.

Aktywa trwałe jednostki w porównaniu do roku ubiegłego wzrosły o 9%, co wynika z rozpoczęcia inwestycji polegającej na modernizacji i rozbudowie ośrodka. Aktywa obrotowe kształtowały się na poziomie 4 856 335,01 zł i były niższe w odniesieniu do otwarcia o kwotę 3 134 977,11 zł. W stosunku do początku okresu sprawozdawczego należności zmniejszyły się o 489 503 zł, z czego najważniejszą grupę stanowiły należności od NFZ, w kwocie 448 434 zł, a żadna z należności nie była przeterminowana. Na koniec okresu sprawozdawczego zobowiązania krótkoterminowe wynosiły 1 279 856 zł i wzrosły w odniesieniu do początku roku o 660 001 zł, co było efektem rozpoczęcia prac budowlano-montażowych w związku z rozbudową przychodni. Jednostka nie posiada zobowiązań wymagalnych. Plan sprzedaży w 2018 roku wykonany został w 112%.

8.2. Opieka zdrowotna i personel medyczny

Ambulatoryjna i podstawowa opieka zdrowotna. W 2017 roku w gminie Pieszyce udzielono 85 732 porad ambulatoryjnej opieki zdrowotnej i 48 356 porad podstawowej opieki zdrowotnej, co stanowiło odpowiednio: 12,1% i 9,8% ogółu tego typu porad udzielonych w powiecie dzierzoniowskim. Liczba udzielanych porad ambulatoryjnej i podstawowej opieki zdrowotnej wzrastała w gminie do 2015 roku, obecnie obserwuje się spadek ich liczby i utrzymują się na poziomie o 7,7% i 9,2% wyższym niż w 2012 roku. Ze względu na zauważalną tendencję starzenia się społeczeństwa w kolejnych latach należy spodziewać się wzrostu liczby udzielanych porad.

WYKRES 19. Udzielone porady lekarskie ambulatoryjnej i podstawowej opieki zdrowotnej [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 57. Udzielone porady [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ambulatoryjna opieka zdrowotna (porady lekarskie ogółem)	79 619	90 385	95 992	98 870	94 732	85 732	7,7%↑	-9,5%↓
podstawowa opieka zdrowotna (porady ogółem)	44 269	48 425	52 508	58 789	56 586	48 356	9,2%↑	-14,5%↓
przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu (ogółem)	29 426	31 345	33 025	33 005	29 084	20 678	-29,7%↓	-28,9%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2017 roku na terenie powiatu dzierżoniowskiego³³ **kadra medyczna** obejmowała 301 lekarzy pracujących ogółem, czyli 2% lekarzy na Dolnym Śląsku. Ich liczba zmniejsza się z roku na rok i w porównaniu do 2012 roku spadła o 11,2%. Przeciętnie na 10 tys. ludności powiatu dzierżoniowskiego przypadało 29 lekarzy ogółem, co było wynikiem znacznie niższym niż przeciętnie w województwie dolnośląskim (53 lekarzy) i kraju (57). Podobna sytuacja występowała w zakresie dostępności pielęgniarek i położnych – na 1000 mieszkańców w powiecie przypadało ich 33 – również znacząco poniżej średniej ich liczby w regionie (67) i kraju (71). W 2017 roku powiat dzierżoniowski stanowił podstawowe miejsce zatrudnienia dla 92 lekarzy (9 lekarzy na 10 tys. ludności) i 32 dentyistów. Nadmienić należy, że w tym czasie na Dolnym Śląsku i w kraju na 10 tys. ludności dostępnych było odpowiednio 22 i 23 lekarzy wg podstawowego miejsca pracy.

TABELA 58. Personel medyczny na terenie powiatu dzierżoniowskiego [2012-2017].

Personel pracujący [os.]	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2013-2017	Zmiana 2016-2017
lekarze ogółem [os.]	–	339	327	366	321	301	-11,2%↓	-6,2%↓
lekarze ogółem na 10 tys. ludności [os.]	–	32	31	35	31	29	-9,0%↓	-5,7%↓
pielęgniarki i położne na 1000 ludności [os.]	–	45	38	38	34	33	-25,8%↓	-2,9%↓
lekarze pracujący wg podstawowego miejsca pracy [os.]								
lekarze [os.]	–	113	117	130	113	92	-18,6%↓	-18,6%↓
dentyści [os.]	–	41	42	37	31	32	-22,0%↓	3,2%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

8.3. Finansowanie

W 2017 roku w gminie Pieszyce na ochronę zdrowia przeznaczono ogółem 122 tys. zł (6,3% wydatków przeznaczonych na ochronę zdrowia na obszarze powiatu dzierżoniowskiego). Całość wydatkowanej kwoty objęły wydatki bieżące, w tym 114 tys. zł przeznaczone zostało na przeciwdziałanie alkoholizmowi.

TABELA 59. Wydatki na ochronę zdrowia (dział 851) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	117 337,90	128 044,96	111 118,47	137 307,25	99 817,79	122 036,85	4,0%	22,2%
bieżące ogółem	117 337,90	128 044,96	111 118,47	137 307,25	99 817,79	122 036,85	4,0%	22,2%
dotacje	24 439,80	28 400,63	36 630,25	99 764,97	30 592,21	37 325,09	52,7%	22,0%
wydatki majątkowe ogółem	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	–	–
wydatki majątkowe inwestycyjne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	–	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2018 roku na ochronę zdrowia wydatkowano 149 601,83 zł, czyli o 22,6% więcej niż w roku 2017 roku. Wydatki na kwotę około 144,6 tys. zł obejmowały m.in. realizację programu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii. Wydatki w kwocie 43,5 tys. zł zostały przeznaczone na prowadzenie świetlicy środowiskowej, tj.: na artykuły biurowe, środki czystości i środki żywności dla wychowanków, usługi informatyczne, konserwację sprzętu, monitoring budynku, usługi remontowe, zakup energii, gazu, wody, opłaty, podatki itp. Kwota w łącznej wysokości około 57,9 tys. zł została przeznaczona na przekazanie dotacji dla organizacji i stowarzyszeń realizujących zadania zgodnie z programem przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii oraz na organizację półkolonii i kolonii dla dzieci z trudnych rodzin. Na wynagrodzenia członków komisji

³³ Brak dostępnych danych GUS dla poziomu gminy.

alkoholowych poniesiono wydatki w wysokości około 22,1 tys. zł. Pozostałe wydatki w łącznej wysokości 20,9 tys. zł poniesiono m.in. na: zakup paczek dla dzieci, zakup pakietu publikacji „Dopalaczom powiedz stop” i „Postaw na rodzinę”, koszty dojazdu na terapie i badania psychologiczne, usługi transportowe, organizację letniego wypoczynku dzieci i młodzieży oraz opłaty sądowe dotyczące zastosowania obowiązku poddania się leczeniu psychologicznemu i psychicznemu osób uzależnionych od alkoholu. Natomiast pozostałe wydatki w kwocie około 5 tys. zł były związane z kosztami wydania decyzji na ubezpieczenie zdrowotne (NFZ) dla świadczeniobiorców innych, niż ubezpieczeni spełniający kryterium dochodowe, o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej, na wynagrodzenia pracowników socjalnych przeprowadzających wywiady środowiskowe oraz pracownika administracyjnego wydającego w tej sprawie decyzję administracyjną oraz na zakup art. biurowych, znaczków pocztowych, wypłaty ryczałtu za przejazdy lokalne pracowników socjalnych.

8.4. Inwestycje i działania 2018

W zakresie ochrony zdrowia w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 60. Najważniejsze inwestycje w zakresie ochrony zdrowia zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1.	Rozbudowa i nadbudowa Przychodni Miejskiej w Pieszycach (etap IV) na potrzeby opieki koordynowanej w POZ i AOS (Projekt w trakcie realizacji)	Pieszycy ul. Królowej Jadwigi 1	Zakres prac budowlanych obejmuje dobudowanie do istniejącego budynku przychodni, nowej czterokondygnacyjnej części oraz nadbudowanie istniejącego budynku przychodni dwiema kondygnacjami.	6 200 430,00 zł brutto, w tym w 2018 roku wykonano: 4 195 853,00 zł	Strategia rozwoju gminy Pieszycy na lata 2014-2020 Umowa o wykonanie robót budowlanych / RPO WD 2014-2020 Oś priorytetowa: 6. Infrastruktura spójności społecznej Działanie: 6.2 Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną – konkursy horyzontalne (POZ i AOS – opieka koordynowana).

TABELA 61. Najważniejsze działania w zakresie ochrony zdrowia zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Krótki opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Kolonoskopia - złoty standard medycyny, współczesna konieczność dla zachowania zdrowia i długiego życia.	Pieszycy . ul. Królowej Jadwigi 1	Projekt zakładał przeprowadzenie zindywidualizowanych lokalnych działań informacyjnych i edukacyjnych pozwalających skutecznie przekonać do badania jelita grubego. W efekcie mieszkańcom subregionu wałbrzyskiego wykonana została pełna kolonoskopia, a w uzasadnionych medycznie przypadkach także usunięte zostały polipy i dokonana ocena histopatologiczna. W efekcie wiele tych osób uniknęło zachorowania na raka jelita grubego (dzięki wczesnemu wykryciu i usunięciu polipów) albo zostali zdiagnozowani na tak wczesnym etapie choroby nowotworowej, że szybko mogli wrócić do zdrowia i aktywności zawodowej	Strategia rozwoju gminy Pieszycy na lata 2014-2020 RPO WD 2014-2020 Oś priorytetowa: 8. Rynek pracy Działanie: 8.7 Aktywne i zdrowe starzenie się

9. POMOC SPOŁECZNA I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

9.1. Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Pieszyce realizuje **Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszycach**. Jego działalność obejmuje m.in. wykonywanie zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieszycach funkcjonuje Świetlica Środowiskowa dla dzieci w wieku od 7-13 oraz Klub Senior+. Pracownicy socjalni prowadzi również Klub Aktywizacji Zawodowej.

Środowiskowa pomoc społeczna. W 2017 roku ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystało w gminie 256 gospodarstw domowych (10,9% tego typu gospodarstw na terenie powiatu dzierzoniowskiego), w tym poniżej kryterium dochodowego znajdowało się 73% z nich (187 gospodarstw), a udział ten był znacznie wyższy niż przeciętnie w województwie dolnośląskim (66,9%) i kraju (62,1%). Świadczenia pobierało ogółem 539 osób (12,6% osób korzystających z pomocy społecznej w powiecie). Ich udział w liczbie ludności ogółem w gminie wynosił 5,6%, co było to udziałem wyższym niż średnio w gminach powiatu dzierzoniowskiego (4,2%) i województwa dolnośląskiego (4,1%), zbliżonym do przeciętnego ich udziału w gminach w Polsce (5,7%). Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w gminie maleje z roku na rok, co niewątpliwie jest pozytywną tendencją. Od 2012 roku liczba gospodarstw pobierających tego typu świadczenia zmniejszyła się o 22,2%, a liczba osób korzystających z pomocy aż o 32,4%. Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem na terenie gminy również uległ znaczącemu obniżeniu – z 8,2% w 2012 roku do ww. 6,6% w 2017 roku.

ŚRODOWISKOWA POMOC SPOŁECZNA:

256 gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, w tym **73%** poniżej kryterium dochodowego
539 osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej
5,6% udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem

TABELA 62. Środowiskowa pomoc społeczna [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	329	337	250	272	278	256	-22,2%↓	-7,9%↓
poniżej kryterium dochodowego	248	266	213	228	220	187	-24,6%↓	-15,0%↓
osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	797	785	571	600	593	539	-32,4%↓	-9,1%↓
udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem [%]	8,2	8,1	6,0	6,3	6,2	5,6	-2,6pkt%↓	-0,6pkt%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Każda rodzina może zostać zakwalifikowana do pomocy społecznej z kilku powodów (np. ubóstwo, alkoholizm, przemoc). W analizowanym okresie czasu liczba wniosków składanych o pomoc społeczną zmniejszyła się blisko o połowę (-47,5%) – z poziomu 1 173 sztuk w 2012 roku do 616 sztuk w 2018 roku.

TABELA 63. Wnioski złożone o pomoc społeczną [2012-2018].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
liczba złożonych wniosków o pomoc społeczną [szt.]	1 173	1 177	943	977	706	596	616	-47,5%↓	3,4%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieszycach.

W 2018 roku ze świadczeń pomocy społecznej w gminie skorzystały 234 gospodarstwa domowe, którym udzielono świadczeń na łączną kwotę 625,3 tys. zł. Największa liczba gospodarstw domowych korzystała ze świadczeń z powodu ubóstwa (145 gospodarstw), niepełnosprawności (87), długotrwałej lub ciężkiej choroby (66) i bezrobocia (60). Nadmienić należy, że w przypadku prawie każdej z tych grup od 2012 roku odnotowano znaczącą redukcję liczby gospodarstw pobierających świadczenia – odpowiednio o -48,6% w przypadku pobierających świadczenia ze względu na ubóstwo, -42,6% w przypadku długotrwałej lub ciężkiej choroby i -68,4% w przypadku bezrobocia, jedynie w przypadku niepełnosprawności odnotowano wzrost liczby gospodarstw o 16%. Na terenie gminy w znaczącym stopniu, bo aż o 88,8% zmniejszyła się liczba rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – z poziomu 89 gospodarstw w 2012 roku do 10 w 2018 roku.

TABELA 64. Beneficjenci pomocy społecznej wg powodów trudnej sytuacji życiowej [2012-2018].

Liczba gospodarstw domowych:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
Ogółem	371	297	263	298	285	261	234	-36,9%↓	-10,3%↓
Bezdomność	7	13	9	13	7	7	2	-71,4%↓	-71,4%↓
Potrzeba ochrony macierzyństwa	0	0	21	19	9	17	18	↑	5,9%↑
Bezrobocie	190	203	189	184	143	88	60	-68,4%↓	-31,8%↓
Niepełnosprawność	75	90	96	103	96	97	87	16,0%↑	-10,3%↓
Długotrwała lub ciężka choroba	115	42	62	61	75	53	66	-42,6%↓	24,5%↑
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – rodzina wielodzietna	89	87	38	29	39	27	10	-88,8%↓	-63,0%↓
Alkoholizm	48	47	44	8	39	11	2	-95,8%↓	-81,8%↓
Narkomania	0	0	0	0	1	0	0	–	–
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5	2	3	2	2	1	0	-100,0%↓	-100,0%↓
Przemoc w rodzinie	0	1	1	22	28	33	25	↑	-24,2%↓
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	1	↑	↑
Trudności w integracji osób, które otrzymały w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	0	0	0	–	–
Ubóstwo	282	249	240	246	203	178	145	-48,6%↓	-18,5%↓
Zdarzenie losowe	1	7	6	0	13	1	1	0,0%	0,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieszycach.

Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszcach przejął od Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej realizację zadania w postaci wypłaty dodatków mieszkaniowych osobom, które mają niskie dochody i nie są w stanie opłacić czynszu. Do maja 2016 roku ZGM wypłacał jeszcze częściowo dodatki mieszkaniowe przyznane w grudniu 2015 r.

TABELA 65. Dodatki mieszkaniowe [2015-2018].

	2015	2016*	2017	2018
Liczba rodzin:			204	17 176
ZGM (liczba świadczeń)	2234	470	–	–
OPS (liczba świadczeń)	–	1 340	1 726	1 408
Liczba decyzji przyznających	–	299	282	236
Kwota	324 611,84	266 863,62	255 491,31	208 579,73

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszcach.

Najistotniejszy w chwili obecnej w Gminie Pieszyce jest problem starzejącego się społeczeństwa. Wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym wymagająca opieki i wsparcia osób innych. Gmina ma w obowiązku zapewnić pomoc i wsparcie osobom samotnym lub tym którym rodzina nie jest w stanie zapewnić tej pomocy. Wsparcie to udzielane jest w formie usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania oraz w formie zapewnienia opieki całodobowej w domu pomocy społecznej. Pobyt w placówce całodobowej jednej osoby to koszt rzędu od 30 000 zł do 35 000 zł rocznie. Są to olbrzymie środki spożytkowane tylko na jedną osobę. Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania są przez opiekunki zatrudnione na etat w chwili obecnej jest to 5 etatów (stan etatów nie zmienił się od 10 lat). Aktualnie zatrudnione są dodatkowo 2 opiekunki na umowę zlecenie gdyż tyle jest zgłoszeń o objęcie wsparciem. OPS w Pieszcach zabezpiecza na bieżąco 34 środowiska. W dalszym ciągu jest to niewystarczające.

9.1. Świadczenia na rzecz rodziny

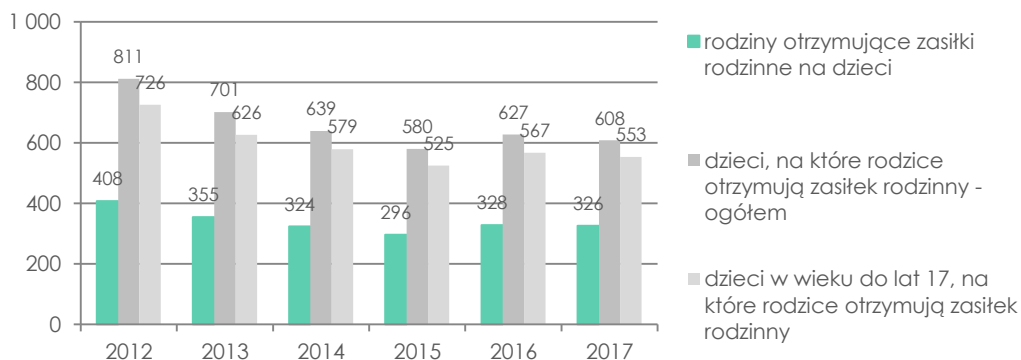
Zasiłki rodzinne. W 2017 roku na terenie gminy Pieszyce zasiłki rodzinne pobierało 326 rodzin na 608 dzieci, z których 553 było w wieku do lat 17. Rodziny te stanowiły 11,93% rodzin pobierających zasiłki rodzinne na dzieci z powiatu dzierzoniowskiego. Na obszarze gminy, podobnie jak w kraju i województwie, liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne na dzieci maleje. W Pieszcach od 2012 roku ich liczba zmniejszyła się o 20,1% w przypadku liczby rodzin pobierających zasiłki na dzieci oraz o 25% w zakresie liczby dzieci, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny.

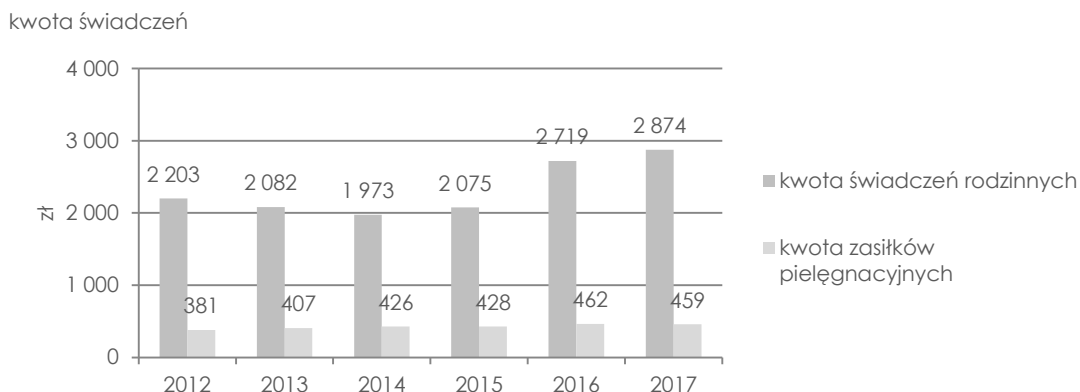
ZASIŁKI RODZINNE:

326 rodzin otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci, w tym
608 dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny, w tym **553** dzieci w wieku do lat 17

WYKRES 20. Zasiłki rodzinne [2012-2017].

liczba świadczeniobiorców:

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 66. Zasiłki rodzinne [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	408	355	324	296	328	326	-20,1%↓	-0,6%↓
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – ogółem [os.]	811	701	639	580	627	608	-25,0%↓	-3,0%↓
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny [os.]	726	626	579	525	567	553	-23,8%↓	-2,5%↓
kwota świadczeń rodzinnych [tys. zł]	2 203	2 082	1 973	2 075	2 719	2 874	30,5%↑	5,7%↑
kwota zasiłków pielęgnacyjnych [tys. zł]	381	407	426	428	462	459	20,5%↑	-0,6%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Program 500+. W 2017 roku w gminie miejsko-wiejskiej Pieszycy z Programu 500+ korzystało przeciętnie 577 rodzin, w których 891 dzieci otrzymywało świadczenie. Wydatki na świadczenia wychowawcze na kwotę 5 408 867 zł, stanowiły natomiast 10,49% udziału w powiecie i 0,37% w województwie dolnośląskim.

PROGRAM 500+:

577 przeciętna miesięczna liczba rodzin pobierających świadczenie
891 liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie

9.2. Bezpieczeństwo publiczne

Policja. Za utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy Pieszycy odpowiada Komisariat Policji w siedzibę w Bielawie i oddziałem Policji w Pieszcach. Na terenie miasta funkcjonuje również **Straż Miejska**.

Poziom bezpieczeństwa na terenie gminy zwiększa się z roku na rok. W 2018 roku policjanci wykonali 565 służb patrolowych, podczas których dokonano 16 zatrzymań i 1 420 wylegitymowań. W porównaniu do 2017 roku liczba przestępstw na terenie gminy zmniejszyła się o 1/5, a blisko o połowę spadła liczba popełnionych wykroczeń. Znaczącą redukcję odnotowano w szczególności w przypadku wykroczeń przeciwko urządzeniom użytku publicznego, których liczba zmniejszyła się ze 134 w 2017 roku do 61 w 2018 roku.

TABELA 67. Dane dot. bezpieczeństwa publicznego [2017-2018].

Nazwa	Jednostka	2017	2018	Zmiana 2017-2018
przestępstwa ogółem, w tym:		20	16	-20,0%↓
kradzieże i uszkodzenie mienia	szt.	0	2	↑
kradzieże z włamaniem		0	1	↑

Nazwa	Jednostka	2017	2018	Zmiana 2017-2018
bójki, pobicia, uszkodzenia ciała		3	1	-66,7%↓
zatrzymania nietrzeźwych kierowców		1	6	500,0↑
inne		16	6	-62,5%↓
służby patrolowe	szt.	606	565	-6,8%↓
zatrzymani	szt.	21	16	-23,8%↓
wylegitymowania	szt.	2 098	1 420	-32,3%↓
wykroczenia ogółem, w tym:		164	92	-43,9%↓
wykroczenia przeciwko urządzeniom użytku publicznego	szt.	134	61	-54,5%↓
spożywanie alkoholu w miejscu publicznym		30	31	3,3%↑
wypadki drogowe	szt.	1	1	0,0%
kolizje drogowe	szt.	47	46	-2,1%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy w Pieszcach.

W zakresie prewencji i walki z pożarami oraz innymi zagrożeniami zdrowia i życia ludzkiego, a także ochrony dobytku i środowiska naturalnego, usuwania klęsk żywiołowych i katastrof w mieście odpowiada jednostka **Ochotniczej Straży Pożarnej** w Piskorzowie, należąca do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG).

9.3. Bilans

	- poprawa bezpieczeństwa na terenie gminy, w tym znaczący spadek liczby popełnianych przestępstw w ciągu roku - zmniejszająca się liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej
	- postępujący proces starzenia się społeczeństwa i wynikający z niego wzrost liczba osób w wieku poprodukcyjnym wymagająca opieki i wsparcia osób innych - wysoki udział świadczeniobiorców środowiskowej pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego

9.4. Dokumenty

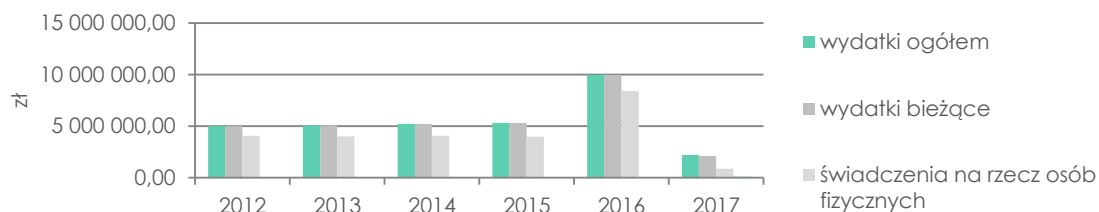

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszyce na lata 2015-2020	Uchwała nr VI/40/2015 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 30 marca 2015
Program Wpierania Rodziny w Gminie Pieszyce na lata 2017-2020	Uchwała nr XXXIII/244/2017 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 31 maja 2017
Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Pieszyce na lata 2017-2020	Uchwała nr XXXIII/243/2017 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 31 maja 2017
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Pieszyce	Uchwała XL/282/2017 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 28 grudnia 2017
Gminny Program przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Pieszyce	Uchwała XL/282/2017 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 28 grudnia 2017

9.5. Finansowanie

W 2017 roku w gminie Pieszyce na pomoc społeczną przeznaczono ogółem 2,2 mln zł (8,7% wydatków przeznaczonych na pomoc społeczną na obszarze powiatu dzierzoniowskiego), w tym wydatki bieżące stanowiły 95,1%. W 2017 roku wydatki majątkowe inwestycyjne wzrosły w porównaniu do roku ubiegłego o 5059,6%, z 2 tys. do 108 tys. Na świadczenia na rzecz osób fizycznych wydatkowano 862 tys. zł i był to spadek o 89,8% w stosunku do 2016 roku. Wydatki na pomoc społeczną w 2017 roku kształtowały się na poziomie o połowę niższym niż w 2012 roku i w latach poprzednich, poza 2015 rokiem, kiedy to odnotowano najwyższy ich poziom (9,9 mln zł). Aż o 78,4% uległy obniżeniu również wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych – z 4 mln zł w 2012 roku do wspomnianych powyżej 862 tys. zł w 2017 roku.

WYKRES 21. Wydatki na pomoc społeczną (dział 852) [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 68. Wydatki na pomoc społeczną (dział 852) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	4 990 665,81	5 054 774,71	5 217 116,84	5 316 672,28	9 962 893,65	2 214 124,17	-55,6%↓	-77,8%↓
bieżące ogółem	4 990 665,81	5 049 854,71	5 217 116,84	5 309 672,28	9 960 796,50	2 105 919,00	-55,8%↓	-78,9%↓
dotacje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	–	–
świadczenia na rzecz osób fizycznych	4 062 394,98	3 996 997,46	4 063 977,28	3 992 255,13	8 428 865,97	861 884,29	-78,8%↓	-89,8%↓
wydatki majątkowe ogółem	0,00	4 920,00	0,00	7 000,00	2 097,15	108 205,17	%↑	5 059,6%↑
wydatki majątkowe inwestycyjne	0,00	4 920,00	0,00	7 000,00	2 097,15	108 205,17	↑	5 059,6%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2018 roku w zakresie pomocy społecznej wydatki wynosiły 2 231 146,48 zł i obejmowały m.in.:

- wydatki bieżące związane z funkcjonowaniem OPS-u – 788 543,20 zł, w tym m.in. kwotę w wysokości 85 000,00 zł wydatkowano na realizację zadania inwestycyjnego dotyczącego modernizacji kotłowni w budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieszcach,
- realizację programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach na terenie gminy, zapewnienie posiłku dla osób potrzebujących (dorosłych) – 150 703,11 zł, w tym dotacja 90 421,86 zł i środki własne gminy 60 281,25 zł,
- wypłatę zasiłków celowych na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych (żywność, zakup opału, zakup odzieży, zakup leków, remonty mieszkań, koszty pogrzebu, koszty schronienia dla bezdomnych) oraz zasiłków okresowych, które należą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym – 147 434,89 zł, w tym: środki z budżetu gminy 76 896,43 zł, dotacja na zadania własne 70 425,98 zł,
- dofinansowanie kosztów pobytu w domach pomocy społecznej mieszkańców gminy³⁴ – 384 015,81 zł,
- wypłatę dodatków mieszkaniowych dla mieszkańców gospodarstw domowych o niskich dochodach

³⁴ Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, gmina z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej ponosi opłatę za pobyt w placówce w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej, a opłatami wnoszonymi przez świadczeniobiorcę.

- w kwocie 208 579,73 zł, na wypłatę dodatków energetycznych w kwocie 15 304,48 zł,
- wypłatę zasiłków stałych będących świadczeniem obligatoryjnym przysługującym na podstawie ustawy o pomocy społecznej osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, spełniającym kryterium dochodowe – 234 667,99 zł,
- składki na ubezpieczenia zdrowotne dla świadczeniobiorców otrzymujących zasiłki stałe w kwocie 18 903,63 zł oraz dla osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne w kwocie 54 422,27 zł,
- organizację usług opiekuńczych dla mieszkańców Gminy Pieszyce, przysługujących na podstawie ustawy o pomocy społecznej – 216 288,29 zł,
- realizację zadania w zakresie Programu Senior+ – 10 000,00 zł.

W 2017 roku na rzecz rodziny wydatkowanych zostało około 9,4 mln zł, które stanowiły 10,42% środków przeznaczonych na ten cel w powiecie dzierzoniowskim, a 99,91% wydatkowanej kwoty przeznaczona została na wydatki bieżące. Na świadczenia na rzecz osób fizycznych przekazane zostało 9 mln zł. Pozostałe kwoty objęły wydatki majątkowe (9,3 tys. zł), wydatki na tworzenie i funkcjonowanie żłobków (8,3 tys.), dla rodzin zastępczych (56 tys. zł) oraz działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych (50 tys. zł).

TABELA 69. Wydatki na rzecz rodziny (dział 855) [2017].

Wydatki [zł]:	2017
ogółem	9 442 354,41
wydatki bieżące ogółem	9 434 018,96
dotacje	0,00
świadczenia na rzecz osób fizycznych	9 003 732,16
wydatki majątkowe	8 335,45
wydatki majątkowe inwestycyjne	8 335,45
wydatki na tworzenie i funkcjonowanie żłobków	8 335,45
wydatki na rodziny zastępcze	55 848,74
wydatki na działalność ośrodków adopcyjnych	0,00
wydatki na działalność placówek opiekuńczo - wychowawczych	50 578,91

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2018 roku wydatki w dziale rodzina wykonane zostały na kwotę 12 473 079,77 zł i obejmowały m.in. wydatki poniesione na świadczenia wychowawcze 500+ w ramach realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego, stanowiącego pomoc państwa w wychowaniu dzieci, wynikającego z programu „Rodzina 500 plus” w ramach otrzymanej dotacji w kwocie 5 184 766,90 zł. W dziale rodzina poniesiono wydatki z tytułu wypłaty świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, w tym m.in.: świadczenia rodzinne, rodzicielskie, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, składki na ubezpieczenia społeczne oraz świadczenie za życiem na łączną kwotę 3 547 576,11 zł. Wydatki w tym rozdziale obejmowały również realizację świadczeń rodzinnych takich, jak zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej oraz podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, świadczenia opiekuńcze, tj.: zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne, jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, świadczenie jednorazowe za życiem oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Wydatki na kwotę 244,33 zł poniesione zostały na realizację rządowego programu „Karta Dużej Rodziny” oraz dopłaty dla posiadaczy KDR do usług świadczonych przez Ośrodek Sportu i Ośrodek Kultury w Dzierżoniowie i w Bielawie (1 585,50 zł). Wydatki w kwocie 412 579,25 zł obejmowały również zatrudnienie asystenta rodziny oraz kierownika świetlicy i dwóch wychowawców oraz z realizacją nowego świadczenia „dobry start”. Kwotę w wysokości 3 129 401,81 zł wydatkowano z budżetu gminy na realizację zadania inwestycyjnego pn. „Budowa

budynku żłobka w Pieszcach”. Poniesione wydatki w kwocie 57 316,42 zł obejmowały również dofinansowanie kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych oraz dofinansowania kosztów pobytu dzieci (mieszkańców gminy) w placówce opiekuńczo-wychowawczej (15 464,17 zł).

9.6. Inwestycje i działania 2018

W zakresie pomocy społecznej w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące działania:

TABELA 70. Zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszcach [2018].

Lp.	Nazwa
1	Realizowanie zadań wynikających z <u>ustawy o pomocy społecznej</u> tzn. udzielanie pomocy w formie usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych, kierowanie do domu pomocy społecznej, kierowanie do ośrodków wsparcia, kierowanie do schronisk, sprawianie pogrzebu, udzielanie pomocy w formie ubezpieczenia zdrowotnego w nagłych przypadkach, udzielanie pomocy rzeczowej w formie posiłków dla dzieci i dorosłych, zakupu leków, wsparcie w opłatach za media, wsparcie w zakupie opału na zimę;
2	Realizowanie zadań z zakresu <u>ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie</u> tzn. zakładanie procedury Niebieskiej Karty, uczestniczenie w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego oraz w grupach roboczych powoływanych do każdej procedury Niebieskiej Karty, prowadzenie monitoringu rodzin zagrożonych przemocą;
3	Realizowanie zadań z zakresu <u>ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej</u> tzn. uczestniczenie w zespołach powoływanych do oceny sytuacji dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, praca socjalna z rodzinami biologicznymi, którym odebrano dzieci, praca asystenta rodziny z rodzinami dysfunkcyjnymi, w których istnieje ryzyko odebrania dziecka, pomoc i wsparcie w realizacji zadań rodzicielskich;
4	Aktywizacja społeczna i zawodowa podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej, poprzez realizację niewielkich projektów socjalnych oraz dużych projektów przy współfinansowaniu przez Unię Europejską oraz środki rządowe.
5	Realizowanie zadań z zakresu <u>ustawy o świadczeniach rodzinnych</u> tzn. prowadzenie procedury przyznawania oraz wypłaty świadczeń rodzinnych tj. zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, przyznawanie świadczeń opiekuńczych tj. świadczenia pielęgnacyjnego oraz specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna osoby niepełnosprawnej, wypłata zasiłków pielęgnacyjnych;
6	Realizowanie zadań z zakresu <u>ustawy o pomocy osobom uprawnionym do świadczeń alimentacyjnych</u> tzn. prowadzenie procedury przyznawania oraz wypłata świadczeń alimentacyjnych, prowadzenie działań wobec dłużników alimentacyjnych;
7	Realizowanie zadań wynikających z <u>ustawy o Karcie Dużej Rodziny</u> tzn. prowadzenie procedury i wydawanie Kart Dużej Rodziny;
8	Prowadzenie placówki wsparcia w formie świetlicy środowiskowej zgodnie z <u>ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej</u> ;
9	Realizowanie zadań z zakresu <u>ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci</u> tj. prowadzenie procedury przyznawania świadczenia 500+.
10	Realizowanie zadania wynikającego z <u>ustawy o oświacie</u> tj. prowadzenie postępowania w sprawie przyznania stypendium szkolnego.
11	Realizowanie zadania wynikającego z <u>ustawy o dodatkach mieszkaniowych</u> oraz <u>ustawy prawo energetyczne</u> tj. prowadzenie postępowania w sprawie przyznania dodatków mieszkaniowych oraz zryczałtowanych dodatków energetycznych.
12	Nowe zadanie realizowane od 2017 r. z zakresu <u>ustawy „za życiem”</u> tj. wpłata świadczenia 4000zł oraz koordynacja pomocy dla rodziców dzieci urodzonych z niepełnosprawnością.
13	Nowe zadanie realizowane od 2018 r. z zakresu wsparcia ucznia tj. wypłata świadczenia 300+ z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

W zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 71. Najważniejsze inwestycje w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis
1	Zwiększenie bezpieczeństwa w rejonie ulicy Kościuszki (DW383) oraz Ogrodowej (3016D) w Pieszycach, poprzez montaż monitoringu oraz podniesienie świadomości mieszkańców dotyczących zagrożeń"	Zakup i montaż kamer monitoringu – 7 kamer umiejscowionych w newralgicznych punktach wyznaczonego zagrożonego obszaru, tj.: 3 kamery na placu zabaw oraz parku Street Workout przy ul. Kościuszki 3 (aktualnie plac zabaw jest niedoświetlony, przesiadują na nim osoby spożywające alkohol, znajdujące się w stanie nietrzeźwości, zaczepiające dzieci), 2 kamery na terenie Szkoły Podstawowej nr 1 (ul. Ogrodowa 23), obejmujące swoim zasięgiem 2 przejścia dla pieszych oraz wąski pieszy łącznik ograniczony 2,5 betonowym murem z obu stron (łącznik jest niedoświetlony oraz osłonięty wysokimi drzewami), a także 2 kamery w obrębie przystanków autobusowych przy ul. Ogrodowej.	W tym rejonie znajduje się wiele istotnych punktów infrastruktury miejskiej, służącej w dużym stopniu najmłodszym mieszkańcom miasta, w obrębie których, stwierdzono występowanie wielu zidentyfikowanych zagrożeń tj.: - Przedszkole Publiczne nr 2, - Szkoła Podstawowa nr 1, - plac zabaw z kompleksem boisk do gry w piłkę koszykową, piłkę nożną, - park Street Workout, - pieszy łącznik ulicy Ogrodowej i Kościuszki otoczony betonowym murem o wysokości 2,5m i szerokości 2m, - przystanki autobusowe komunikacji miejskiej, z której korzystają dzieci/młodzież szkolna, - Niepubliczne Przedszkole Sióstr Salezjanek, - Przedszkole Publiczne nr 1, - Bank spółdzielczy, - cmentarz, - Kościół Rzymskokatolicki, - sklepy, - restauracje. W związku z powyższym ulice te należą do jednych z najbardziej ruchliwych w okolicy. Panuje tam zarówno duży ruch kołowy jak i pieszy gdzie dochodzi do wielu zdarzeń drogowych oraz występuje duże ryzyko realnego zagrożenia dla uczestników ruchu, w szczególności dzieci. Koszt: 17 380,00 zł

TABELA 72. Najważniejsze działania w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis
1	Kolportaż ulotek wśród dzieci i młodzieży dotyczących zachowania w sytuacji zagrożenia oraz wśród kierowców i mieszkańców.	SP 1	Zwiększenie świadomości, iż we wskazanym obszarze należy zachować szczególną ostrożność.
2	Cykl szkoleń/spotkań z uczniami SP1	SP 1	Spotkania dotyczyły pierwszej pomocy, reagowania w sytuacji zagrożenia, asertywności, przemocy w szkole i poza nią, na wycieczkach szkolnych, w domu, w drodze do szkoły, skutków zażywania alkoholu, dopalaczy, narkotyków.
3	Spotkanie informacyjne dla podopiecznych OPS.	OPS	Spotkanie na temat zapobiegania występowania zagrożeń, których źródłem mogą być podopieczni Ośrodka,
4	Szkolenie dla pracowników OPS. dotyczące zagrożeń na terenie miasta ze szczególnym uwzględnieniem obszaru objętego projektem.	OPS	Spotkanie na temat zagrożeń na terenie miasta ze szczególnym uwzględnieniem obszaru objętego projektem.

10. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

10.1. Transport drogowy

Zewnętrzne powiązania komunikacyjne gminy zapewniają droga wojewódzka nr 383, relacji Jedlina – Dzierżonów oraz drogi powiatowe nr: 28770 relacji: Bielawa – Lutomia, 30160 relacji: Pieszyce – Przełęcz Jugowska oraz 3018D Dzierżonów – Mościsko. Podstawowy układ komunikacyjny, obsługujący ruch tranzytowy, turystyczny oraz ogólnomiejski, uzupełnia sieć dróg gminnych oraz drogi wewnętrzne. Długość dróg w granicach administracyjnych gminy wynosi: drogi wojewódzkie (12,85 km), drogi powiatowe (21,71 km), drogi lokalne miejskie (21,8 km) + drogi wewnętrzne, dojazdowe do pól (141 ha, w tym w obszarze wiejskim 65 ha, w obszarze miejskim 76 ha).

TABELA 73. Drogi wojewódzkie i powiatowe na terenie gminy [2018].

Nr drogi	Relacja	Długość [km]	Stan techniczny
383	Jedlina – Dzierżonów	11,9	zadawalający
2877D	Bielawa – Lutomia	6,0	dobry
3016D	Pieszyce – Przełęcz Jugowska	13,1	dobry
3018D	Dzierżonów – Mościsko	2,3	zadawalający

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Pieszcach.

Stan techniczny drogi wojewódzkiej nr 383, przebiegającej przez obszar gminy na odcinku 11,9 km, oceniany jest jako zadowalający, natomiast dróg powiatowych (21,4 km) jako dobry i zadowalający. Blisko 90% z 31,5 km dróg gminnych posiada nawierzchnię ulepszoną bitumiczną, pozostałe 2,9 km nawierzchnię gruntową, wzmocnioną żwirem. Stan techniczny blisko połowy (48,8%) dróg gminnych oceniany jest jako bardzo dobry i dobry, dla 25,4% jako zadowalający, natomiast dla 20% jako zły i bardzo zły.

TABELA 74. Drogi gminne [2018].

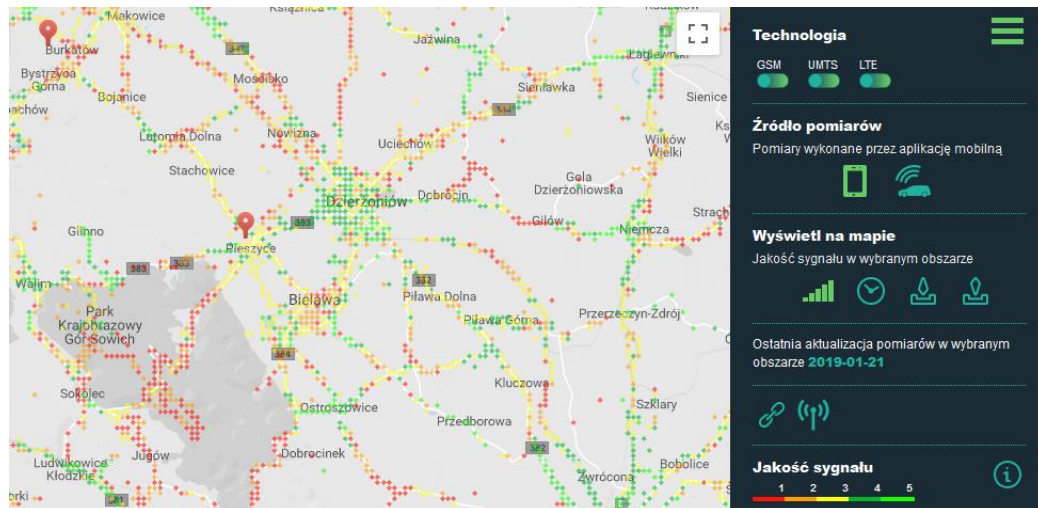
Nazwa	2018
ogólna długość	31,5
Nawierzchnia ulepszona [km]:	
bitumiczna	28,3
betonowa	0,0
kostka	0,3
Nawierzchnia gruntowa [km]:	
wzmocniona żwirem, żużlem itp.	2,9
naturalna (z gruntu rodzimego)	0,0
Stan techniczny/nawierzchni dróg gminnych [km]:	
bardzo dobry	5,1
dobry	10,3
zadawalający	8,0
zły	4,5
bardzo zły	2,0

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Pieszcach.

10.6. Łączność

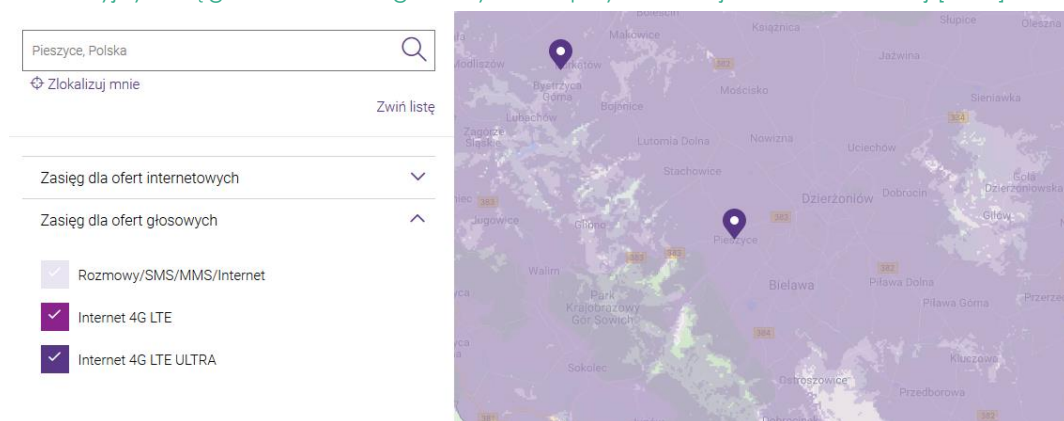
Dostęp do telefonii stacjonarnej oraz komórkowej na terenie gminy oceniany jest jako dobry. Każda miejscowość posiada możliwość korzystania z internetu stacjonarnego, mobilnego oraz radiowego. Głównym węzłem łączności przewodowej oraz bezprzewodowej jest miasto Pieszyce. Wzdłuż głównych dróg krajowych i wojewódzkich przebiegają linie telekomunikacyjne kablowe i światłowodowe.

Schemat 7. Jakości sygnału wszystkich sieci komórkowych w technologii GSM, UMTS i LTE [2019].

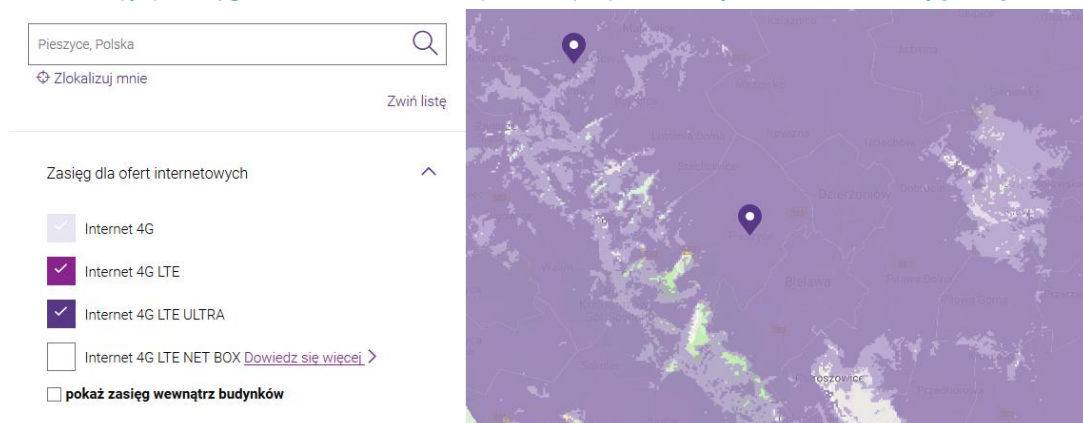
Źródło: Aplikacja mobilna RFBENCHMARK, stan na 21.01.2019 r.

Schemat 8. Orientacyjny zasięg sieci dla ofert głosowych dla przykładowej sieci komórkowej [2019].

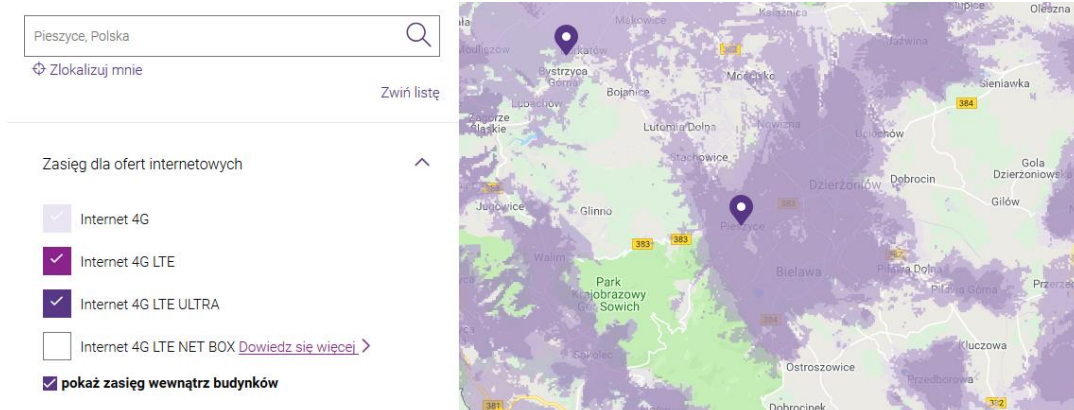

Źródło: <https://www.play.pl>, stan na 21.01.2019 r.

Schemat 9. Orientacyjny zasięg dla ofert internetowych dla przykładowej sieci komórkowej [2019].

Zasięg wewnątrz budynków:

Źródło: <https://www.play.pl>, stan na 21.01.2019 r.

10.7. Dokumenty

Nazwa dokumentu

Uchwała przyjmująca

Plan rozwoju sieci dróg gminnych w Gminie Pieszyce na lata 2017-2021

Uchwała Nr XXXI/224/2017 z dnia 29 marca 2017 r.

Program Rozwoju Transportu Ziemi Dzierżoniowskiej na lata 2014-2020

Uchwała Nr VIII/60/2015 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 27 maja 2015 roku

Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla gmin dla których organizatorem publicznego transportu zbiorowego jest Gmina Bielawa

10.8. Finansowanie

W 2017 roku wydatki na transport i łączność osiągnęły najwyższy poziom od 2012 roku – około 4 mln zł, co również było kwotą o 73,4% wyższą niż 2016 roku. Wydatki bieżące na kwotę 1,41 mln zł stanowiły 35,4% ww. wydatków. Pozostała część została przeznaczona na wydatki majątkowe inwestycyjne – 2,58 mln zł. Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem w 2017 roku wyniósł 9,3%, w tym na publiczne drogi gminne wydatkowano 2,87 mln zł.

TABELA 76. Wydatki na transport i łączność (dział 600) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	1 268 053,11	1 659 260,20	2 716 700,65	3 493 476,68	2 311 390,82	4 008 567,18	216,1%↑	73,4%↑
wydatki bieżące ogółem	1 015 988,98	1 166 037,59	1 205 035,37	1 262 334,85	1 426 375,90	1 419 024,36	39,7%↑	-0,5%↓
dotacje	769 449,20	924 382,54	939 662,60	959 703,19	1 019 801,55	1 036 348,28	34,7%↑	1,6%↑
wydatki majątkowe ogółem	252 064,13	493 222,61	1 511 665,28	2 231 141,83	885 014,92	2 589 542,82	927,3%↑	192,6%↑
wydatki majątkowe inwestycyjne	252 064,13	493 222,61	1 511 665,28	2 231 141,83	885 014,92	2 589 542,82	927,3%↑	192,6%↑
drogi publiczne krajowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	–	–
drogi publiczne wojewódzkie	0,00	223 526,00	310 887,15	–	1 696,67	16 543,50	↑	875,1%↑
drogi publiczne powiatowe	200 000,00	200 000,00	60 000,00	562 000,00	358 446,00	79 670,00	-60,2%↓	-77,8%↓

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
drogi publiczne gminne	298 603,91	311 351,66	1 406 150,90	1 971 773,49	931 446,60	2 876 005,40	863,2%↑	208,8%↑
udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem [%]	2,5	3,2	6,7	10,1	4,6	9,3	6,8pkt%↑	4,8pkt%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wydatki na transport i łączność w 2018 roku wykonane zostały na kwotę 2 479 886,63 zł, w tym obejmowały takie wydatki jak:

- utrzymanie komunikacji miejskiej na terenie gminy: 1 169 547,00 zł – koszty z tego tytułu są bardzo wysokie i stale rosną, z uwagi na wzrost ceny paliwa i koszty utrzymania autobusów
- przekazanie dotacji celowej dla DSDiK w związku z realizacją zadania inwestycyjnego dotyczącego przebudowy drogi wojewódzkiej Nr 383 wraz z chodnikiem w miejscowości Rościszów: 333 456,50 zł,
- utrzymanie dróg powiatowych na terenie gminy Pieszyce na podstawie zawartego porozumienia ze Starostwem Powiatowym w Dzierżoniowie: 59 486,40 zł,
- naprawa, remont i utrzymanie dróg gminnych 917 396,73 zł
- wydatki inwestycyjne: 639 640,10 zł i dotyczące wykonania następujących zadań inwestycyjnych:
 - modernizacja dróg na terenie gminy Pieszyce - 236 404,36 zł,
 - modernizacja nawierzchni w ul. Mickiewicza od Posterunku Policji do ul. Piskorzowskiej - 2 000,00 zł,
 - modernizacja mostów na terenie gminy Pieszyce - 129 166,79 zł,
 - droga dojazdowa do gruntów rolnych - Stadion II etap - 258 915,00 zł,
 - modernizacja ulicy Bukowej w Kamionkach - 11 900,00 zł,
 - udostępnienie zasobów przyrodniczych poprzez budowę ścieżek rowerowych na terenie Powiatu Dzierżoniowskiego – 1 253,95 zł.

10.9. Inwestycje i działania 2018

W zakresie transportu i komunikacji w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 77. Najważniejsze inwestycje w zakresie transportu i komunikacji zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Długość inwestycji [km]	Kwota [PLN]	*Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	„STADION II etap droga dojazdowa do gruntów rolnych”	dz.nr. 283 obr. Stadion	0,50	258 915,00 zł	Uchwała nr XL/276/2017 z dnia 28 grudnia 2017 r.
2	Przebudowa drogi publicznej nr 117652D - ul. Nadbrzeżna w ramach zadania pn.: „Modernizacja dróg na terenie Gminy Pieszyce”	Ul. Nadbrzeżna dz.nr.180/2 obr. Dolne	0,30	209 793,45 zł	Uchwała nr XL/276/2017 z dnia 28 grudnia 2017 r.

TABELA 78. Najważniejsze działania w zakresie transportu i komunikacji zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	*Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	„Przebudowa drogi wojewódzkiej 383 w Rościszowie wraz z chodnikiem w km 19+970 – 20+920”	Wieś Rościszów dz. nr 526/1, 526/2,338/3,338/4 obręb Rościszów	Gmina Pieszyce udzieliła pomocy finansowej wysokości 333 456,50zł dla Województwa Dolnośląskiego na realizację zadania (całkowity koszt inwestycji 2 828 076,42) 0,950km	Porozumienie z 17.05.2017 r.

11. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

11.1. Sieć wodociągowa

Zaopatrzenie w wodę. W zakresie zaopatrzenia i dystrybucji wody miasto Pieszyce obsługuje firma Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Dzierżoniowie. Gmina zaopatrywana jest w wodę z ujęć wody powierzchniowej w Kamionkach i Lasocinie oraz na Jeziorze Bystrzyckim w Zagórzu Śląskim, studni głębinowych w Kamionkach i Pieszcach przy ul. Zamkowej, a wydajność tych ujęć pokrywa zapotrzebowanie na wodę. Uzdatnianie następuje w 2 stacjach: w Kamionkach, w której uzdatniana jest woda z ujęć w Kamionkach i Lasocinie oraz w Lubachowie, z której woda jest przekazywana mieszkańcom za pośrednictwem przepompowni wody na ul. Bielawskiej w Pieszcach. Woda ze studni głębinowej w Kamionkach trafia bezpośrednio do sieci wodociągowej, podobnie jak woda ze studni głębinowej przy ul. Zamkowej w Pieszcach, która jest wcześniej dezynfekowana. W sytuacjach awaryjnych wykorzystywane jest ujęcie powierzchniowe na Jeziorze Bystrzyckim w Zagórzu Śląskim. Górski charakter ujęć powierzchniowych sprawia, że okresowo występują znaczne pogorszenia parametrów wody surowej. Na terenie miasta obowiązuje strefa ochrony pośredniej OW „MAGDA” Rościszów.

Sieć wodociągowa. W 2017 roku woda dostarczana była do gospodarstw domowych przez 12,9 km sieci wodociągowej, w tym na obszarze miasta 7,1 km oraz 5,8 na obszarze wiejskim. W 2017 roku do budynków prowadziło 520 przyłączy, a ich liczba od 2012 roku zwiększyła się o 51 sztuk. Do sieci podłączonych było 41,9% budynków mieszkalnych w gminie. Z wodociągu korzystało 7 083 osób, czyli 74,2% ludności w gminie, w tym na obszarze miasta Pieszyce 6 328 osób (88,3% ludności miasta), a na obszarze wiejskim – 755 (31,7%), a od 2012 roku ich liczba ogółem wzrosła o 10,8%. Udział osób korzystających z sieci wodociągowej w gminie był zdecydowanie niższy niż przeciętnie w gminach kraju (92%), regionu (95%) i w powiecie dzierżoniowskim (94,1%). Ponadto w 2017 roku odnotowano 11 awarii na sieci wodociągowej.

SIEĆ WODOCIĄGOWA:

- 12,9 km** rozdzielczej sieci wodociągowej
- 20,3 km/100 km²** gęstość sieci
- 520** przyłączy do budynków
- 74,2%** mieszkańców gminy korzystających z sieci (7 083 osoby)
- 41,9%** budynków mieszkalnych podłączonych do sieci

TABELA 79. Sieć wodociągowa [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
długość czynnej sieci rozdzielczej ogółem [km]	12,6	12,6	12,6	12,8	12,9	12,9	2,4%↑	0,0%
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	469	481	491	500	510	520	10,9%↑	2,0%↑
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [os.]	6 392	6 417	6 438	6 509	6 487	7 083	10,8%↑	9,2%↑
awarie sieci wodociągowej [szt.]	–	–	–	15	33	11	–	-66,7%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zużycie wody ogółem na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na terenie gminy Pieszyce w 2017 roku wynosiło 205,1 dam³ i od 2012 roku nieznacznie zmalało (-2,1%). Całość pobieranej wody była wykorzystywana na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej, w tym 83,8% była konsumowana przez gospodarstwa domowe. Przeciętnie na mieszkańca przypadało więc 17,9 m³ wody ogółem, czyli znacznie mniej niż przeciętnie w gminach powiatu dzierżoniowskiego (26,2 m³) oraz w regionie (32,4 m³), a zużycie to nieznacznie wzrosło od

2012 roku – o 1,7%. Średnio 1 korzystający z wodociągu w gminie, czyli gospodarstwo domowe, zużywał 24,3 m³ wody rocznie, co było również ilością poniżej średniej w kraju (34,6 m³), w województwie dolnośląskim (34,1 m³) i powiecie dzierżoniowskim (27,9 m³). Dodatkowo ilość ta od 2012 roku zmniejszyła się o 8,6% z 26,6 m³.

ZUŻYCIE WODY:

205,1 dam³ wody ogółem na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (21,3 m³ na 1 mieszkańca)

171,9 dam³ wody dostarczonej gospodarstwom domowym w ciągu roku

17,9 m³ z sieci wodociągowej na 1 mieszkańca i

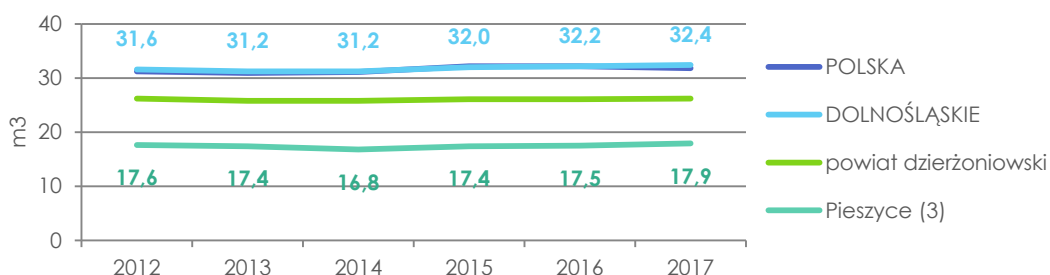
24,3 m³ na 1 korzystającego

TABELA 80. Zużycie wody [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
zużycie wody ogółem na potrzeby gospodarki narodowej i ludności [dam ³]	209,6	199,9	191,2	201,7	201,7	205,1	-2,1%↓	1,7%↑
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	170,0	168,1	160,9	166,8	168,6	171,9	1,1%↑	2,0%↑
Zużycie wody z wodociągów [m ³]:								
na 1 mieszkańca	17,6	17,4	16,8	17,4	17,5	17,9	1,7%↑	2,3%↑
na 1 korzystającego	26,6	26,2	25,0	25,6	26,0	24,3	-8,6%↓	-6,5%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

WYKRES 22. Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

11.2. Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków

Siecią kanalizacji sanitarnej objęte jest około 45% miasta Pieszyce. Wsie: Kamionki, Piskorzów i Rościszów nie są wyposażone w sieć kanalizacji deszczowej. Ścieki z terenu miasta Pieszyce są oczyszczane w oczyszczalni ścieków w Dzierżoniowie, która jest administrowana przez spółkę Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Dzierżoniowie. W dniu 26 lutego 2018 roku zawarte zostało porozumienie międzygminne w sprawie przejęcia przez gminę miejską Dzierżoniów zadań w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków od gmin Pieszyce.

Długość **sieci kanalizacyjnej** na obszarze miasta Pieszyce³⁵ w 2017 roku wynosiła 12,4 km. Prowadzone w latach 2013-2016 inwestycje pozwoliły na jej rozbudowanie o 6 km, czyli 93,8%. Znacząco zwiększyła się tym samym gęstość sieci rozdzielczej z 10,1 km/100 km² w 2012 roku do 70,0 km/km², jednak w dalszym ciągu pozostawała ona dużo niższa niż średnio w miastach w regionie (236,9 km/100 km²). W analizowanym okresie czasu, liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego

SIEĆ KANALIZACYJNA:

12,4 km sieci kanalizacyjnej

258 przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania

2 603 osoby korzystające z sieci, czyli **36,3%** ludności ogółem

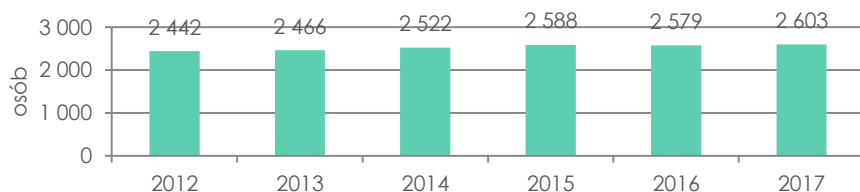
29,4% budynków mieszkalnych podłączonych do sieci

174,65% długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej

³⁵Analiza dotycząca sieci kanalizacyjnej została przeprowadzona dla miasta Pieszyce.

zamieszkania, wzrosła z 224 w 2012 roku do 258 w 2017 roku. Do sieci podłączonych było jedynie 29,4% budynków mieszkalnych, poniżej średniego udziału w miastach w Polsce wynoszącego 73,2%. Od 2012 roku liczby korzystających z sieci kanalizacyjnej zwiększyła się o 6,6% i w 2017 roku wynosiła 2 603 osób. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej wynosił jednak jedynie 36,3%, czyli poniżej przeciętnego udziału w miastach w kraju (90,2%) i regionie (91,0%). Różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej z wodociągu i z kanalizacji wynosiła w 2017 roku 52,0%, czyli znacznie powyżej średniej w miastach powiatu dzierzoniowskiego (16,4%), województwa dolnośląskiego (6,7%) oraz Polski (6,4%), a relacja długości sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej w mieście Pieszycy wynosiła 174,65%. W 2017 roku z obszaru miasta odprowadzono siecią kanalizacyjną 122,9 dm³ ścieków bytowych, które stanowiły zaledwie 4,8% tego typu ścieków z obszaru powiatu dzierzoniowskiego.

WYKRES 23. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 81. Sieć kanalizacyjna [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	6,4	6,4	12,3	12,3	12,4	12,4	93,8%↑	0,0%
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	224	228	235	241	249	258	15,2%↑	3,6%↑
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [os.]	2 442	2 466	2 522	2 588	2 579	2 603	6,6%↑	0,9%↑
korzystający z instalacji w % ogółu ludności [%]	25,2	25,6	26,3	26,9	35,7	36,3	11,1%↑	0,6%↑
budynki mieszkalne podłączone do sieci w ogóle budynków mieszkalnych [%]	–	–	–	19,8	29,6	29,4	–	-0,2%↓
długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej [%]	50,79	50,79	97,62	96,09	96,12	174,65	123,9%↑	78,5%↑
różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej z wodociągu i z kanalizacji [%]	40,8	41,1	40,9	40,7	54,0	52,0	11,2%↑	-2,0%↓
awarie sieci kanalizacyjnej [szt.]	–	–	–	17	13	25	–	92,3%↑

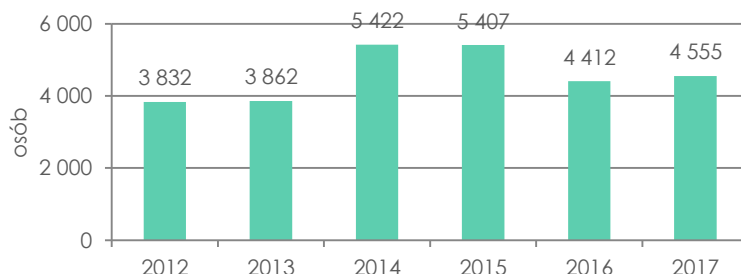
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Kanalizacja deszczowa. Miasto posiada 1 903 mb kanalizacji deszczowej wybudowanej w latach 1980-1992, 387 mb wybudowanej w 2005 roku, 111 mb wybudowanej w 2013 roku oraz 816 mb wybudowanej w 2015 roku. Większość sieci wybudowana została przed 1945 roku, a brak dokumentacji uniemożliwia podanie dokładnej jej ilości.

Oczyszczalnie ścieków. W 2017 roku z oczyszczalni korzystało 4 555 osób, a ich liczba od 2012 roku wzrosła o 18,9%, czyli znacznie szybciej niż w miastach w kraju (2%), a także w województwie dolnośląskim (-0,2%) i powiecie dzierzoniowskim (-1,9%), gdzie odnotowano spadek ich liczby. Z oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów korzystało w gminie 63,5% ludności (4 555 osób), co było udziałem zbliżonym do średniej w kraju (59,5%), na Dolnym Śląsku (64,6%) oraz w powiecie dzierzoniowskim (69,8%). W 2017 roku do

oczyszczalni odprowadzono i oczyszczono 139,0 dam³ ścieków ogółem (4,8% ścieków z powiatu dzierzoniowskiego). Od 2014 roku na obszarze miasta obserwuje się wzrost ilości odprowadzonych ścieków, jednak przeciętnie na 1 mieszkańca w gminie siecią kanalizacyjną odprowadzono 0,019 ścieków, czyli znacznie poniżej średniej w powiecie (0,028) województwie (0,039) i kraju (0,034).³⁶

WYKRES 24. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 82. Oczyszczalnie ścieków [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków [os.]	3 832	3 862	5 422	5 407	4 412	4 555	18,9%↑	3,2%↑
ścieki odprowadzone ogółem w ciągu roku [dam ³]	105,0	105,0	112,0	119,0	127,0	139,0	32,4%↑	9,4%↑
ścieki odprowadzone na 1 mieszkańca	0,011	0,011	0,012	0,012	0,017	0,019	77,8%↑	10,2%↑
ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną [dam ³]	–	–	–	117,2	111,6	122,9	–	10,1%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Nieuporządkowana gospodarka ściekowa stanowi główny czynnik zagrażającym jakości środowiska, w tym czystości wód. W 2017 roku mieszkańcy korzystali z 700 zbiorników bezodpływowych (na terenie miasta – z 372, natomiast na obszarze wiejskim – z 328). Pozytywną tendencją jest fakt, iż liczba zbiorników systematycznie maleje i od 2012 roku zmniejszyła się o 15,7%, czyli o 130 sztuk. Wzrasta również liczba przydomowych oczyszczalni ścieków, których obecnie funkcjonuje 69, a ich liczba zwiększyła się od 2012 roku o 213,6%. W 2017 roku ze zbiorników do oczyszczalni ścieków wywieziono ogółem 4,69 dam³ nieczystości ciekłych ogółem, w tym 68,9% stanowiły nieczystości z gospodarstw (3,23 dam³), a udział ten był znacznie niższy niż przeciętnie w kraju (71,9%), regionie (72,7%) i powiecie dzierzoniowskim (73,7%).³⁷

TABELA 83. Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
zbiorniki bezodpływowe	830	830	830	830	717	700	-15,7%↓	-2,4%↓
miasto	–	–	–	–	375	372	–	-0,8%↓
obszar wiejski	–	–	–	–	342	328	–	-4,1%↓
oczyszczalnie przydomowe	22	22	22	15	70	69	213,6%↑	-1,4%↓
miasto	–	–	–	–	12	11	–	-8,3%↓
obszar wiejski	–	–	–	–	58	58	–	0,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

³⁶ Analiza dla miasta Pieszyce.

³⁷ Analiza dla gminy Pieszyce.

11.3. Sieć gazowa

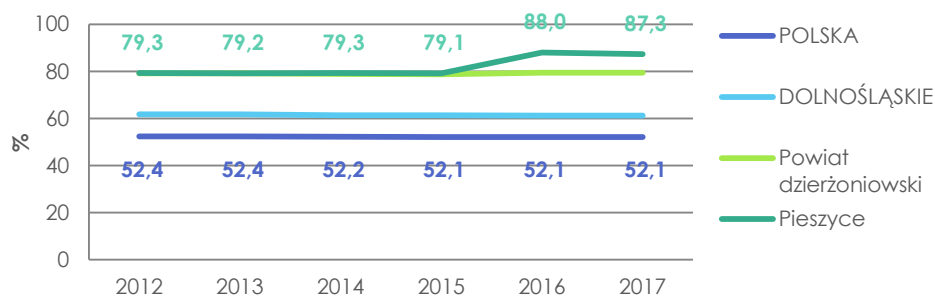
Przez obszar gminy Pieszyce przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia, za które odpowiada Dolnośląska Spółka Gazownictwa): DN 250 o ciśnieniu nominalnym PN 4,0 MPa relacji Lubiechów – Kłodzko, DN 150 o ciśnieniu nominalnym PN 4,0 MPa relacji Dzierżoniów, DN 200 o ciśnieniu nominalnym PN 6,3 MPa relacji Bielawa oraz gazociągi podwyższonego średniego ciśnienia: DN 300 o ciśnieniu nominalnym PN 1,6 MPa relacji Lubiechów – Kłodzko, DN 100 o ciśnieniu nominalnym PN 1,6 MPa relacji Dzierżoniów, DN 100 o ciśnieniu nominalnym PN 1,6 MPa relacji Pieszyce. Na terenie miasta jest zlokalizowana stacja redukcyjno-pomiarowa I-go stopnia 1,6MPa „Pieszyce”.

W 2017 roku łączna długość **sieci gazowej** na obszarze gminy, bez czynnych przyłączy, wynosiła 40 503 m, w tym 13,8% stanowiła sieć przesyłowa, a pozostałe 86,2% sieć rozdzielcza. Przez obszar miasta prowadziło 34 107 m sieci, natomiast na obszarze wiejskim – 6 396 m. Od 2012 roku długość sieci gazowej ogółem zwiększyła się jedynie o 3,6%, a gęstość sieci wzrosła z 52,7 km/100 km² w 2012 roku do 54,9 km/100 km². W 2017 roku do budynków poprowadzonych było 1 047 czynnych przyłączy, w tym 962 do budynków mieszkalnych i 85 do niemieszkalnych. Z sieci gazowej korzystało 8 334 osób w 2 508 gospodarstwach domowych. Liczba korzystających z sieci gazowej od 2012 roku wzrosła o 8,6%, natomiast liczba odbiorców gazu zmniejszyła się o 0,4%. Udział korzystających z sieci gazowej w ogóle mieszkańców gminy wynosił aż 87,3% (w mieście – 90,2%, na obszarze wiejskim – 78,4%), czyli znacznie powyżej średniej dla gmin w kraju (52,1%), województwie dolnośląskim (61,2%) oraz powiecie dzierżoniowskim (79,5%). Od 2012 roku odnotowano jednak znaczący spadek, bo o aż 68,8%, liczby odbiorców gazu ogrzewających mieszkania gazem z 625 na 195 w 2017 roku. Pozytywną tendencją jest fakt, wzrostu ich liczby o 39,3% w 2017 roku.

SIEĆ GAZOWA:

40 503 m długości ogółem, w tym
34 921 m sieci rozdzielczej
54,9 km/100 km² gęstość sieci
rozdzielczej
1 047 przyłącza do budynków
mieszkalnych (962)
i niemieszkalnych (85)
87,3% korzystających z sieci
gazowej w ludności ogółem
(8 334 osób)

WYKRES 25. Udział ludności korzystającej z sieci gazowej w ogóle ludności [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 84. Sieć gazowa [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
długość czynnej sieci ogółem [m]	39 079	39 615	39 627	39 598	39 792	40 503	3,6%↑	1,8%↑
długość czynnej sieci przesyłowej [m]	5 582	5 582	5 582	5 582	5 582	5 582	0,0%	0,0%
długość czynnej sieci rozdzielczej [m]	33 497	34 033	34 045	34 016	34 210	34 921	4,3%↑	2,1%↑
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych) [szt.]	996	1 002	1 010	1 025	1 033	1 047	5,1%↑	1,4%↑
ludność korzystająca	7 677	7 626	7 604	7 615	8 473	8 334	8,6%↑	-1,6%↓

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
z sieci gazowej [szt.]								
korzystający z sieci gazowej w ogóle ludności [%]	79,3	79,2	79,3	79,1	88,0	87,3	8,0pkt%↑	-0,7pkt%↓
odbiorcy gazu [gosp. domowe]	2 519	2 515	2 518	2 518	2 520	2 508	-0,4%↓	-0,5%↓
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp. domowe]	625	647	145	129	140	195	-68,8%↓	39,3%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Średnie roczne **zużycie gazu** w gminie Pieszycy w 2016 roku³⁸ kształtowało się na poziomie około 1 137,0 tys. m³, w tym 43,1% przeznaczone było na ogrzewanie mieszkań. W tym samym czasie udział ten wynosił przeciętnie 62,9% w kraju i 53,9% w regionie. Zużycie gazu na 1 mieszkańca w 2016 roku, wynoszące 117,9 m³ na rok, pozostawało na poziomie powyżej średniej dla kraju (106,4 m³) oraz powiatu dzierzoniowskiego (111,4 m³). Zużycie gazu na 1 korzystającego, czyli gospodarstwo domowe, wynoszące w 2016 roku 134,2 m³, podobnie jak w poprzednich latach, kształtowało się na poziomie poniżej średniej wartości dla powiatu (140,6 m³), regionu (207,0 m³) i kraju (204,2 m³). Należy zaznaczyć, że poziom zużycia gazu na terenie gminy, podobnie jak w całym kraju, ulega wahaniom, zwłaszcza wśród gospodarstw domowych, co związane jest z występującymi warunkami pogodowymi, głównie w sezonie grzewczym, czy też zmieniającymi się cenami gazu. Na zmniejszenie zużycia gazu w ostatnim czasie wpływ mają również zmiany sposobu przygotowania ciepłej wody użytkowej przez odbiorców.

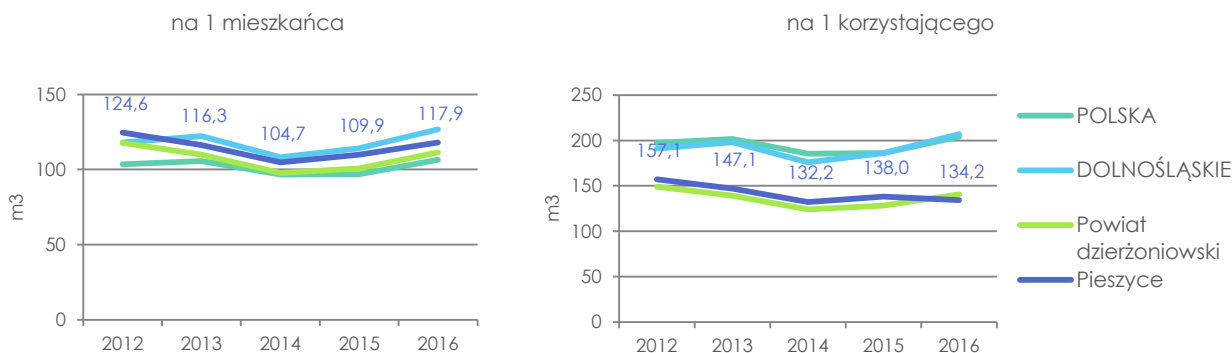
ZUŻYCIE GAZU [2016]:

1 137,0 tys. m³ ogółem, w tym 43,1% na ogrzewanie mieszkań (490,1 tys. m³)

117,9 m³ zużycie gazu na 1 mieszkańca

134,2 m³ zużycie gazu na 1 korzystającego

WYKRES 26. Zużycie gazu na 1 mieszkańca i 1 korzystającego [2012-2016].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 85. Zużycie gazu [2012-2016].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2016	Zmiana 2015-2016
zużycie gazu [tys. m ³]	1 206,1	1 121,5	1 005,1	1 050,5	1 137,0	–	-5,7%↓	8,2%↑
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [tys. m ³]	856,9	806,1	470,5	469,1	490,1	–	-42,8%↓	4,5%↑
udział zużycia gazu na ogrzewanie mieszkań w zużyciu gazu ogółem [%]	71,0	71,9	46,8	44,7	43,1	–	-27,9pkt%↓	-1,6pkt%↓
zużycie gazu na 1 mieszkańca [m ³]	124,6	116,3	104,7	109,9	117,9	–	-5,4%↓	7,3%↑
zużycie gazu na 1	157,1	147,1	132,2	138,0	134,2	–	-14,6%↓	-2,8%↓

³⁸ Brak aktualniejszych danych.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2016	Zmiana 2015-2016
korzystającego [m³]								

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

11.4. Sieć energetyczna i oświetlenia

Zaopatrzenie w energię elektryczną. Przez obszar gminy przebiega przesyłowa linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 220 kV relacji Świebodzice – Ząbkowice Śląskie, należąca do Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. Zaopatrzenie mieszkańców w gminy w energię następuje dystrybucyjne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110kV relacji Dzierżoniów – Świdnica oraz Bielawa – Świebodzice o numerach: S-281, S-217, S-218, których właścicielem jest Tauron Dystrybucja S.A., oraz sieci SN 20 kV i NN 0,4 kV. Do oświetlenia ulicznego na terenie gminy zastosowano 991 lamp sodowych.

Zużycie energii. W 2017 roku na obszarze miasta Pieszycy w energię elektryczną na niskim napięciu zaopatrywanych było 3 865 odbiorców, a ich liczba od 2012 roku spadła o 2,8%. Zmniejszyło się tym samym zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu – z 6 329,44 MWh w 2012 roku do 6 243,29 MWh w 2017 roku (spadek o 1,4%). Jedynie w ostatnim roku odnotowano nieznaczny wzrost ww. wartości – odpowiednio o 0,1% w przypadku liczby odbiorców i 1,4% w przypadku zużycia energii. Mieszkaniec miasta Pieszycy w 2017 roku zużywał przeciętnie 865,6 kWh energii rocznie, co było wartością wyższą niż średnie zużycie w kraju (743,4 kWh) i regionie (748,8 kWh) i powiecie dzierżoniowskim (665,3 kWh). Na 1 gospodarstwo domowe przypadało natomiast 1 615,3 kWh rocznie, a poziom ten wzrósł od 2012 roku o 1,4%.

ZUŻYCIE ENERGII W MIEŚCIE:

3 865 odbiorców energii elektrycznej

1 615,3 kWh zużycie energii elektrycznej
na 1 gospodarstwo domowe

865,6 kWh przeciętne zużycie energii
elektrycznej na 1 mieszkańca

Tabela 86. Zużycie energii elektrycznej w mieście [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu [szt.]	3 975	3 762	3 711	3 888	3 861	3 865	-2,8%↓	0,1%↑
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu [MWh]	6 329,44	6 064,51	5 952,08	6 084,13	6 158,77	6 243,29	-1,4%↓	1,4%↑
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu na 1 mieszkańca [kWh]	653,7	628,8	620,3	636,3	847,6	865,6	32,4%↑	2,1%↑
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu na 1 odbiorcę (gosp. dom.) [kWh]	1 592,3	1 612,0	1 603,9	1 564,8	1 595,1	1 615,3	1,4%↑	1,3%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

11.5. Odnawialne źródła energii

W ostatnich latach rośnie zainteresowanie wykorzystaniem **odnawialnych źródeł energii** (OZE), które oprócz korzyści ekologicznych związanych z ograniczeniem emisji gazów, niosą ze sobą korzyści gospodarcze, zapewniają one bowiem bezpieczeństwo energetyczne oraz dywersyfikują źródła produkcji energii. Obecnie wykorzystanie OZE na pokrycie potrzeb grzewczych na terenie gminy ma niewielki udział i są one stosowane jedynie jako źródło uzupełniające dla pokrycia części zapotrzebowania na przygotowanie ciepłej wody użytkowej w niektórych obiektach przemysłowych, usługowych oraz w indywidualnej zabudowie mieszkaniowej. Ponadto w dokumencie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pieszycy przewidziano lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW.

11.6. Gospodarka ciepła

System zaopatrzenia w ciepło gminy Pieszyce jest oparty głównie na lokalnych, indywidualnych kotłowniach i paleniskach. Podstawowymi materiałami stosowanymi do ogrzewania są: węgiel, koks i drewno. System ten planowany jest do zachowania, przy czym zaleca się modernizację urządzeń grzewczych na urządzenia o wysokiej sprawności grzewczej i niskim stopniu emisji zanieczyszczeń, opartych na energii cieplnej ze źródeł odnawialnych oraz paliwie nie powodującym zanieczyszczenia atmosferycznego.

11.7. Gospodarka odpadami

Gmina Pieszyce należy do południowego regionu gospodarki odpadami³⁹. Odpady komunalne z terenu gminy odbiera firma ECO Ekologiczne Centrum Odzysku Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Bielawskiej 6 w Pieszcach.

Odpady. Z obszaru gminy zebrano 2 886,03 ton **odpadów komunalnych** (8,5% odpadów komunalnych z powiatu dzierzoniowskiego), w tym aż 94,4% pochodziło z gospodarstw domowych, co było udziałem wyższym niż przeciętnie w kraju (83,3%), województwie dolnośląskim (82,1%) i powiecie dzierzoniowskim (82,9%). Masa zebranych **zmieszanych odpadów komunalnych** na terenie gminy Pieszyce, wynosząca w 2017 roku 2 583,20 ton, zmniejszyła się w porównaniu z 2016 rokiem o 123,10 ton, czyli 4,5%. Na 1 mieszkańca przypadało średnio 268,9 kg zmieszanych odpadów w ciągu roku, co było masą zdecydowanie poniżej średniej w powiecie dzierzoniowskim (286,2 kg) i regionie (290,2 kg). Z gospodarstw domowych pochodziło 94,4% tego typu odpadów (2 438,90 ton). Mieszkańcy gminy Pieszyce w gospodarstwie domowych wytwarzali więc przeciętnie 253,9 kg zmieszanych odpadów, co było masą wyższą niż średnia w powiecie (232,3 kg), regionie (229,7 kg) i kraju (182,7 kg). W przypadku zmieszanych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych od 2016 roku odnotowano wzrost masy o 1/5, a w przeliczeniu na mieszkańca zwiększyła się ona z 210,1 kg w 2012 roku do wspomnianych powyżej 253,9 kg.

GOSPODARKA ODPADAMI:

2,9 tys. ton zebranych odpadów komunalnych, w tym **94,4%** z gospodarstw domowych

2,6 tys. ton zmieszanych odpadów komunalnych (**268,9 kg** na mieszkańca), w tym **2,4 tys. ton** z gospodarstw domowych (**253,9 kg** na mieszkańca)

0,3 tys. ton odpadów zebranych selektywnie, w tym **94,1%** z gospodarstw domowych

Odpady zebrane selektywnie. Na terenie gminy w 2017 roku w ciągu roku zebrano selektywnie 302,83 tony odpadów (6,7% selektywnie zebranych odpadów na terenie powiatu dzierzoniowskiego), w tym 94,1% pochodził z gospodarstw domowych (284,93 tony). Zebrane selektywnie odpady stanowiły 10,5% ogółu zebranych odpadów ogółem, a dla gospodarstw domowych udział ten wynosił 10,5%. Wynik ten był niższy niż przeciętnie w powiecie dzierzoniowskim (13,4%, 15,1%), w regionie (22,5%, 25,2%) i kraju (27,1%, 29,6%). Wśród odpadów zebranych selektywnie przeważały: wielkogabarytowe (87,06 ton; 28,7%), szkło (62,00 tony; 20,5%), tworzywa sztuczne (59,70 ton; 19,7%), biodegradowalne (53,94 ton; 17,8%). Wskaźnik śmieci segregowanych wzrasta na terenie gminy, co niewątpliwie jest pozytywną tendencją, i w 2017 roku wynosił 26%.

TABELA 87. Wskaźnik śmieci segregowanych [2012-2017].

Nazwa	2012	2013	2014	2015	2016	2017
wskaźnik śmieci segregowanych [%]	16,46	16,10	18	17	27	26

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Pieszyce.

PSZOK. W celu realizacji zadań własnych gminy z zakresu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy mieszkańcy mogą korzystać z Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), znajdującego się na ul. Bielawskiej 6 w Pieszcach. Do PSZOK, we własnym zakresie w ramach opłaty można dostarczyć (250 kg/miesiąc) odpadów takich frakcji jak: odpady ulegające biodegradacji w tym odpady zielone, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, odpady budowlane

³⁹ Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego – Uchwała Nr XLIII/1450/17 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 grudnia 2017 r.

i rozbiórkowe., meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, przeterminowane leki, chemikalia powstające w gospodarstwach domowych, odpady opakowaniowe zawierające następujące frakcje: papier, tekturę, szkło oraz tworzywa sztuczne oraz odzież i tekstylia. Ponadto przeterminowane leki można wrzucać do pojemników w aptekach zlokalizowanych na terenie gminy. Pojemniki na zużyte baterie umieszczone są w obiektach użyteczności publicznej, placówkach oświatowych i kulturalnych na terenie gminy oraz w punktach handlowych sprzedających tego typu produkty. Odpady zielone, pochodzące z pielęgnacji terenów zielonych, ogrodów, cmentarzy, mieszkańcy mogli również bezpłatnie oddać do PSZOK-u.

Dzikię wysypiska śmieci. W 2017 roku na obszarze gminy nie odnotowano występowania dzikich wysypisk śmieci.

11.8. Bilans

	– rozwój sieci kanalizacyjnej i gazowej (wzrost długości sieci, wzrost liczby przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania oraz udziału korzystających z instalacji w % ogółu ludności)
	– niedoinwestowana i niewystarczająca infrastruktura wodno-kanalizacyjna – brak sieci kanalizacyjnej na obszarze wiejskim – nieuregulowana gospodarka ściekowa w skali całej gminy – spadek liczby mieszkań ogrzewanych gazem

11.9. Dokumenty

Nazwa dokumentu

Uchwała przyjmująca

Program dofinansowania przydomowych oczyszczalni ścieków

Uchwała nr XL/276/2017 z dnia 28 grudnia 2017 r.

Program dofinansowania budowy studni wierconych na potrzeby własnego gospodarstwa na terenie wsi Kamionki i Rościszów

Uchwała nr XLIV/313/2018 z dnia 25 kwietnia 2018 r.

11.10. Finansowanie

Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska gminie zwiększane są z roku na rok, a w 2017 roku kształtowały się na poziomie ponad 2-krotnie wyższym niż w 2012 roku – wzrost z poziomu 1,29 mln zł w 2012 roku do 2,79 mln zł w 2017 roku. Około 70% wydatkowanej kwoty przeznaczane było na wydatki bieżące (1,97 mln zł), natomiast pozostałą część objęły wydatki majątkowe na kwotę 816,5 tys. zł, które były najwyższe w całym analizowanym okresie. W analizowanym okresie czasu należy zwrócić uwagę na sukcesywną redukcję wydatków przeznaczanych na oświetlenie ulic, placów i dróg, w która w 2013 kształtowała się na poziomie 431,8 tys. zł, w 2016 roku wynosiła 575 tys. zł, a w 2017 roku kształtowała się na poziomie zbliżonym do 2012 roku – 348,2 tys. zł. W gminie znacząco zwiększona została kwota wydatków na gospodarkę odpadami – z 13,7 tys. zł w 2012 roku do 1,14 mln zł w 2017 roku, co niewątpliwie jest korzystną tendencją.

TABELA 88. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (dział 900) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	1 297 283,19	1 777 790,20	2 330 885,51	2 360 860,64	2 392 700,50	2 796 296,50	115,6%↑	16,9%↑
wydatki bieżące ogółem	774 428,19	1 377 790,20	1 883 326,93	2 065 249,48	1 959 628,87	1 979 745,45	155,6%↑	1,0%↑
dotacje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	–	–
wydatki majątkowe ogółem	522 855,00	400 000,00	447 558,58	295 611,16	433 071,63	816 551,05	56,2%↑	88,5%↑
wydatki majątkowe	142 855,00	0,00	86 558,58	295 611,16	331 071,63	714 551,05	400,2%↑	115,8%↑

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
inwestycyjne								
zakłady gospodarki komunalnej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	–	–
oczyszczanie miast i wsi	357 943,67	365 205,71	259 135,52	369 461,31	265 419,42	343 789,60	-4,0%↓	29,5%↓
utrzymanie zieleni w miastach i gminach	93 609,08	60 548,02	139 763,89	115 307,28	113 075,75	126 357,94	35,0%↑	11,7%↑
oświetlenie ulic, placów i dróg	312 943,97	431 865,28	408 708,62	408 369,70	575 033,26	348 219,29	11,3%↑	-39,4%↓
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	0,00	0,00	0,00	12 177,00	0,00	13 550,00	↑	↑
gospodarka ściekowa i ochrona wód	519 080,00	400 000,00	375 753,67	288 081,16	197 165,85	815 091,00	57,0%↑	313,4%↑
gospodarka odpadami	13 706,47	520 171,19	1 147 523,81	1 167 464,19	1 156 176,94	1 149 288,67	8 285,0%↑	-0,6%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wydatki w 2018 na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska wykonane zostały na kwotę 2 345 150,72 zł, w tym:

- wydatki bieżące poniesiono w kwocie 98,46 zł z tytułu opłaty za wprowadzenie ścieków do wód. Na realizację zadań inwestycyjnych wydatkowano kwotę w łącznej wysokości 146 300,00 zł, które dotyczyły wykonania następujących zadań:
 - uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gmin powiatu dzierżoniowskiego - I etap - 102 000,00 zł,
 - program dofinansowania przydomowych oczyszczalni ścieków - 17 500,00 zł,
 - program dofinansowania budowy studni wierconych na potrzeby własnego gospodarstwa na terenie wsi Kamionki i Rościszów - 5 000,00 zł,
 - budowa kanalizacji sanitarnej na Osiedlu Górskim w Pieszcach od Nr 36 do końca - 8 800,00 zł,
 - budowa kanalizacji sanitarnej ul. Lipowa, ul. Kopernika w Pieszcach - 13 000,00 zł,
- wydatki w kwocie 1 163 645,40 zł zostały poniesione na realizację zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi. Na zakup usług związanych z usuwaniem odpadów wydatkowano kwotę 1 163 243,42 zł, a na zakup materiałów i wyposażenia wydatkowano kwotę 401,98 zł,
- wydatki 431 658,04 zł poniesiono na bieżące utrzymanie czystości na terenie gminy w zakresie letniego i zimowego utrzymania dróg na kwotę w wysokości 428 129,93 zł. Na pozostałe wydatki tj. kosze na psie odchody, worki na gruz, paliwo oraz drobny sprzęt do utrzymania czystości wydatkowano kwotę 3 528,11 zł,
- wydatki 114 195,93 zł poniesiono na utrzymanie zieleni na terenie gminy, nowe nasadzenie krzewów, kwiatów, koszenie traw oraz zakup niezbędnego sprzętu i paliwa do kosiarek i kos spalinowych.
- wydatki 52 695,00 zł, w tym w kwocie 19 550,00 dotyczyły realizowanego na terenie gminy programu instalacji fotowoltaicznych, pozostałą kwotę w wysokości 33 145,00 zł wydatkowano na zadanie inwestycyjne - Program dofinansowania zmiany ogrzewania na niskoemisyjne np. gazowe,
- wydatki w 29 232,43 zł, w których największą pozycję wydatków stanowiła opłata w wysokości 20 000,00 zł poniesiona z tytułu umieszczenia bezpańskich psów w schronisku. Pozostałe wydatki w łącznej kwocie 9 232,43 zł były poniesione zgodnie z programem opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt i dotyczyły m.in. korzystania z usług weterynaryjnych, utylizacji zwłok zwierząt oraz zakupu karmy dla opiekunów bezpańskich kotów,
- wydatki 407 325,46 zł, w tym w wysokości 364 353,88 zł dotyczyły kosztów zużycia energii i eksploatacji

oświetlenia ulicznego. Kwotę w łącznej wysokości 30 552,12 zł wydatkowano na montaż i demontaż świetlnego oświetlenia dróg, wykonanie dokumentacji projektowej oświetlenia drogowego, wymianę opraw lamp oświetleniowych, wykonanie szafki energetycznej oraz oświetlenia parkingu i drogi przy kościele w Kamionkach. Wydatki inwestycyjne wykonano w wysokości 12 419,46 zł i dotyczyły budowy oświetlenia ulicznego w Rościszowie.

11.11. Inwestycje i działania 2018

W zakresie infrastruktury technicznej w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 89. Najważniejsze inwestycje w zakresie transportu i komunikacji zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Długość inwestycji [km]	Kwota [PLN]	*Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania pn.: „Budowa kanalizacji sanitarnej na osiedlu Górkim w Pieszcach od nr 36 do końca”	Ul. Oś Górskie dz. nr 210 obr. Górne	0,463	8 800,00 zł	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszyce na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2022 Uchwała nr XL/276/2017 z dnia 28 grudnia 2017 r.
2	„Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Kopernika (skrzyżowanie ul. Lipowej z ul. Kopernika) w Pieszcach”	Ul. Oś Górskie dz. nr 51/5 obr. Górne	0,008	26 000,0 zł Inwestycja przy współudziale WiK Dzierżoniów (wkład Gminy 13 000,00 zł)	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszyce na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2022 Uchwała nr XL/276/2017 z dnia 28 grudnia 2017 r.
3	Budowa kanalizacji deszczowej w ramach przebudowy dróg wraz z kanalizacją deszczową ul. Sportowa, Przyrodnicza, Muzyczna w Pieszcach	Ul. Sportowa dz. nr 131/37, 128/1 obr. Śródkowe		24 247,00 zł	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszyce na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2022 Uchwała nr XL/276/2017 z dnia 28 grudnia 2017 r.

TABELA 90. Najważniejsze działania w zakresie infrastruktury technicznej zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	*Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	„Budowa kanalizacji sanitarnej na osiedlu Górkim w Pieszcach od nr 36 do końca”	Ul. Oś Górskie dz.nr. 210 obr. Górne	Przekazanie WiK Sp. z o.o dokumentacji projektowej celem realizacji w ramach środków pozyskanych z Unii Europejskiej	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszyce na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2022 Umowa z dnia 06.01.2009r. o współpracy i zasadach finansowania zadania, wchodzącego w zakres projektu „Modernizacja i rozbudowa gospodarki wodno-ściekowej na terenie gmin powiatu dzierżoniowskiego – I etap” zgłoszenie

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	*Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
				do dofinansowania z Funduszu Spójności
2	„Opracowanie projektu kanalizacji sanitarnej w ul. Mickiewicza w Pieszycach”	Ul. Mickiewicza dz. nr 542/3, 54/5, 180/5, 2/2, 58, 570 obręb Dolne	Przekazanie WiK Sp. z o.o. dokumentacji projektowej celem realizacji w ramach środków pozyskanych z Unii Europejskiej	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszyce na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2022 Umowa z dnia 06.01.2009r. o współpracy i zasadach finansowania zadania, wchodzącego w zakres projektu „Modernizacja i rozbudowa gospodarki wodno-ściekowej na terenie gmin powiatu dzierzoniowskiego – I etap” zgłoszenie do dofinansowania z Funduszu Spójności
3	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gmin powiatu dzierzoniowskiego – etap I		Coroczna spłata 102.000,00 zł przekazana do WiK. Spłata pożyczki w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu zaciągniętej na wkład własny na realizację inwestycji.	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020 Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszyce na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2022

TABELA 91. Zadania dodatkowe realizowane przez WiK Dzierżoniów w 2018 roku w ramach II etapu porządkowania gospodarki wodno-ściekowej w powiecie dzierzoniowskim.

Lp.	Nazwa	Kwota [PLN]	Opis
1	ul. Zamkowa, Kuźnicka i Sanatoryjna (II-etap- 2600 mb)	2 520 270,00	Wykonawca: Przedsiębiorstwo Robót Wodnych i Ekologicznych EKO-WOD Sp. z o.o. w Świdnicy, wartość zadania 2 520 270 zł
2	ul. Kopernika (powyżej nr 149- 900 mb)	1 710 642,00	Wykonawca: Przedsiębiorstwo Wodno-Melioracyjne w Ząbkowicach Sp. z o.o. oraz Zakład Inżynierii Sanitarnej WINSAN Ścinawka średnia, wartość zadania 1 710 642 zł
3	ul. Osiedle Górskie (390 mb, wartość kosztorysowa 1 386 877 zł)	1 205 400,00	Wykonawca: Przedsiębiorstwo Wodno-Melioracyjne w Ząbkowicach Sp. z o.o. oraz Zakład Inżynierii Sanitarnej WINSAN Ścinawka średnia, Wartość zadania 1 205 400 zł

12. WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA

12.1. Współpraca wewnętrzna

Organizacje pozarządowe działają na rzecz wybranego interesu i nie kierując się osiągnięciem zysku, stanowią one ponadto znaczny potencjał społeczny. Tworzone są przez ludzi autentycznie zaangażowanych w problemy społeczne i zainteresowanych działaniami na rzecz mieszkańców. Priorytetem gminy Pieszyce jest jak najlepsze zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, którą tworzą jej mieszkańcy, a aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi i liderami środowisk lokalnych, jest jednym z elementów efektywnego kierowania jej rozwojem. Na obszarze gminy Pieszyce działalność prowadzą m.in. następujące organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej RP Marii Dominiki Mazzarello w Pieszcach
- Polski Związek Wędkarski Koło w Pieszcach
- Polski Związek Hodowców Gołębi Pocztowych Koło Pieszyce
- Oratorium św. Jana Bosko w Pieszcach
- Stowarzyszenie Gór Sowich „PASJONAT”
- Koło Łowieckie Selekcjoner
- Miejski Klub Sportowy Pogoń Pieszyce
- LKS Boxmet Piskorzów
- ULKS SOWA Pieszyce
- Stowarzyszenie Heyoka
- Stowarzyszenie Turystyczne Gmin Gór Sowich
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
- ZHP Chorągiew Dolnośląska Hufiec Ziemi Dzierżoniowskiej
- Stowarzyszenie „Nauczyciele Dzieciom”
- Polski Związek Działkowców - Rodzinne Ogrody Działkowe w Pieszcach
- Stowarzyszenie „Jedność ”
- Uczniowski Klub Sportowy "Tazo-Pogoń " Pieszyce
- Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego "Lepszy Bratoszów"
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Pieszcach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Piskorzowie
- Stowarzyszenie „Lepsze jutro” w Pieszcach
- Stowarzyszenie „Być dla Pieszc”
- Sudeckie Centrum Edukacyjne
- Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół im. ks. Jana Dzierżonia
- Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polski i Byłych Więźniów Politycznych Koło Miejskie Pieszyce

12.2. Współpraca zewnętrzna

Współpraca samorządów. Gmina współpracuje z sąsiadującymi samorządami subregionu wałbrzyskiego i jeleniogórskiego w ramach realizacji Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, zwanej „Strategia Rozwoju Sudety 2030”.

Współpraca międzynarodowa. Gmina Pieszyce rozwija partnerstwo międzynarodowe z 2 miastami partnerskimi. Współpraca pozytywnie wpływa na wspólną integrację mieszkańców partnerskich jednostek. W ciągu kilkunastoletniej współpracy i funkcjonowania umów partnerskich rozwinęły się bardzo różnorodne formy kontaktów poczynając od wymiany młodzieży, zespołów sportowych i kulturalnych aż do współpracy gospodarczej. Gmina Pieszyce posiada podpisane umowy partnerskie z następującymi jednostkami:

- **Schortens** – miasto w Niemczech, w kraju związkowym Dolna Saksonia, w powiecie Friesland,
- **Świecie** – miasto w Polsce położone w województwie kujawsko-pomorskim, w powiecie świeckim, siedziba gminy miejsko-wiejskiej Świecie.

12.3. Dokumenty

Nazwa dokumentu

Roczny Program Współpracy Gminy Pieszyce z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku, o których mowa w art. 3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2018 r.

Uchwała przyjmująca

Uchwała Nr XXXVIII/273/2017 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 29 listopada 2017 r.

12.4. Inwestycje i działania 2018

W zakresie współpracy wewnętrznej i zewnętrznej w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące działania:

TABELA 92. Najważniejsze działania w zakresie współpracy wewnętrznej zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Sowa Pieszyce	Krzewienie kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży z Gminy Pieszyce, organizowanie, prowadzenie zajęć, wyjazdów na zawody i turnieje.	Udział dzieci i młodzieży z Pieszcach w treningach i turniejach zapasniczych i jujitsu
2	Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół im. KS. Jana Dzierżonia w Pieszcach	Organizacja zajęć w czasie ferii zimowych dla dzieci i młodzieży z Gminy, warsztaty kulinarne, gry planszowe, zajęcia sportowe, samoobrony, warsztaty artystyczne.	Mnie nuda nie interesuje
3	Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół im. KS. Jana Dzierżonia w Pieszcach	Organizacji konkursu Potyczki Kulinarne, warsztatów dla dzieci i młodzieży, spotkanie z Karolem Okrasom.	IV Festiwal Promocji Zdrowia
4	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Inteligencją	Zajęcia z hipoterapii dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z Gminy Pieszyce w Stajni Podolin, a także organizacja wyjazdu letniego do Ciechocinka dla młodzieży i dorosłych osób.	Koń na receptę – zajęcia z hipoterapii i Obóz terapeutyczny w Ciechocinku
5	Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych	Współudział w organizacji świąt państwowych, prowadzenie zajęć o tematyce historycznej dla dzieci, przygotowanie paczek świątecznych dla kombatantów.	Kombatanci społeczeństwu
6	Zgromadzenie Córek Maryi Wspomożycielki	Kreatywne spędzenie czasu przez dzieci i młodzież, aktywny wypoczynek, zabawy w grupie, uczenie się asertywności i empatii.	Oratorium św. Jana Bosko w Pieszcach
7	Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół im. KS. Jana Dzierżonia w Pieszcach	Wyjazd młodzieży na Ukrainę, gdzie porządkowała polskie groby i cmentarze.	Kształtowanie historyczno-patriotycznej świadomości młodzieży poprzez porządkowanie miejsc pamięci na Kresach Wschodnich
8	Sowa Pieszyce	Promocja Gminy Pieszyce podczas Mistrzostw Świata Kadetek w Zapasach.	Promocja Pieszcach podczas Mistrzostw Świata kadetek w Zapasach w Zagrzebiu
9	Przedszkole Publiczne nr 2	Organizacja integracyjnego festynu, zabawa z animatorami, konkurencje ruchowo-sprawnościowe.	Święto Rodziny
10	Polski Związek Wędkarski, Koło Pieszyce	Zorganizowanie spławikowych zawodów wędkarskich dla najmłodszych mieszkańców Gminy Pieszyce.	Spławikowe zawody wędkarskie z okazji Dnia Dziecka
11	Szkoła Podstawowa nr 1	Organizacja festynu profilaktyczno-sportowego z okazji Dnia Dziecka.	Dzień sportu szkolnego
12	Ośrodek Pomocy Społecznej	Organizacja spektaklu profilaktycznego wraz z wystawieniem sztuki w Miejskiej Bibliotece Publicznej – Centrum Kultury w Pieszcach.	Wygrać życie

Lp.	Nazwa	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
13	Sowa Pieszycy	Organizacja Turniej Zapaśniczego z okazji Święta Konstytucji 3-ego Maja, promocja Gminy Pieszycy, integracja klubów sportowych.	Organizacja Turniej Zapaśniczego z okazji Święta Konstytucji 3-ego Maja
14	Zgromadzenie Córek Maryi Wspomożycielki	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży, udział w zajęciach rekreacyjnych, plastycznych, tanecznych, technicznych i historycznych.	Maj w ogrodzie Salezjańskim
15	Ośrodek Pomocy Społecznej	Organizacja czasu wolnego w czasie ferii zimowych dla dzieci i młodzieży, wyjazdy na basen, do kina, na sanki, organizacja ogniska.	Ferie z Tęczą
16	MKS Pogoń Pieszycy	Organizacja wyjazdu zagranicznego dla członków klubu piłkarskiego podczas wakacji letnich.	Wyjazd dzieci i młodzieży Pogon Pieszycy na obóz sportowy we Włoszech
17	LKS BOXMET Piskorzów	Wyjazd dzieci i młodzieży trenującej a klubie LKS Boxmet Piskorzów do miasta partnerskiego Świecie na wakacje.	Organizacja letniego wypoczynku na kolonii w Świeciu
18	Związek Harcerstwa Polskiego	Organizacja wypoczynku letniego dla harcerzy z pieszyckiej drużyny Iskra, pokrycie kosztów dojazdu, organizacja turnieju gier i zajęć manualnych.	Harcerska przygoda w Niesulicach
19	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną	Organizacja wypoczynku letniego dla osób niepełnosprawnych, w tym dowozu do Sarbinowa, zajęć rehabilitacyjnych.	Wypoczynek letni dzieci i młodzieży niepełnosprawnej – turnus rehabilitacyjny w Sarbinowie
20	Polski Związek Niewidomych Koło Dzierżoniów	Organizacja wydarzeń w stowarzyszeniu – Dnia Wiosny, Dnia Pamięci Narodowej, spływu pontonowego, Pikniku integracyjnego.	Nadal jestem aktywny i ciekawy świata
21	Stowarzyszenie Gór Sowich „Pasjonat”	Promocja Gór Sowich, wiedzy o ich faunie i florze. Organizacja wystawy pokonkursowej.	„Ogólnopolski Konkurs Fotograficzny Piękno Gór Sowich”
22	MKS Pogoń Pieszycy	Całoroczna działalność klubu piłkarskiego.	Od pampersiaka do reprezentanta Polski
23	LKS Boxmet Piskorzów	Całoroczna działalność klubu piłkarskiego.	Działalność Ludowego Klubu Sportowego Boxmet Piskorzów na terenie Gminy Pieszycy
24	Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej SALOS	Upowszechnianie kultury fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych na obszarze Gminy Pieszycy. Całoroczna działalność pozalekcyjna.	Udział dzieci i młodzieży z Pieszycy w zajęciach tenisa stołowego i piłki siatkowej oraz udział w Igrzyskach młodzieży”
25	Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich	Sfinansowanie zabiegów sterylizacji zwierząt posiadających właścicieli.	„Profilaktyczna sterylizacja = ograniczenie bezdomności zwierząt”
26	Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy Pieszycy	Działalność roczna związku – organizacja Dnia Inwalidy, spotkań świątecznych, organizacja wyjazdów i spotkań integracyjnych.	Integracja osób starszych ze środowiskiem

TABELA 93. Najważniejsze działania w zakresie współpracy zewnętrznej zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół im. KS. Jana Dzierżonia w Pieszcach	Coroczna międzynarodowa wymiana uczniów ze szkoły w Pieszcach z młodzieżą z Schortens.	XII wymiana uczniów ze szkołą partnerską w Niemczech

13. PLANOWANIE PRZESTRZENNE

13.1. Planowanie miejscowe

Politykę przestrzenną na terenie gminy Pieszyce wyznacza dokument **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Pieszycy** przyjęty Uchwałą Nr XLVI/288/2014 Rady Miejskiej w Pieszyicach z dnia 26 czerwca 2014 r. W 2017 roku na obszarze gminy Pieszyce obowiązywało 14 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp) obejmujących 3 309 ha, co stanowiło 52% powierzchni gminy. W trakcie opracowania był jeden mpzp o powierzchni około 190 ha.

TABELA 94. Wykaz mpzp obowiązujących na terenie gminy [2017].

Lp.	Nazwa i zakres planu	Nr uchwały Rady Miasta Data przystąpienia do sporządzenia	Nr uchwały Rady Miasta Data zatwierdzenia	Publikacja	Powierzchnia
1	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w rejonie osiedla Potoczek – Kuźnica	Uchwała nr XVII/89/2000 z dnia 15.03.2000r.	Uchwała nr XXI/120/2000 z dnia 04.09.2000r.	Dz. U. Woj. Dolnośląskiego Nr 53/2000 r. poz.812	0,06 ha
2	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Ogrodowej i szkoły podstawowej	Uchwała nr XVII/87/2000 z dnia 15.03.2000r.	Uchwała nr XXI/122/2000 z dnia 04.09.2000r.	Dz. U. Woj. Dolnośląskiego Nr 53/2000 r. poz.813	0,4 ha
3	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części działek nr 69 i 70/6, obręb Pieszyce Środkowe	Uchwała nr XXII/130/2000 z dnia 25.10.2000r.	Uchwała nr XXVIII/177/2001 z dnia 28.06.2001r.	Dz. U. Woj. Dolnośląskiego Nr 102/2001 r. poz. 1335	0,05 ha
4	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Centrum Pieszyc	Uchwała nr IV/25/2002 z dnia 30.12.2002r.	Uchwała nr XXII/138/2004 z dnia 03.12.2004r.	Dz. U. Woj. Dolnośląskiego Nr 15/2005 r. poz.374	29,57 ha (34-4,43)
5	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części miasta Pieszycy w rejonie podnóża Gór:	Uchwała nr XXI/130/2004 z dnia 27.10.2004r.	Uchwała nr XXXII/211/2006 z dnia 21.04.2006r.	Dz. U. Woj. Dolnośląskiego Nr 137/2006 r. poz.2101	49,4 ha
6	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla rejonu pętli autobusowej w Kamionkach	Uchwała nr XVIII/100/2004 z dnia 30.06.2004r.	Uchwała nr XXXIII/218/2006 z dnia 11.07.2006r.	Dz. U. Woj. Dolnośląskiego Nr 242/2006 r. poz.3582	5,2 ha
7	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla rejonu Pieszyce Górne, Stadion, Południe	Uchwała nr XXXI/194/2009 z dnia 28.04.2009r.	Uchwała nr XIII/78/2011 z dnia 27.10.2011r.	Dz. U. Woj. Dolnośląskiego Nr 264/2011 r. poz. 5024	ok. 950 ha
8	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Pieszyce	Uchwała nr X/48/2011 z dnia 29 czerwca 2011 r. Uchwała nr XII/65/2011	Uchwała nr XXVI/166/2012 z dnia 25.10.2012 r.	Dz. U. Woj. Dolnośląskiego z 17.12.2012 r.	ok. 1,1 ha (1,67 – 0,57)

Lp.	Nazwa i zakres planu	Nr uchwały Rady Miasta Data przystąpienia do sporządzenia	Nr uchwały Rady Miasta Data zatwierdzenia	Publikacja	Powierzchnia
	Centrum	z dnia 29 września 2011 r.		poz. 4955	
9	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla rejonu Potoczek-Kuźnica w Pieszcach	Uchwała nr IV/22/2007 z dnia 20.02.2007r.	Uchwała nr XL/246/2013 z dnia 30.12.2013r.	Dz. U. Woj. Dolnośląskiego z 25.03.2014 r., poz.1530	ok. 129 ha
10	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu szpitala w Pieszcach	Uchwała nr XLVI/290/2014 z dnia 26.06.2014 r.	Uchwała nr XII/90/2015 z dnia 28.10.2015 r.	Dz. U. Woj. Dolnośląskiego z 09.11.2015 r., poz.4588	ok. 10 ha
11	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w rejonie ulicy Ogrodowej w Pieszcach	Uchwała nr VIII/56/2015 z dnia 27.05.2015r.	Uchwała nr XIV/121/2015 z dnia 29.12.2015r.	Dz. U. Woj. Dolnośląskiego z 18.01.2016 r., poz.309	2,38 ha
12	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu Pieszyce Południe, Dolne, Bratoszów, Piskorzów	Uchwała nr L/307/2014 z dnia 30.10.2014r.	Uchwała nr XIV/119/2015 z dnia 29.12.2015r.	Dz. U. Woj. Dolnośląskiego z 20.01.2016 r. poz.354	ok. 1136 ha
13	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla rejonu ul. Bielawskiej w Pieszcach	Uchwała nr IX/73/2015 z dnia 24.06.2015r. Uchwała nr XVIII/143/2016 z dnia 30.03.2016r.	Uchwała nr XXVII/204/2016 z dnia 28.12.2016r.	Dz. U. Woj. Dolnośląskiego z 13.01.2017 r. poz.228	ok. 5 ha
14	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla rejonu Pieszyce Środkowe – Dorotka – Piskorzów Górny	Uchwała nr XII/89/2015 z dnia 28.10.2015r.	Uchwała nr XXXIV/249/2017 z dnia 28.06.2017r.	Dz. U. Woj. Dolnośląskiego z 13.07.2017 r. poz.3275	ok. 700 ha

Źródło: <https://gmpieszyce.peup.pl>

TABELA 95. Obwieszczenia o przystąpieniu do sporządzenia mpzp [2016-2019].

Lp.		
1	2019-01-29	Obwieszczenie o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu Pieszyce Centrum
2	2018-11-09	Obwieszczenie o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu ul. Bielawskiej w Pieszcach
3	2018-09-14	Obwieszczenie o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu Pieszyce Południe, Dolne, Bartoszów, Piskorzów
4	2017-02-24	Ogłoszenie Burmistrza Miasta i Gminy Pieszyce o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu Pieszyce Środkowe - Dorotka - Piskorzów Górny wraz z prognozą oddziaływania na środowisko
5	2016-10-21	Obwieszczenie Burmistrza Miasta i Gminy Pieszyce o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu ul. Bielawskiej w Pieszcach
6	2016-04-11	Obwieszczenie Burmistrza Miasta i Gminy Pieszyce w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu ul. Bielawskiej w Pieszcach
7	2016-03-04	Obwieszczenie Burmistrza Miasta i Gminy Pieszyce w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu Pieszyce Środkowe - Dorotka - Piskorzów Górny

Źródło: <https://gmpieszyce.peup.pl>

13.2. Decyzje administracyjne

Liczba wydawanych decyzji administracyjnych w gminie od lat pozostaje na względnie niskim poziomie. W 2017 roku w gminie Pieszyce wydano 1 decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz 3 decyzje o warunkach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

TABELA 96. Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [2012-2017].

Wydane decyzje [szt.]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017
decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	0	0	1	2	0	1
decyzje o warunkach zabudowy ogółem	3	2	1	1	2	3
decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	0	0	0	0	0	0
decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	3	2	1	1	0	3
decyzje dotyczące zabudowy usługowej	0	0	0	0	0	0
decyzje dotyczące innej zabudowy	0	0	0	0	2	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W zakresie gospodarki przestrzennej i infrastruktury w Urzędzie Miasta i Gminy Pieszyce wydanych zostało m.in.: 176 opinii urbanistycznych, 45 opinii na temat wstępnych projektów podziału nieruchomości, 40 decyzji w sprawie zajęcia pasa drogowego, 20 decyzji o umieszczeniu urządzeń w pasie drogowym oraz przeprowadzonych zostało 21 nadzorów nad realizacją miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

TABELA 97. Gospodarka przestrzenna i infrastruktura [2018].

Rodzaj	Ilość [szt.]
decyzje o warunkach zabudowy	19
decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	6
opinie urbanistyczne	176
opinie na temat wstępnych projektów podziału nieruchomości	45
nadzór nad realizacją planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego	21
decyzje na zjazd z drogi gminnej	1
decyzje o umieszczeniu urządzeń w pasie drogowym	20
decyzje w sprawie zajęcia pasa drogowego	40
uzgodnienia zjazdów	9
postępowania przetargowe	0

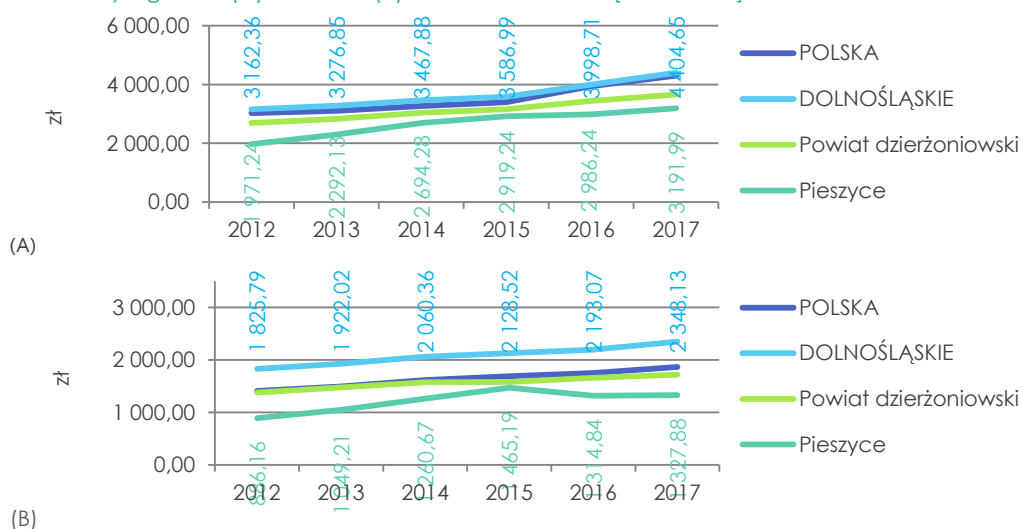
Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Pieszycach.

14. GOSPODARKA FINANSOWA I WARTOŚĆ MIENIA

14.1. Budżet gminy

Dochody ogółem gminy Pieszyce zwiększają się z roku na rok. W roku 2017 osiągnęły poziom około 30,66 mln złotych, co było o 60,7% wyższym wynikiem niż w roku 2012 (19,0 mln zł), i o 6,5% wyższym niż w roku 2016 (28,7 mln zł). W przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie dochody ogółem wyniosły 3 191,99 zł co jednak było wynikiem niższym niż przeciętnie w gminach powiatu dzierżoniowskiego (3 656,41 zł) oraz w regionie (4 404,65 zł) i kraju (4 307,21 zł). **Dochody własne** gminy stanowiły w 2017 roku aż 48,7% dochodów ogółem (12,7 mln zł). Od roku 2012 do 2015 dochody własne gminy zwiększały się z poziomu 8,5 mln zł do 14 mln zł, natomiast w 2016 roku odnotowano ich spadek do poziomu do 12,6 mln zł. W przeliczeniu na mieszkańca w 2017 roku, z wynikiem 1 327,88 zł, również kształtowały się na poziomie znacznie niższym niż średnio w gminach regionie (2 348,13 zł) czy powiecie dzierżoniowskim (1 717,72 zł) i kraju (1 862,36 zł). Największy dochód przyniosły gminie udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa (6,0 mln zł), w tym 5,8 mln zł stanowi podatek dochodowy od osób fizycznych. Znaczący wpływ w kwocie 3,4 mln zł pochodził z podatku od nieruchomości. W latach 2012-2017 odnotowano stały wzrost dochodów z tytułu podatku: dochodowego od osób fizycznych (63,4%), od nieruchomości (21,4%), od środków transportowych (22,4%) oraz podatku leśnego (98,2%). Zmniejszenie wpływów nastąpiło natomiast z tytułu podatku rolnego (-16,1%). W 2017 roku **wydatki ogółem** wyniosły w gminie 31,8 mln zł, co było wynikiem wyższym o 61,2% niż w roku 2012 i o 12,2% w porównaniu do 2016 roku. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w kwocie 3 310,60 zł, były one niższe niż przeciętnie w powiecie dzierżoniowskim (3 667,44 zł), województwie dolnośląskim (4 470,05 zł) i kraju (4 338,01 zł). W 2017 roku znaczącą kwotę 3,8 mln zł pochłonęły wydatki majątkowe inwestycyjne, których udział w 2017 roku w ogóle wydatków wynosi 12%. Pozostałą część wydatków gminy obejmowały wydatki bieżące, które osiągnęły kwotę 27,8 mln zł i były wyższe o 52% niż w roku 2012 (18,3 mln zł). O 49% zredukowane natomiast zostały wydatki na obsługę długu (obsługa długu publicznego bez wypłat z tytułu gwarancji i poręczeń) z 579 tys. zł w 2012 roku do 295 tys. zł w 2017 roku. W 2017 roku **wynik budżetu** kształtował się na poziomie -1 139 545 zł (-119 zł na mieszkańca), natomiast **dług publiczny** wynosił 10 934 600 zł, czyli 1 138 zł na mieszkańca, co było wynikiem poniżej średniej w gminach miejsko-wiejskich w województwie wynoszącej 1 323 zł/os.⁴⁰

WYKRES 27. Dochody ogółem (A) i własne (B) na 1 mieszkańca [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

⁴⁰ Średnie dla gmin bez miast na prawach powiatu.

TABELA 98. Dochody [2012-2017].

Dochody [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	19 087 492,43	22 107 573,59	25 854 329,16	27 913 814,60	28 790 373,65	30 665 420,50	60,7%↑	6,5%↑
majątkowe	932 692,69	2 229 971,49	4 241 162,56	6 202 144,89	1 470 197,24	923 073,22	-1,0%↓	-37,2%↓
wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%
własne	8 580 639,18	10 119 639,59	12 097 380,85	14 010 178,59	12 676 399,25	12 756 986,62	48,7%↑	0,6%↑
Dochody na 1 mieszkańca [zł]:								
ogółem	1 971,24	2 292,13	2 694,28	2 919,24	2 986,24	3 191,99	61,9%↑	6,9%↑
dochody własne	886,16	1 049,21	1 260,67	1 465,19	1 314,84	1 327,88	49,8%↑	1,0%↑
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	372,59	414,24	443,04	497,55	555,95	613,60	64,7%↑	10,4%↑
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	5,32	6,63	12,38	12,39	19,69	17,93	236,8%↑	-8,9%↓
dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw	370,58	407,81	433,69	426,28	442,95	445,79	20,3%↑	0,6%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 99. Dochody własne [2012-2017].

Dochody własne [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
razem	8 580 639,18	10 119 639,59	12 097 380,85	14 010 178,59	12 676 399,25	12 756 986,62	48,7%↑	0,6%↑
dochody podatkowe - podatek rolny	393 994,32	399 301,88	413 252,05	331 726,28	328 657,77	330 707,42	-16,1%↓	0,6%↑
dochody podatkowe - podatek leśny	48 318,10	48 412,01	43 942,65	48 690,35	94 503,00	95 788,00	98,2%↑	1,4%↑
dochody podatkowe - podatek od nieruchomości	2 827 959,80	3 139 448,59	3 332 134,34	3 348 602,36	3 325 438,26	3 433 838,93	21,4%↑	3,3%↑
dochody podatkowe - podatek od środków transportowych	67 837,00	91 951,00	68 657,80	87 353,00	74 883,10	82 828,00	22,1%↑	10,6%↑
dochody podatkowe - podatek od czynności cywilnoprawnych	168 837,01	169 503,81	238 671,39	204 352,00	364 731,77	271 472,77	60,8%↑	-25,6%↓
dochody podatkowe - podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty	24 328,14	15 303,33	26 203,24	21 557,13	19 570,70	28 592,17	17,5%↑	46,1%↑

Dochody własne [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
podatkowej								
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	–	–
wpływy z opłaty targowej	175,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	↓	–
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa razem	3 659 342,72	4 059 225,15	4 370 159,96	4 876 070,66	5 549 726,31	6 067 066,04	65,8%↑	9,3%↑
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	3 607 799,00	3 995 306,00	4 251 406,00	4 757 603,00	5 359 889,00	5 894 826,00	63,4%↑	10,0%↑
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	51 543,72	63 919,15	118 753,96	118 467,66	189 837,31	172 240,04	234,2%↑	-9,3%↓
pozostałe dochody - środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł - razem	0,00	0,00	0,00	5 000,00	252 124,23	7 800,00	↑	-96,9%↓
pozostałe dochody - środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł - inwestycyjne	0,00	0,00	0,00	5 000,00	216 594,23	7 800,00	↑	-96,4%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 100. Wydatki [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	19 734 364,16	22 778 166,50	26 516 362,83	25 113 414,22	28 348 454,18	31 804 965,56	61,2%↑	12,2%↑
majątkowe ogółem	1 392 711,63	3 824 072,84	6 316 545,15	4 190 819,86	2 519 501,29	3 917 866,16	181,3%↑	55,5%↑
majątkowe inwestycyjne	1 012 711,63	3 424 072,84	5 955 545,15	4 190 819,86	2 417 501,29	3 815 866,16	276,8%↑	57,8%↑
udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem [%]	5,1	15,0	22,5	16,7	8,5	12,0	6,9pkt%↑	3,5pkt%↑
wydatki bieżące ogółem	18 341 652,53	18 954 093,66	20 199 817,68	20 922 594,36	25 828 952,89	27 887 099,40	52,0%↑	8,0%↑
wydatki na obsługę długu (obsługa długu publicznego bez wypłat z tytułu gwarancji i poręczeń)	579 204,99	463 571,46	381 517,90	311 087,61	260 220,62	295 265,35	-49,0%↓	13,5%↑
wydatki ogółem na 1 mieszkańca	2 038,04	2 361,66	2 763,27	2 626,38	2 940,41	3 310,60	62,4%↑	12,6%↑
wydatki majątkowe na 1 mieszkańca	144	396	658	438	261	408	183,5%↑	56,1%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Budżet Gminy Pieszycy na 2018 roku został uchwalony przez Radę Miejską w Pieszcach w dniu 28 grudnia 2017 roku uchwałą Nr XL/276/2017 w wysokości: dochody budżetowe 36 991 029,00 zł, w tym: bieżące 29 802 029,00 zł, majątkowe 7 189 000,00 zł oraz wydatki budżetowe 38 824 829,00 zł, w tym: bieżące 29 325 829,00 zł i majątkowe 9 499 000,00 zł. W trybie wykonywania budżetu Gminy Pieszycy, Uchwałami Rady Miejskiej w Pieszcach i Zarządzeniami Burmistrza Miasta i Gminy Pieszycy wprowadzono zmiany w budżecie na 2018 rok, polegające na zwiększeniu i zmniejszeniu dochodów oraz zwiększeniu i zmniejszeniu wydatków w poszczególnych działach klasyfikacji budżetowej. Wprowadzane zmiany związane były między innymi: ze zmianą wysokości subwencji ogólnej, ze zmianą wysokości dotacji celowych z budżetu państwa, z podpisaniem umów na realizację projektów współfinansowanych ze środków unijnych, z dokonanymi przeniesieniami w planie wydatków budżetu ze względu na zmianę przeznaczenia planowanych kwot, ze zmianą wysokości dochodów własnych. Po dokonanych zmianach plan budżetu na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosił: dochody budżetowe 40 891 191,31 zł, w tym: bieżące 31 419 731,42 zł i majątkowe 9 471 459,89 zł oraz wydatki budżetowe 42 757 947,80 zł, w tym: bieżące 28 814 228,23 zł i majątkowe 13 943 719,57 zł.

TABELA 101. Wykonanie dochodów budżetu za 2018 rok wg źródeł [2018].

Lp. Rodzaj	Plan	Wykonanie	Wykonanie [%]
DOCHODY WŁASNE	13 973 967,00	14 845 942,22	106,24
1 Udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	6 018 884,00	6 401 377,00	106,35
2 Udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	150 000,00	233 580,54	155,72
3 Podatek od nieruchomości	3 568 067,00	3 817 649,67	106,99
4 Podatek rolny	350 000,00	340 369,63	97,25
5 Podatek leśny	99 600,00	98 803,00	99,20
6 Podatek od środków transportu	77 000,00	77 138,80	100,18
7 Podatek dochodowy od osób fizycznych płacony w formie karty podatkowej	30 000,00	28 336,54	94,46
8 Podatek od spadków i darowizn	70 000,00	32 307,97	46,15
9 Wpływy z opłaty skarbowej	40 000,00	35 827,00	89,57
10 Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	160 000,00	165 152,56	103,22
11 Wpływy z opłaty śmieciowej	1 128 000,00	1 154 036,51	102,31
12 Podatek od czynności cywilnoprawnych	280 000,00	272 528,37	97,33
13 Dochody z majątku gminy	1 537 100,00	1 687 915,32	109,81
14 Pozostałe dochody	465 316,00	500 919,31	107,65
SUBWENCJA OGÓLNA	7 427 022,00	7 427 022,00	100,00
1 Uzupelnienie subwencji ogólnej	84 725,00	84 725,00	100,00
2 Subwencja wyrównawcza	3 291 518,00	3 291 518,00	100,00
3 Subwencja oświatowa	3 849 449,00	3 849 449,00	100,00
4 Część równoważąca subwencji	201 330,00	201 330,00	100,00
DOTACJE CELOWE	20 409 432,39	18 615 600,94	91,21
1 Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie	4 523 043,78	4 493 917,49	99,36
2 Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące realizowane przez gminę na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	3 000,00	3 000,00	100,00
3 Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gminy	964 763,00	957 226,85	99,22

Lp.	Rodzaj	Plan	Wykonanie	% wykonania planu
4	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących gmin z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej finansowanych w całości przez budżet państwa w ramach programów rządowych	1 780,00	1 209,74	67,96
5	Dotacja celowa w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków , o których mowa w art.. 5 ust.3 pkt 5 lit.a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jst	143 537,61	121 886,97	84,92
6	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków , o których mowa w art.. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy	2 626,15	-	-
7	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminom	5 194 730,00	5 184 766,90	99,81
8	Dotacje celowe otrzymane z powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	59 487,00	59 486,40	100,00
9	Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na realizację zadań bieżących jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	11 834,85	10 562,02	89,25
10	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków , o których mowa w art. 5 ust.3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jst	9 387 250,00	7 659 022,23	81,59
11	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków , o których mowa w art.. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego	-	7 142,34	-
12	Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jst. na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych	105 000,00	105 000,00	100,00
13	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na inwestycje i zakupy inwestycyjne realizowane przez gminę na podstawie porozumień organami administracji rządowej	12 380,00	12 380,00	100,00
DOCHODY OGÓŁEM		41 810 421,39	40 888 565,16	97,80
w tym:				
DOCHODY MAJĄTKOWE		11 041 730,00	9 471 459,89	85,78
DOCHODY BIEŻĄCE		30 768 691,39	31 417 105,27	102,11

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu za rok 2018, marzec 2019.

TABELA 102. Informacja z realizacji zadań inwestycyjnych w 2018 roku w Gminie Pieszyce [2018].

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Plan	Wykonanie
I. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ		1 526 000,00	973 096,60
1	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 383 w miejscowości Rościszów wraz z chodnikiem - (dotacja dla DSDiK)	333 457,00	333 456,50
2	Modernizacja ul. Kopernika z ulicami przyległymi - etap III	10 000,00	-
3	Modernizacja dróg na terenie gminy Pieszyce	710 543,00	236 404,36
4	Modernizacja nawierzchni w ul. Mickiewicza od Posterunku Policji do ul. Piskorzowskiej	10 000,00	2 000,00
5	Modernizacja mostów na terenie gminy Pieszyce	140 000,00	129 166,79
6	Stadion II etap - droga dojazdowa do gruntów rolnych	260 000,00	258 915,00

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Plan	Wykonanie
7	Modernizacja ulicy Bukowej w Kamionkach	12 000,00	11 900,00
8	Udostępnienie zasobów przyrodniczych poprzez budowę ścieżek rowerowych na terenie Powiatu Dzierżoniowskiego	50 000,00	1 253,95
II. TURYSTYKA		3 668,00	3 631,23
1	"Pieszyce będą atrakcyjniejsze jeszcze bardziej"- budowa miejsca rekreacyjno-wypoczynkowego w Pieszcach	3 668,00	3 631,23
III. GOSPODARKA MIESZKANIOWA		25 000,00	-
1	Wykup gruntów na cele publiczne	25 000,00	-
IV. ADMINISTRACJA PUBLICZNA		70 000,00	24 563,18
1	Modernizacja pomieszczeń w budynku Urzędu Miasta i Gminy w Pieszcach	65 000,00	21 103,18
2	Termomodernizacja budynku Urzędu Miasta i Gminy w Pieszcach - przebudowa dachu	5 000,00	3 460,00
V. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA		17 380,00	17 380,00
1	Zwiększenie bezpieczeństwa w rejonie ulic: Kościuszki i Ogrodowej w Pieszcach-montaż monitoringu	17 380,00	17 380,00
VI. OŚWIATA I WYCHOWANIE		6 800 146,00	6 800 145,00
1	Budowa demonstracyjnego budynku przedszkola z częścią żłobkową w Pieszcach	6 800 146,00	6 800 145,00
VII. POMOC SPOŁECZNA		90 000,00	85 000,00
1	Modernizacja kotłowni w budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieszcach	90 000,00	85 000,00
VIII. RODZINA		3 129 403,00	3 129 401,81
1	Budowa budynku żłobka w Pieszcach	3 129 403,00	3 129 401,81
IX. GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA		212 500,00	191 864,46
1	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy powiatu dzierżoniowskiego - I etap	102 000,00	102 000,00
2	Program dofinansowania przydomowych oczyszczalni ścieków	30 000,00	17 500,00
3	Program dofinansowania budowy studni wierconych na potrzeby własnego gospodarstwa na terenie wsi Kamionki i Rościszów	10 000,00	5 000,00
4	Budowa kanalizacji sanitarnej na Osiedlu Górskim w Pieszcach od nr 36 do końca	10 000,00	8 800,00
5	Budowa kanalizacji sanitarnej ul. Lipowa-ul. Kopernika w Pieszcach	13 000,00	13 000,00
6	Program dofinansowania zmiany ogrzewania na niskoemisyjne np. gazowe	35 000,00	33 145,00
7	Budowa oświetlenia ulicznego w Rościszowie	12 500,00	12 419,46
X KULTURA FIZYCZNA		2 728 495,00	2 718 637,29
1	Remont basenu miejskiego w Pieszcach ul. Hermana	235 583,00	233 085,00
2	Budowa demonstracyjnego obiektu socjalno- szatniowego w Pieszcach	2 492 912,00	2 485 552,29
RAZEM		14 602 592,00	13 943 719,57

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu za rok 2018, marzec 2019.

TABELA 103. Informacja o wyniku finansowym w 2018 roku.

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
A. DOCHODY (A1+A2)	41 810 421,39	40 888 565,16
A1. Dochody bieżące	30 768 691,39	31 417 105,27
A2. Dochody majątkowe w tym:	11 041 730,00	9 471 459,89
A21. dochody ze sprzedaży majątku	1 536 800,00	1 684 815,62

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
B. WYDATKI (B1+B2)	44 844 221,39	42 757 947,80
B1. Wydatki bieżące	30 241 629,39	28 814 228,23
B2. Wydatki majątkowe	14 602 592,00	13 943 719,57
C. WYNIKI BUDŻETU (nadwyżka+/deficyt-) (A-B)	-3 033 800,00	-1 869 382,64
C1. Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi (A1-B1)	527 062,00	2 602 877,04
D1. PRZYCHODY OGÓŁEM z tego:	5 100 000,00	5 122 575,91
D11. kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych w tym:	2 500 000,00	2 500 000,00
D111. ze sprzedaży papierów wartościowych	0,00	0,00
D12. spłata pożyczek udzielonych	0,00	0,00
D13. nadwyżka z lat ubiegłych	0,00	0,00
D14. prywatyzacja majątku JST	0,00	0,00
D15. wolne środki, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych	2 600 000,00	2 622 575,91
D16. inne źródła	0,00	0,00
D2. ROZCHODY OGÓŁEM z tego:	2 066 200,00	2 066 199,50
D21. spłaty kredytów i pożyczek, wykup papierów wartościowych w tym:	2 066 200,00	2 066 199,50
D211. wykup papierów wartościowych	0,00	0,00
D22. udzielone pożyczki	0,00	0,00
D23. inne cele	0,00	0,00

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu za rok 2018, marzec 2019.

TABELA 104. Wykonanie dochodów z tytułu realizacji programów i projektów z udziałem środków z Unii Europejskiej w 2018 roku.

Lp.	Treść zadania	Plan	Wykonanie	w tym	
				Środki z UE	Budżet Państwa
Zadania inwestycyjne					
1.	Przebudowa infrastruktury drogowej w Gminie Pieszycy droga nr 117653D i Nr 117656D - zwrot za 2017 rok	1 320 000,00	1 321 525,73	1 321 525,73	–
2.	Udostępnienie zasobów przyrodniczych poprzez budowę ścieżek rowerowych	–	6 848,70	6 848,70	–
3.	Budowa budynku żłobka w Pieszcach	1 899 000,00	1 798 605,54	1 798 605,54	–
4.	Budowa demonstracyjnego obiektu socjalno - sanitarnego w Pieszcach	1 786 000,00	1 048 725,04	1 048 725,04	–
5.	Budowa demonstracyjnego budynku przedszkola z częścią żłobkową w Pieszcach	4 382 250,00	3 362 431,25	3 362 431,25	–
6.	Budowa toru rowerowego BMX - Polsko Czeska Aktywna Turystyka	-	120 885,97	120 885,97	7 142,34
RAZEM		9 387 250,00	7 659 022,23	7 659 022,23	7 142,34
Zadania bieżące					
1.	Przedszkolaki na stracie	23 090,00	23 089,95	23 089,95	–
2.	Równe szanse - wsparcie w zakresie wyrównywania dysproporcji edukacyjnych i rozwijania uzdolnień	23 047,61	–	–	–
2.	Unikalne piękno środowiska naturalnego Gór Sowich - kampania informacyjno-edukacyjna	–	1 434,38	1 434,38	–
3.	Kultura i współpraca wszystkim nam się opłaca	97 400,00	97 362,64	97 362,64	–
RAZEM		143 537,61	121 886,97	121 886,97	–

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu za rok 2018, marzec 2019.

TABELA 105. Informacja o stanie zobowiązań w 2018 roku.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota zadłużenia na dzień 31.12.2017 roku	Kwota zadłużenia na dzień 31.12.2018 roku
I.	Zobowiązania wg tytułów dłużnych ogółem, w tym:	10 934 599,50	11 368 400,00
1.	a) papiery wartościowe	–	–
2.	b) kredyty i pożyczki, w tym:	10 934 599,50	11 368 400,00
	krótkoterminowe	–	–
	długoterminowe	10 934 599,50	11 368 400,00
3.	c) wymagalne zobowiązania, w tym:	–	–
	z tytułu dostaw towarów i usług	–	–
	pozostałe	–	–

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu za rok 2018, marzec 2019.

TABELA 106. Informacja o stanie należności w 2018 roku.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota należności na dzień 31.12. 2017 roku	Kwota należności na dzień 31.12. 2018 roku
I.	Należności oraz wybrane aktywa finansowe w tym:	8 623 655,10	7 495 940,55
1.	Pożyczki	15 600,00	287 282,50
2.	Gotówka i depozyty w tym:	3 252 471,94	1 514 054,76
	- gotówka	1 860,81	595,62
	- depozyty na żądanie	3 250 611,13	1 513 459,14
	- depozyty terminowe	–	–
3.	Należności wymagalne	5 046 115,39	5 327 421,28
4.	Pozostałe należności	309 467,77	367 182,01

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu za rok 2018, marzec 2019.

14.2. Stan mienia komunalnego

Grunty stanowiące własność Gminy Pieszyce. Mienie komunalne Gminy Pieszyce, zgodnie ze stanem z dnia 01.01.2019 roku, obejmowało obszar 373 ha (bez użytkowania wieczystego), co stanowiło 5,86% powierzchni gminy. Gminny zasób gruntów (bez użytkowania wieczystego) zgodnie ze stanem w dniu 1.01.2018 roku, obejmował m.in.: 141 ha dróg, 69 ha gruntów ornych, 35 ha pastwisk trwałych, 29 ha gruntów pod rowami, 24 ha łąk trwałych, 22 ha terenów mieszkaniowych i 15 ha lasów. W użytkowaniu wieczystym pozostawało 64 ha gruntów gminy, w tym m.in.: 25 ha gruntów ornych, 13 ha pastwisk trwałych i 8 ha terenów mieszkaniowych. Największa powierzchnia gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste zlokalizowana była w obrębach: Stadion (16 ha), Piskorzów (12 ha) oraz Kamionki i Środkowe (po 9 ha).

TABELA 107. Grunty stanowiące własność Gminy Pieszyce stan na 01.01[2018].

Własność gruntów na terenie gminy	Powierzchnia [ha]
Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste (w tym Lasy Państwowe)	2 798
Grunty spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	12
Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	32
Grunty gminne z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	373
Grunty gminne przekazane w użytkowanie wieczyste	64
Grunty osób fizycznych	2 850
Grunty spółdzielni (mieszkaniowych, produkcyjnych)	38

Własność gruntów na terenie gminy	Powierzchnia [ha]
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	10
Grunty powiatów	38
Grunty województw	24
Grunty spółek prawa handlowego i innych	78
Pozostałe grunty niezliczone do żadnej grupy	31
Powierzchnia wyrównawcza	12
RAZEM	6 360

Źródło: Informacja o stanie mienia komunalnego Gminy Pieszyce na dzień 31.12.2018 roku.

TABELA 108. Zasób gruntów gminnych stan na 01.01 [2018].

Lp.	Nazwa grupy	Powierzchnia z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste [ha]	Powierzchnia gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste [ha]
1	Grunty orne	69	25
2	Sady	0	8
3	Łąki trwałe	24	1
4	Pastwiska trwałe	35	13
5	Grunty rolne zabudowane	0	0
6	Grunty pod stawami	0	1
7	Grunty pod rowami	29	0
8	Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	1	0
9	Lasy	15	1
10	Grunty zadrzewione i zakrzewione	12	1
11	Tereny mieszkaniowe	22	8
12	Inne tereny zabudowane	5	2
13	Tereny przemysłowe	0	4
14	Zurbanizowane tereny niezabudowane	3	0
15	Tereny rekreacyjno- wypoczynkowe	6	0
16	Drogi	141	0
17	Grunty pod wodami stojącymi	4	0
18	Nie użytki	1	0
19	Tereny kolejowe	6	0
	RAZEM	373	64

Źródło: Informacja o stanie mienia komunalnego Gminy Pieszyce na dzień 31.12.2018 roku.

TABELA 109. Użytkowanie wieczyste gruntów stanowiących własność Gminy Pieszyce 01.01 [2018].

Lp.	Obręb geodezyjny	Powierzchnia w ha
1	Bratoszów	1,00
2	Dolne	5,00
3	Górne	5,00
4	Kamionki	9,00
5	Piskorzów	12,00
6	Południe	1,00
7	Rościszów	6,00
8	Stadion	16,00
9	Środkowe	9,00
	RAZEM	64,00

Źródło: Informacja o stanie mienia komunalnego Gminy Pieszyce na dzień 31.12.2018 roku.

W użytkowaniu wieczystym osób fizycznych pozostawało 44 ha, natomiast pozostałe 20 ha użytkowane było przez:

- Polski Związek Działkowców z/s w Warszawie Okręgowy Zarząd Sudecki P.Z.D Szczawno-Zdrój, obręb Stadion, pow. 14,7721 ha.
- Koło Łowieckie „Selekcjoner” z Bielawy, obręb Piskorzów, pow. 2,4166 ha.
- WiK Sp. z o.o. Dzierżoniów, obręb Dolne, pow. 2,2512 ha.
- WOKAR Sp. z o.o. Pieszyce, obręb Środkowe, 0,3567 ha.
- Tauron Dystrybucja S.A. Kraków, obręb Środkowe, pow. 0,0122 ha.
- Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Świętego Jakuba Apostoła w Pieszcach, obręb Dolne, 0,0901 ha.
- Spółdzielnia Mieszkaniowa w Bielawie, obręb Środkowe, pow. 0,0499 ha.
- Polski Związek Gołębi Poczтовых, obręb Dolne, pow. 0,0074 ha.

Dzierżawy:

Grunty będące własnością Gminy Pieszyce:

- grunty rolne dzierżawione przez osoby fizyczne i inne o łącznej powierzchni 79,1599 ha – 46 podpisanych umów z osobami fizycznymi i innymi.
- inne: dzierżawione przez Telekomunikację Polską S.A. 25 m² w Kamionkach i 25 m² w Piskorzowie, dzierżawione przez osoby fizyczne i inne (np. ogródki przydomowe itp.) 10 093 m² tj. 1,0093 ha – 36 podpisanych umów z osobami fizycznymi i innymi.

Nieruchomości będące własnością Gminy Pieszyce:

- lokal użytkowy o pow. 15,54 m w wieży widokowej na Wielkiej Sowie – ogółem zawartych było 82 umów dzierżawnych (w tym 3 umów poniżej 3 miesięcy), powierzchnia gruntów wydzierżawionych wynosiła 80,17 ha, powierzchnia użytkowa lokali wydzierżawionych wynosiła 15,54 m².

Grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym Gminy Pieszyce:

- działka nr 119/4 o pow. 0,0429 ha, obręb Środkowe ,
- działka nr 130 o pow. 0,1730 ha, obręb Środkowe,
- działka nr 142 o pow. 0,1253 ha, obręb Kamionki.

Grunty Skarbu Państwa wydzierżawiane przez Gminę Pieszyce od Nadleśnictwa Świdnica:

- działka nr 768, obręb Piskorzów (budynek chlorowni),
- część działki nr 747/204 obręb Rościszów (teren wieży na Wielkiej Sowie),
- dzierżawa gruntów o łącznej długości ok 14 328 m² i szerokości do 2 m, o pow. łącznej ok. 2,8656 ha na ścieżkę rowerową typu single track.

Grunty będące własnością Powiatu Dzierżoniowskiego oddane Gminie Pieszyce w użyczenie:

- działka nr 13/1, obręb Środkowe o pow. 0,7797 ha zabudowana kompleksem boisk sportowych - ORLIK.

Przekazanie gruntów w użyczenie, użytkowanie lub zarząd:

- Dla publicznych szkół podstawowych i przedszkoli (trwały zarząd), zabudowane, obręb Środkowe dz. 133/1, 132, 129, udział 616, - pow. 1,9197 ha.
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna im. 22 Lipca w Bielawie (zarząd), obręb Górne, dz. 289, 290, 296, 267, Stadion, dz. 397 - pow. 14, 6948 ha.
- Polski Związek Działkowców z/s w Warszawie Okręgowy Zarząd Sudecki P.Z.D Szczawno-Zdrój (użytkowanie), obręb Dolne, dz. 369, 368, Środkowe, dz. 753, 117/2, 117/1, 250 - pow. 4,1596 ha.
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Pieszcach (zarząd), obręb Dolne, dz. 267, 228, 71, 89 pow. 16,3684 ha.
- Miejski Klub Sportowy „POGOŃ” w Pieszcach (użyczenie) boisko, szatnia, obręb Stadion dz. 284/2 - pow. 3,7210 ha.
- Stowarzyszenie „Nauczyciele Dzieciom” (użyczenie), zabudowana, obręb Dolne dz. 317 pow. 0,6003 ha.
- SP ZOZ - Przychodnia Miejska w Pieszcach (użytkowanie) zabudowane, obręb Środkowe, dz. 189/3, 189/1 - 0,2534 ha.

- SP ZOZ - Przychodnia Miejska w Pieszcach (użyczenie) parking, obręb Śródkowe, cz. dz. 190/2 - 0,0700 ha.
- Ludowy Klub Sportowy „BOXMET” Piskorzów (użyczenie) boisko, sanitariaty, pomieszczenie z hydroforem, obręb Piskorzów, dz. 389 - pow. 1,8207 ha
- Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Pieszcach (użyczenie), obręb Rościszów, dz. 655/24 - pow. 0,0765 ha.
- Miejska Biblioteka Publiczna - Centrum Kultury w Pieszcach (użytkowanie) zabudowana obręb Śródkowe, dz. 166, 165 — pow. 0,2246 ha.
- Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Pieszcach (trwały zarząd), zabudowana, obręb Śródkowe, dz. 40 - 0,2053 ha.
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieszcach (trwały zarząd), zabudowana, obręb Górne, dz. 69 - 0,6611 ha.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Piskorzowie (użyczenie) budynek remizy, obręb Piskorzów, dz. 752/4, 331, 330/2 - pow. 0,1250 ha.

Stan na 31.12.2018 roku. W okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. Gmina Pieszyce: sprzedała łącznie lub przekształciła prawo użytkowania wieczystego w prawo własności z 257 381 m² (25,7381 ha) gruntów, oddała w użytkowanie wieczyste 1022 m gruntów oraz nabyła łącznie z 203 m² (0,2203 ha).

TABELA 110. Gospodarka nieruchomościami 01.01-31.12 [2018].

Grunty gminne	Powierzchnia [ha] stan 01.01.2018 r.	Powierzchnia [ha] stan 31.12.2018 r.	zwiększenia(+) zmniejszenia(-) stanu w roku budżetowym 2018 [ha]
Grunty gminne z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	373	347,26	-25,74
Grunty gminne przekazane w użytkowanie wieczyste	64	63,90	-0,10
RAZEM	437	411,16	25,84

Źródło: Informacja o stanie mienia komunalnego Gminy Pieszyce na dzień 31.12.2018 roku.

Sieć wodociągowa, kanalizacyjna, deszczowa. Ogólna długość sieci wodociągowej wynosi 24,10 km. Ilość budynków komunalnych podłączonych do sieci wodociągowej wynosi 142. Miasto posiada 10,41 km kanalizacji sanitarnej oraz 4,8 km kanalizacji ogólnospławnej. Do kanalizacji sanitarnej jest podłączonych 138 budynków. Miasto posiada 1 903 mb kanalizacji wybudowanej w latach 1980-1992, 387 mb wybudowanej w 2005 roku, 111 mb wybudowanej w 2013 roku oraz 816 mb wybudowanej w 2015 roku. Większość sieci wybudowana została przed 1945 roku, a brak dokumentacji uniemożliwia podanie dokładnej jej ilości.

Gospodarka komunalna. W granicach administracyjnych gminy znajdują się drogi podzielone na trzy kategorie: drogi wojewódzkie - 12,85 km, drogi powiatowe - 21,71 km, drogi lokalne miejskie - 21,8 km + drogi wewnętrzne, dojazdowe do pól (141 ha, w tym w obszarze wiejskim 65 ha, w obszarze miejskim 76 ha).

14.3. Gospodarka nieruchomościami:

W 2018 roku Gmina Pieszyce uzyskała następujące **dochody z gospodarki nieruchomościami**⁴¹:

- sprzedaż działek budowlanych – łącznie sprzedano powierzchnię gruntu 15 971 m² (1,5971 ha) za kwotę 609 966,19 zł netto, koszty dokumentacji 4 350,00 zł,
- sprzedaż działek rolnych – łącznie sprzedano powierzchnię gruntu 225 507 m² (22,5507 ha) za kwotę 247 868,00 zł (VAT zwolniony), koszty dokumentacji 9 600,00 zł,

⁴¹ Źródło: Urząd Miasta i Gminy Pieszyce, stan na 31.12.2018 r.

- sprzedaż lokali mieszkalnych w tym na rzecz ich najemców – łącznie sprzedano 39 lokali mieszkalnych, powierzchnia sprzedanego gruntu 2 556,02 m², powierzchnia gruntu oddana w użytkowanie wieczyste 1 022,06 m², sprzedana powierzchnia użytkowa i przynależna lokali 1 632,01 m² za kwotę 298 187,33 zł (VAT zwolniony), koszty dokumentacji 18 330,00 zł,
- sprzedaż lokali niemieszkalnych – łącznie sprzedano 1 lokal niemieszkalny, powierzchnia gruntu sprzedana 95,82 m², sprzedana powierzchnia użytkowa lokalu 71,14 m² za kwotę 53 695,57 zł (VAT zwolniony), koszty dokumentacji 470,00 zł,
- sprzedaż nieruchomości w drodze bezprzetargowej – łącznie sprzedano powierzchnię gruntu 122 m² za kwotę 7 712,00 zł netto, koszty dokumentacji 750,00 zł,
- sprzedaż prawa użytkowania wieczystego na własność na rzecz ich użytkownika wieczystego – łącznie sprzedano powierzchnię gruntu 568 m² (tj. 0,0568 ha) za kwotę 5 984,00 zł (nie podlega opodatkowaniu), koszty dokumentacji 360,00 zł (na raty: I wpłata 5 984,00 zł, reszta na 2 raty roczne po 5 983,00 zł począwszy od 2019 r.),
- przekształcenie prawa użytkowania wieczystego na własność na rzecz ich użytkownika wieczystego – łącznie przekształcono powierzchnię gruntu 1 2562 m² (tj. 1,2562 ha) za kwotę po bonifikacie 223,70 zł, koszty dokumentacji 360,00 zł,
- nabycie przez Gminę Pieszyce nieruchomości – łącznie Gmina Pieszyce nabyła powierzchnię gruntu 2 203 m² (tj. 0,2203 ha),
- użytkowanie wieczyste – wpływy z tytułu użytkowania wieczystego płatne do 31 marca 2018 roku powinny wynieść 21 312,25 zł
w użytkowaniu wieczystym pozostaje 64 ha gruntów Gminy Pieszyce, w tym w obrębach geodezyjnych: Bratoszów 1 ha, Dolne 5 ha, Górne, 5 ha, Kamionki 9 ha, Piskorzów 12 ha, Południe 1 ha, Rościszów 6 ha, Stadion 16 ha, Środkowe 9 ha. Ogółem 44 ha użytkowane jest wieczysto przez osoby fizyczne, pozostałe 20 ha przez pozostałe osoby: Polski Związek Działkowców z/s w Warszawie Okręgowy Zarząd Sudecki P.Z.D Szczawno-Zdrój, obręb Stadion, Dolne, Środkowe, Górne (pow. 14,7721 ha), Koło Łowieckie „Selekcjoner” z Bielawy, obręb Piskorzów (pow. 2,4166 ha), WiK Sp. z o.o. Dzierżoniów, obręb Środkowe, Stadion, Kamionki (pow. 2,2512 ha), WOKAR Sp. z o.o. Pieszyce, obręb Środkowe (pow. 0,3567 ha), ENERGIAPRO Koncern Energetyczny S.A. w Wałbrzychu, obręb Środkowe (pow. 0,0122 ha), Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Świętego Jakuba Apostoła w Pieszcach, obręb Dolne (pow. 0,0901 ha) oraz Spółdzielnia Mieszkaniowa w Bielawie, obręb Środkowe (pow. 0,1067 ha).
- dzierżawy:
 - czynsz dzierżawny ogółem w 2018 r. powinien wynieść 29 923,16 zł netto, ogółem zawarte były 82 umowy dzierżawne (w tym 3 umów poniżej 3 miesięcy), powierzchnia gruntów wydzierżawionych wynosiła 80,17 ha, powierzchnia użytkowa lokali wydzierżawionych wynosiła 15,54 m², w tym:
 - grunty będące własnością Gminy Pieszyce – grunty rolne dzierżawione przez osoby fizyczne o łącznej powierzchni 79,1599 ha, podpisanych 46 umów z osobami fizycznymi na kwotę 9 299,65 zł netto/brutto rocznie (dzierżawa działek rolnych zwolniona z VAT),
 - inne – podpisanych 36 umów z osobami fizycznymi i prawnymi na kwotę 19 753,51 zł netto,
 - nieruchomości będące własnością Gminy Pieszyce – umowa na kwotę 3 480,00 zł netto + 23% VAT = 4 280,40 zł brutto rocznie.
 - koszty dzierżawy – grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym Gminy Pieszyce: koszt roczny opłaty z tytułu użytkowania wieczystego w 2018 r. wynosi 3 413,84 zł, grunty Skarbu Państwa wydzierżawiane przez Gminę Pieszyce od Nadleśnictwa Świdnica: Koszt dzierżawy w 2018 r. wynosi 2 181,46 zł
- Przekazanie gruntów w użyczenie, użytkowanie lub zarząd – wpływy z tytułu przekazania gruntów w użytkowanie lub trwałe zarząd w 2018 roku powinny wynieść 9 728,58 zł.

14.4. Budżet obywatelski

W 2018 roku na terenie gminy Pieszyce budżet obywatelski nie był realizowany.

15. SYSTEM ZARZĄDZANIA STRUKTURAMI SAMORZĄDU

15.1. Organizacja systemu zarządzania gminą

Mieszkańcy gminy Pieszyce tworzą z mocy prawa **lokalną wspólnotę samorządową**. Organami samorządu gminy jest **Rada Miejska** (15 Radnych) – organ stanowiący i kontrolny wykonujący swoje zadania przy pomocy 5 statutowych komisji oraz **Burmistrza Miasta i Gminy Pieszyce** pełniącego rolę organu wykonawczego. Kontakty władz samorządowych z mieszkańcami zapewniane są zarówno w sposób zinstytucjonalizowany, poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi, szkołami, itd., jak również poprzez bezpośrednie spotkania władz z mieszkańcami, przyjmowanie wniosków i skarg, dyżury pełnione przez radnych oraz wyspecjalizowane służby Urzędu Miasta i Gminy, a także za pośrednictwem mediów.

Organ uchwałodawczy. Rada Miejska jest organem stanowiącym i kontrolnym na terenie Gminy Pieszyce. W ramach swoich kompetencji rada podejmuje uchwały charakterze prawnym, w tym przepisy gminne, budżet gminy, uchwały o wyborze członków organów gminy. Do właściwości rady należą wszystkie sprawy będące w zakresie działania gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej. Organizację wewnętrzną i tryb pracy rady i jej organów określa statut gminy. Rada Miejska VIII kadencji 2018-2023:

– KOŻUCH Tadeusz Antoni	– RACZEK Grzegorz Paweł
– MOŹDZIERZ Małgorzata	– CHOJNACKI Henryk
– KONDRAT Ryszard - Przewodniczący Rady Miejskiej	– KORDIAK Urszula Kazimiera
– SUCHY Piotr	– HAŁUSZKO Anita
– KOWALCZYK Aleksandra Agnieszka	– TULEJ Krzysztof
– KARPIERZ Stanisław - Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej	– SOBECKI Czesław
– GÓRSKI Sławomir Bronisław	– ŁUNIEWSKI Adam Krzysztof
	– OPALSKI Benedykt

Komisje Rady Gminy Pieszyce: Komisja Rewizyjna, Komisja Skarg, Wniosków i Petycji, Komisja Budżetu i Rozwoju, Komisja Edukacji, Sportu, Turystyki i Promocji Gminy, Komisja Zdrowia, Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Porządku Publicznego.

Organ wykonawczy. Burmistrz stanowi organ wykonawczy Rady Miejskiej. Według ustawy wykonuje on uchwały rady oraz zadania gminy określone przepisami prawa, m.in.: gospodarowanie mieniem gminy, wykonywanie budżetu, zatrudnianie i zwalnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych. Obecnie w skład Zarządu Gminy Pieszyce wchodzi 4 członków:

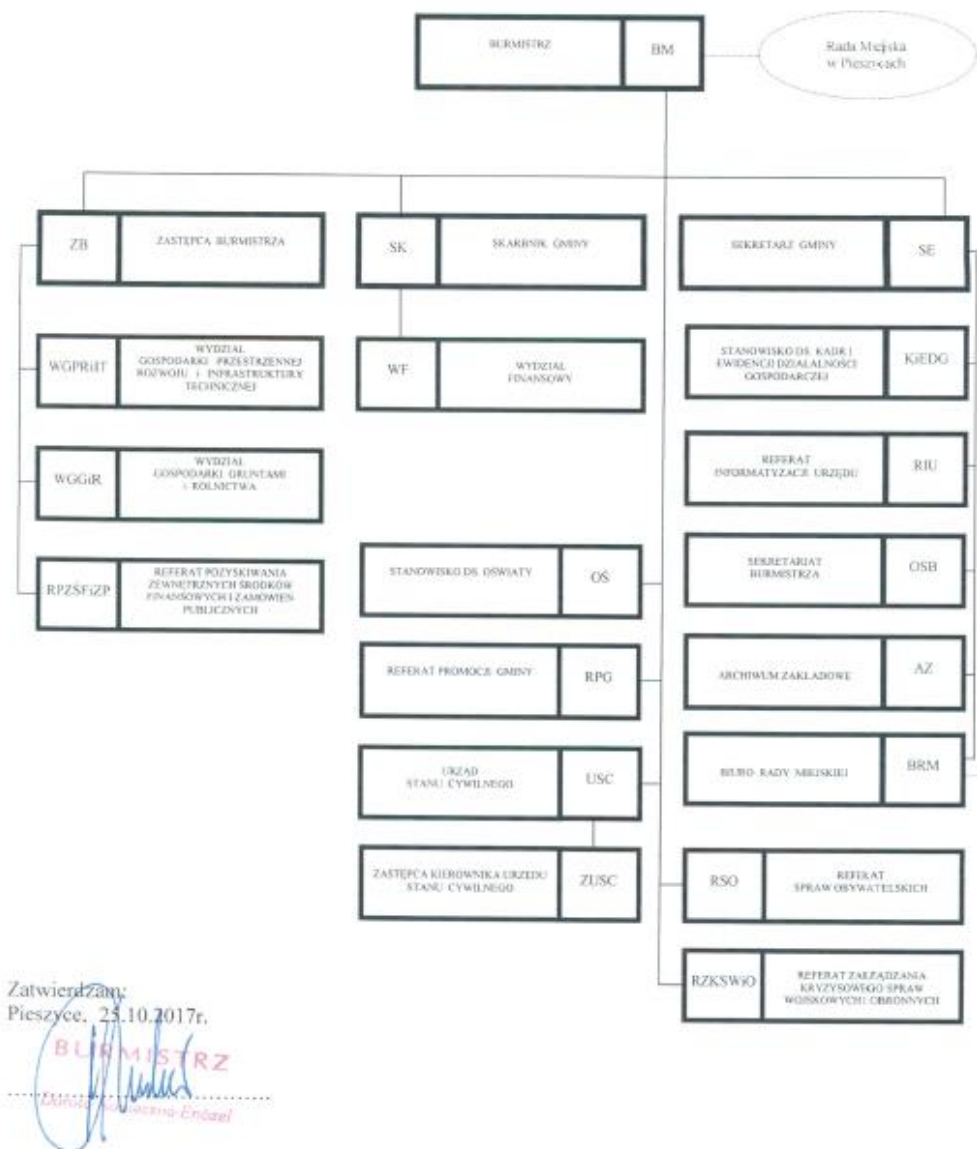
- Burmistrz – Dorota Konieczna-Enözel
- Zastępca Burmistrza – Krzysztof Galiak
- Sekretarz Gminy – Arkadiusz Zaruski
- Skarbnik Gminy – Marta Brzuszkiewicz

Burmistrz nadzoruje zadania realizowane przez przydzielone im wydziały Urzędu Miasta i Gminy i pośrednio podporządkowane im gminne jednostki organizacyjne oraz wydzielone stanowiska. Strukturę organizacyjną umożliwiającą Zarządowi Gminy wypełnianie swoich zadań na terenie gminy Pieszyce stanowią: Urząd Miasta i Gminy oraz jednostki organizacyjne gminy:

- Miejska Biblioteka Publiczna – Centrum Kultury
- SP ZOZ Przychodnia Miejska
- Ośrodek Pomocy Społecznej

- Szkoła Podstawowa nr 1
- Przedszkole nr 2
- Zakład Gospodarki Mieszkaniowej

SCHEMAT 10. Schemat organizacyjny Urzędu Miasta i Gminy w Pieszcach [2018].

Źródło: Biuletyn Informacji Publicznej Gminy Pieszyce.

Działalność Urzędu Miasta. Ogólne koszty funkcjonowania Urzędu Miasta i Gminy Pieszyce w 2018 roku wynosiły około 3,7 mln zł, w tym 3,4 mln zł przeznaczone było na działalność Urzędu, 169,2 tys. zł na Administrację Rządową oraz 152,1 tys. zł na Radę Miejską.

TABELA 111. Ogólne koszty funkcjonowania Urzędu Miasta i Gminy Pieszyce [2018].

Rodzaj	kwota [zł]
Administracja Rządowa	169 258,48
Urząd	3 447 371,95
Rada Miejska	152 135,01
RAZEM	3 768 963,44

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Pieszcach.

Średnioroczne zatrudnienie w 2018 roku w Urzędzie Miasta i Gminy Pieszyce obejmowało 48,2 etatów, w tym 38 etatów pracowników umysłowych, 5 etatów pracowników fizycznych oraz 3,7 etatu pracowników zatrudnionych w ramach robót publicznych.

TABELA 112. Zatrudnienie w Urzędzie Miasta i Gminy Pieszyce [2018].

Kategoria	Zatrudnienie [etat]
średnioroczne	48,2
pracownicy umysłowi	38
pracownicy fizyczni	5
pracownicy zatrudnieni w ramach robót publicznych	3,7

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Pieszcach.

W 2018 roku Urząd Miasta i Gminy Pieszyce wydał 82 pozwolenia stałe na sprzedaż alkoholu, 11 zezwoleń jednorazowych oraz 28 pozwoleń na sprzedaż alkoholu w obrocie stałym.

TABELA 113. Wydane zezwolenia na sprzedaż alkoholu [2018].

Rodzaj	Ilość [szt.]
podmioty w obrocie handlowym	28
wydane zezwolenia stałe	82
wydane zezwolenia jednorazowe	11
odebrane zezwolenia	0

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Pieszcach.

W zakresie gospodarki przestrzennej i infrastruktury w Urzędzie Miasta i Gminy Pieszyce wydanych zostało m.in.: 176 opinii urbanistycznych, 45 opinii na temat wstępnych projektów podziału nieruchomości, 40 decyzji w sprawie zajęcia pasa drogowego, 20 decyzji o umieszczeniu urządzeń w pasie drogowym oraz przeprowadzonych zostało 21 nadzorów nad realizacją miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

TABELA 114. Gospodarka przestrzenna i infrastruktura [2018].

Rodzaj	Ilość [szt.]
decyzje o warunkach zabudowy	19
decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	6
opinie urbanistyczne	176
opinie na temat wstępnych projektów podziału nieruchomości	45
nadzór nad realizacją planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego	21
decyzje na zjazd z drogi gminnej	1
decyzje o umieszczeniu urządzeń w pasie drogowym	20
decyzje w sprawie zajęcia pasa drogowego	40
uzgodnienia zjazdów	9
postępowania przetargowe	0

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Pieszcach.

Działalność w zakresie gospodarki nieruchomościami obejmowała m.in.: sprzedaż 39 lokali mieszkalnych oraz 28 działek gruntów o powierzchni 25,26 ha. Nabyto 0,22 ha gruntów na cele publiczne oraz zakupiono 5 nieruchomości. Przekazano w użytkowanie wieczyste 21 gruntów, wydano 50 decyzji podziałowych,

zaktualizowano 2 200 użytkowników wieczystych. Ponadto zlecono wykonanie 89 wycen i 75 wypisów i wyrysów. W 2018 roku przeprowadzono także 76 postępowań przetargowych i rokowań.

TABELA 115. Gospodarka nieruchomościami [2018].

Rodzaj działalności	Ilość
sprzedaż	
działki budowlane	7
działki na poprawę zagospodarowania	1
lokale mieszkalne	39
działki rolne	20
łącznie sprzedaż gruntów	25,26 ha
nabycie gruntów na cele publiczne	0,22 ha
nabycie nieruchomości przez Gminę	5
ilość gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	21
decyzje podziałowe	50
aktualizacja bazy użytkowników wieczystych	2 200
zaświadczenia o nadaniu numeru budynku	25
postępowania przetargowe i rokowania	76
zezwoleń na czasowe zajęcie terenu	1
zezwoleń na umieszczenie urządzeń infrastruktury	7
zarządzenia o rezygnacji z prawa pierwokupu	7
zlecone wyceny	89
ustalenie służebności przejazdu i przechodu	6
zlecone czynności geodezyjne – podziały, okazania granic	22
zlecone wypisy i wyrisy	75
ogłoszenia do prasy	10
regulacja stanu prawnego w księgach wieczystych	8

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Pieszycach.

W zakresie rolnictwa i ochrony środowiska w 2018 roku m.in. podpisano 82 umowy na dzierżawę gruntów rolnych i innych o powierzchni 81 ha, przeprowadzono 39 postępowań ws. ustanowienia pomników przyrody nieożywionej, 25 kontroli w terenie oraz 5 postępowań ws. decyzji środowiskowych. Rozpatrzono także 39 wniosków ws. szkód łowieckich wraz z przeprowadzeniem 60 kontroli w terenie. Zaktualizowano także bazę azbestową.

TABELA 116. Rolnictwo i ochrona środowiska [2018].

Rodzaj działalności	Ilość
umowy na dzierżawę gruntów rolnych i innych	82 szt., pow. 81 ha
postępowania ws. decyzji środowiskowych	5
postępowanie ws. sprzedaży drewna	1
postępowanie ws. ustanowienia pomników przyrody nieożywionej	1
postępowania ws. wydania decyzji na usunięcie drzew lub zgłoszenia	39
kontrole w terenie	25

Rodzaj działalności	Ilość
szacowanie szkód łowieckich	39 wniosków, 39 kontroli w terenie wstępne oględziny, 21 kontroli w terenie ostateczne szacowanie
postępowania ws. decyzji zezwolenia na działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych	3
postępowania w/s decyzji zezwolenia na działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych	2
aktualizacja bazy azbestowej	134
sprawozdania - ochrona przyrody, ochrona środowiska, odpady	7
oświadczenia dla rolników o posiadanych użytkach rolnych	20
zatwierdzenia projektów prac hydrologicznych, geologicznych	5
aktualizacja, kontrola i wpisy do rejestru przydomowych oczyszczalni ścieków	21
postępowania wodno-prawne (współpraca z Wodami Polskimi)	15

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Pieszcach.

W zakresie realizacji programów w ramach dotacji rozpatrzono m.in. wnioski dotyczące: zmiany ogrzewania (33 szt.), usuwania azbestu (10 szt.), oczyszczalni ścieków (9 szt.) oraz studni (2 szt.).

TABELA 117. Realizacja programów w ramach dotacji [2018].

Program	Ilość wniosków [szt.]
studnie	2
oczyszczalnie ścieków	9
zmiana ogrzewania	33
azbest	10

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Pieszyce.

W zakresie sprawy obywatelskich sporządzono m.in. 355 aktów stanu cywilnego oraz wydano 1 402 ich odpisy, wydano 951 dowodów osobistych.

TABELA 118. Sprawy obywatelskie [2018].

Rodzaj działalności	Ilość
REJESTRACJA STANU CYWILNEGO	
Sporządzanie aktów stanu cywilnego (urodzenia, małżeństwa, zgony) (tryb zwykły i tryb szczególny)	1.zw-335,1.sz.-20
Wydawanie decyzji administracyjnych z zakresu rejestracji stanu cywilnego	1
Czynności materialno-techniczne z zakresu rejestracji stanu cywilnego nie skutkujące sporządzeniem aktu stanu cywilnego	885
Wydawanie odpisów aktów stanu cywilnego (skrótowych, zupełnych, na drukach wielojęzycznych)	1 402
Wydawanie zaświadczeń, zezwoleń oraz przyjmowanie oświadczeń	163
Sporządzanie wzmianek dodatkowych w aktach stanu cywilnego	117
Sporządzanie przypisków w aktach stanu cywilnego	466
Migracja aktów do Rejestru Stanu Cywilnego	1 538
Wydawanie decyzji w sprawie imion i nazwisk	1

Rodzaj działalności	Ilość
EWIDENCJA LUDNOŚCI	
Zameldowania, wymeldowania, zgłoszenia wyjazdu na pobyt (czasowy, stały, zgłoszenia powrotu z pobytu czasowego)	322
Usuwanie niezgodności	4 594
Decyzje w sprawach meldunkowych	7
Nadanie numeru PESEL i zmiana numeru PESEL	13
Udostępnianie danych (EWIDENCJA LUDNOŚCI, DOWODY OSOBISTE)	
Udostępnianie danych z rejestru mieszkańców (RM) oraz rejestru zamieszkania cudzoziemców (RZC) oraz Udostępnienie danych z Rejestru Dowodów Osobistych oraz dokumentacji związanej z dowodami osobistymi	279
Wydawanie zaświadczeń zawierających pełny wykaz danych osoby, której wniosek dotyczy, z rejestru mieszkańców (RM) oraz rejestru zamieszkania cudzoziemców (RZC) oraz wydawanie zaświadczeń z RDO zawierających pełny wykaz danych osoby, której wniosek dotyczy	165
Wydawanie decyzji o odmowie udostępnienia danych osobowych oraz wydawanie decyzji o odmowie udostępnienia danych osobowych z RDO	0
DOWODY OSOBISTE	
Wydawanie dowodów osobistych (proponycja zmiany nazwy)	951
Przyjmowanie zgłoszeń o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego	111
Wydawanie decyzji w sprawach dowodów osobistych	0
Unieważnianie dowodu osobistego w Rejestrze Dowodów Osobistych (RDO) w tym (zmiana danych ,reklamacja , przekazany przez osobę trzecią)	45

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Pieszcach.

15.2. Dokumenty strategiczne i programowe

OBSZAR	STRATEGIE, POLITYKI, PLANY, PROGRAMY		
	Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca	Realizacja 2018
DOKUMENTY STRATEGICZNE	Strategia rozwoju gminy Pieszyce na lata 2014-2020	Uchwała Nr V/23/2015 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 25 lutego 2015 r.	✓ Rozdziały 2-14, w tym inwestycje i działania
OCHRONA ŚRODOWISKA	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszyce na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2022	Uchwała Nr XIII/102/2015 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 25 listopada 2015 r.	✓ Rozdział 2 i 11, w tym inwestycje i działania
	Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Pieszyce	Uchwała Nr XIV/110/2015 z dnia 29 grudnia 2015 r.	✓ Rozdział 2 i 11, w tym inwestycje i działania
	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pieszyce	Uchwała Nr XXVI/198/2016 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 30 listopada 2016 roku zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Pieszyce”	✓ Rozdział 2, w tym inwestycje i działania
POMOC SPOŁECZNA	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszyce na lata 2015-2020	Uchwała Nr VI/40/2015 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 30 marca 2015 r.	✓ Rozdział 9, w tym inwestycje i działania
	Program Wpierania Rodziny w Gminie	Uchwała Nr XXXIII/244/2017 Rady Miejskiej w Pieszcach	✓ Rozdział 9, w tym inwestycje i

OBSZAR	STRATEGIE, POLITYKI, PLANY, PROGRAMY		
	Pieszycy na lata 2017-2020	z dnia 31 maja 2017 r.	działania
	Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Pieszycy na lata 2017-2020	Uchwała Nr XXXIII/243/2017 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 31 maja 2017r.	✓ Rozdział 9, w tym inwestycje i działania
	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Pieszycy	Uchwała XL/282/2017 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 28 grudnia 2017	✓ Rozdział 9, w tym inwestycje i działania
	Gminny Program przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Pieszycy	Uchwała XL/282/2017 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 28 grudnia 2017	✓ Rozdział 9, w tym inwestycje i działania
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	Program dofinansowania przydomowych oczyszczalni ścieków	Uchwała Nr XL/276/2017 z dnia 28 grudnia 2017 r.	✓ Rozdział 2 i 11, w tym inwestycje i działania
	Program dofinansowania budowy studni wierconych na potrzeby własnego gospodarstwa na terenie wsi Kamionki i Rościszów	Uchwała Nr XLIV/313/2018 z dnia 25 kwietnia 2018 r.	✓ Rozdział 2 i 11, w tym inwestycje i działania
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	Plan rozwoju sieci dróg gminnych w Gminie Pieszycy na lata 2017-2021	Uchwała Nr XXXI/224/2017 z dnia 29 marca 2017 r.	✓ Rozdział 10, w tym inwestycje i działania
	Program Rozwoju Transportu Ziemi Dzierżoniowskiej na lata 2014-2020	Uchwała Nr VIII/60/2015 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 27 maja 2015 roku	✓ Rozdział 10, w tym inwestycje i działania
PLANOWANIE PRZESTRZENNE	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Pieszycy	Uchwała Nr XLVI/288/2014 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 26 czerwca 2014 r.	✓ Rozdział 13, w tym inwestycje i działania
WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA	Roczny Program Współpracy Gminy Pieszycy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku, o których mowa w art. 3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2018 r.	Uchwała Nr XXXVIII/273/2017 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 29 listopada 2017 r.	✓ Rozdział 12, w tym inwestycje i działania
GOSPODARKA FINANSOWA	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Pieszycy	Uchwała Nr XL/277/2017 Rady Miejskiej w Pieszcach z dnia 28 grudnia 2017 r.	✓ Rozdział 14, w tym inwestycje i działania

15.3. Promocja gminy

Gmina Pieszycy stawia na aktywną promocję gminy, a przede wszystkim Gór Sowich poprzez organizację wydarzeń sportowych i turystycznych o różnym zasięgu. Wśród najważniejszych organizowanych działań promocyjnych tego typu wymienić należy:

- **Otwarcie sezonu turystycznego na Wielkiej Sowie** – wydarzenie o wieloletniej tradycji, rozpoczynające oficjalnie każdy sezon turystyczny na Wielkiej Sowie – symbolu Gór Sowich i Gminy Pieszycy – w którym uczestniczą tłumy turystów,
- **Bieg Gwarków** – drugi co do wielkości bieg narciarski w Polsce, organizowany od 1978 roku, znany w Polsce i przyciągający wielu uczestników, również zagranicznych,
- **Nartorolkowy weekend w Górach Sowich** – wydarzenie niszowe na skalę kraju, które doskonale wpisuje się w Góry Sowie i którego liczba uczestników wzrasta z roku na rok, przyciągając mieszkańców całej Polski, ale także wschodniej i południowej Europy,

- **Bieg Tkacza** – bieg z historią w tle, powracający do 1844 roku i lat poprzedzających datę stłumionego buntu tkaczy, którzy walczyli o swój byt, startuje w sercu Pieszc, a trasa prowadzi przez z najwyższy punkt Gór Sowich – Wielką Sowę,
- **Bieg na Wielką Sowę** – ponownie Góry Sowie i Wielka Sowa, to jeden z najpopularniejszych i najlepszych biegów górskich w Polsce! Cieszy się uznaniem również u obcokrajowców z Czech, Niemiec, Francji, Ukrainy czy nawet Kenii. Organizatorem biegu jest Gmina Nowa Ruda, a meta zawodów znajduje się w Gminie Pieszyce – na Wielkiej Sowie,
- **Grand Prix Pieszc MTB Wielka Sowa** – zawody stanowią rundę Pucharu Strefy MTB Sudety, w której startuje czołówka najlepszych zawodników w Polsce, zawody rozpoczynają się w parku miejskim w Pieszcach,
- **Samochodowe Wyścigi Górskie** – sporty motorowe w Górach Swoich wiążą się z wieloletnią tradycją – tutaj do niedawna odbywały się najważniejsze wydarzenia rajdowe w Polsce – Rajd Polski, który zaliczany był do Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Europy. Dziś tradycja ta jest kontynuowana poprzez organizację rajdów i wyścigów samochodowych.

Przy ograniczonych środkach budżetowych i kadrowych Gmina Pieszyce stara się maksymalnie wykorzystywać różne **plebiscyty, konkursy** czy możliwość wspólnego wystawiania się na **targach turystycznych**. W ostatnim czasie uczestniczyła w targach rowerowych For Bikes w Pradze (Republika Czeska), co było okazją do promocji miasta, Gór Sowich i tras MTB. Te jedne z największych targów rowerowo-turystycznych w Europie, rozpoczynające kolarski sezon odwiedziło około 30 tysięcy pasjonatów rowerów i turystyki.

Od kilku lat Gmina w swoich działaniach aktywnie **promuje jako produkt turystyczny całe Góry Sowie**. Dlatego też włącza się również w realizację wspólnych projektów, m.in. takich jak projekt „Unikalne Piękno Środowiska Naturalnego Gór Sowich – kampania informacyjno-edukacyjna”, który realizowany jest w oparciu o partnerstwo Stowarzyszenia Ziemia Dzierżoniowska z miastem Dzierżoniów, Gminą Dzierżoniów, Gminą Bielawa i Powiatem Dzierżoniowskim.

Gmina uczestniczyła w **konkursie na najlepszą atrakcję regionu** i – jak zdecydowali internauci – wieża widokowa na Wielkiej Sowie została wybrana **najlepszą atrakcją turystyczną Euroregionu Glacensis**. W projekcie, który miał wyłonić najlepsze atrakcje turystyczne po stronie polskiej i czeskiej w ramach Euroregionu Glacensis, wzięło udział kilkadziesiąt miejscowości. Co więcej – Wielka Sowa w Pieszcach uzyskała najwięcej głosów zarówno w zestawieniu atrakcji z Polski i Czech!

Ponadto Najlepszym Produktem Turystycznym i nagrodzone Certyfikatem Polskiej Organizacji Turystycznej zostały **trasy Strefy MTB Sudety – Najlepszy Produkt Turystyczny roku 2016**. Trasy Strefy prowadzą również przez tereny Gminy Pieszyce. MTB Sudety stanowi system 20 tras MTB o łącznej długości 497 km, utworzony na obszarze 8 miejscowości (Pieszyce, Bielawa, Dzierżoniów gm. wiejska, Głuszyca, Mieroszów, Nowa Ruda gm. wiejska, Stosowice, Walim) i 4 nadleśnictw (Bardo, Jugów, Świdnica, Wałbrzych).

Gmina brała również udział w **Plebiscycie Gospodarczym „Sudeckie Kryształ”**, a zgłoszone zawody pn. „Nartorolkowy weekend w Górach Sowich” w 2017 roku otrzymało **wyróżnienie**, a w 2018 zajęło drugie miejsce w kategorii **najlepsza impreza promująca region**.

Uruchomienie Zintegrowanego Biletu Gmin Gór Sowich, udział w ogólnopolskiej akcji „Polska Zobacz Więcej – weekend za pół ceny”, zwycięstwo pieszych szlaków prowadzących na Wielką Sowę oraz samej Wielkiej Sowy w Plebiscycie Radia Wrocław na najpiękniejsze szlaki turystyczne oraz najlepszy punkt widokowy na Dolnym Śląsku to kolejne wyniki aktywnej promocji Gminy i Gór Sowich przez władze gminy. Uzupełnieniem tych działań są oczywiście profile w mediach społecznościowych, jak chociażby Facebook <https://www.facebook.com/wielkasowaofficial/> czy Instagram https://www.instagram.com/pieszyce_gory_sowie/. Gmina nakładem swojej pracy i w miarę możliwości przygotowuje również klipy promocyjne.

ŹRÓDŁA INFORMACJI

Literatura:

- J. Kondracki, Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa, 2002
- J. M. Matuszkiewicz, Regionalizacja geobotaniczna Polski, IGiPZ PAN, Warszawa, 2008
- C. Wysocki, P. Sikorski, Fitosocjologia stosowana w ochronie i kształtowaniu krajobrazu, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, 2009

Dokumenty i opracowania:

- Opracowanie Ekofizjograficzne dla Województwa Dolnośląskiego, WBU
- Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), Warszawa, 2010
- Analiza stanu i uwarunkowań prac planistycznych w gminach na koniec 2010 r., Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN dla Departamentu Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, Warszawa, 2012
- Ruch drogowy 2015, Transprojekt-Warszawa; Biuro Projektowo-Badawcze Dróg i Mostów Sp. z o.o., Warszawa 2011
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2022 – Uchwała Nr XLIII/1450/17 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 grudnia 2017 r.
- Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, PAlilZ, Warszawa 2018
- Strategia rozwoju gminy Pieszycy na lata 2014-2020 – Uchwała Nr V/23/2015 Rady Miejskiej w Pieszycach z dnia 25 lutego 2015 r.
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pieszycy na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2022 – Uchwała Nr XIII/102/2015 Rady Miejskiej w Pieszycach z dnia 25 listopada 2015 r.
- Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Pieszycy – Uchwała Nr XIV/110/2015 z dnia 29 grudnia 2015 r.
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pieszycy
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pieszycy na lata 2015-2020 – Uchwała Nr VI/40/2015 Rady Miejskiej w Pieszycach z dnia 30 marca 2015 r.
- Program Wpierania Rodziny w Gminie Pieszycy na lata 2017-2020 – Uchwała Nr XXXIII/244/2017 Rady Miejskiej w Pieszycach z dnia 31 maja 2017 r.
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Pieszycy na lata 2017-2020 – Uchwała Nr XXXIII/243/2017 Rady Miejskiej w Pieszycach z dnia 31 maja 2017 r.
- Program dofinansowania przydomowych oczyszczalni ścieków – Uchwała Nr XL/276/2017 z dnia 28 grudnia 2017 r.
- Program dofinansowania budowy studni wierconych na potrzeby własnego gospodarstwa na terenie wsi Kamionki i Rościszów – Uchwała Nr XLIV/313/2018 z dnia 25 kwietnia 2018 r.
- Plan rozwoju sieci dróg gminnych w Gminie Pieszycy na lata 2017-2021 – Uchwała Nr XXXI/224/2017 z dnia 29 marca 2017 r.
- Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla gmin dla których organizatorem publicznego transportu zbiorowego jest Gmina Bielawa
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Pieszycy – Uchwała Nr XLVI/288/2014 Rady Miejskiej w Pieszycach z dnia 26 czerwca 2014 r.
- Program współpracy Gminy Pieszycy w 2018 roku z organizacjami pozarządowymi
- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Pieszycy – Uchwała Nr XL/277/2017 Rady Miejskiej w Pieszycach z dnia 28 grudnia 2017 r.
- Strategia rozwoju na lata 2017-2023 (wersja po ewaluacji w grudniu 2017 roku) „Wodociągi i Kanalizacja”, Sp. z o.o. w Dzierżonowie, Dzierżonów, listopad 2016 rok
- Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za 2017 r., Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Wrocław, 2018

Strony internetowe:

- Bank Danych Lokalnych GUS
- Biuletyn Informacji Publicznej Gminy Pieszycy
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
- Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu
- SP ZOZ Przychodnia Miejska w Pieszycach

INDEKS TABEL

TABELA 1. WYKAZ MIEJSCOWOŚCI WRAZ Z LICZBĄ MIESZKAŃCÓW WG STANU NA 31.12 [2012-2018].	6
TABELA 2. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW [2014].	6
TABELA 3. KLASYFIKACJA STREFY DOLNOŚLĄSKIEJ WG RODZAJÓW ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA [2017].	11
TABELA 4. WYNIKI POMIARU HAŁASU [2009, 2013].	11
TABELA 5. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	12
TABELA 6. REALIZACJA PROGRAMU OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI [2017-2018].	13
TABELA 7. LICZBA LUDNOŚCI GMINY [2012-2017].	14
TABELA 8. SALDO MIGRACJI WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH W GMINIE [2012-2017].	15
TABELA 9. ZASOBY MIESZKANIOWE W GMINIE [2012-2017].	17
TABELA 10. WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE W GMINIE [2012-2017].	17
TABELA 11. BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA [2012-2017].	18
TABELA 12. MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA [2012-2017].	19
TABELA 13. ŚREDNIA TRZYLETNIA LICZBY MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA [2012-2017].	19
TABELA 14. KOMUNALNE ZASOBY MIESZKANIOWE [2012-2017].	19
TABELA 15. ZALEGŁOŚCI W OPŁATACH ZA LOKALE MIESZKALNE ORAZ POSTĘPOWANIA EKSMISYJNE I EKSMISJE W ZASOBACH GMINNYCH [2013, 2015, 2016].	20
TABELA 8. DODATKI MIESZKANIOWE [2012-2017].	21
TABELA 16. WYDATKI NA GOSPODARKĘ MIESZKANIOWĄ (DZIAŁ 700) [2012-2017].	22
TABELA 17. LICZBA PRACUJĄCYCH [2012-2017].	23
TABELA 18. LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH [2012-2018].	24
TABELA 19. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON [2012-2017].	25
TABELA 20. STRUKTURA BRANŻOWA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH ZAREJESTROWANYCH W REJESTRZE REGON [2017].	26
TABELA 21. UDZIAŁ NOWO ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW WG SEKTORÓW W LICZBIE NOWO ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW OGÓŁEM [2012-2017].	27
TABELA 22. PODMIOTY GOSPODARCZE WG KLAS WIELKOŚCI [2012-2017].	28
TABELA 23. OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ [2012-2017].	29
TABELA 24. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA POWIATU DZIERŻONIOWSKIEGO DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI [2017].	29
TABELA 25. DZIECI W WIEKU DO 3 LAT [2012-2017].	31
TABELA 26. WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE [2012-2017].	32
TABELA 27. DZIECI OBJĘTE WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM [2012-2017].	32
TABELA 28. DZIECI OBJĘTE WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM [2017-2018].	32
TABELA 29. NAUCZYCIELE [2012-2017].	33
TABELA 30. SZKOŁY PODSTAWOWE [2012-2017].	33
TABELA 31. LICZBA MŁODZIEŻY UCZĘSZCZAJĄCEJ DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH I GIMNAZJALNYCH [2018].	33
TABELA 32. WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH I GIMNAZJACH [2012-2017].	33
TABELA 33. OBOWIĄZKOWO UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW WG TYPU SZKOŁY [2012-2017].	34
TABELA 34. SZKOŁY ŚREDNIE [2012-2017].	34
TABELA 35. ZDAWALNOŚĆ EGZAMINÓW MATURALNYCH – TECHNIKUM [2012-2017].	34
TABELA 36. ŚREDNIE WYNIKI PROCENTOWE OBOWIĄZKOWYCH EGZAMINÓW MATURALNYCH W NOWEJ FORMULE [2018].	34
TABELA 37. WYDATKI NA OŚWIATĘ I WYCHOWANIE (DZIAŁ 801) [2012-2017].	35
TABELA 38. WYDATKI NA OŚWIATĘ WG RODZAJU PLACÓWKI (DZIAŁ 801) [2012-2017].	36
TABELA 39. INFORMACJA W PLANU WYKONANIA WYDATKÓW NA OŚWIATĘ (DZIAŁ 801) [2018].	36
TABELA 40. WYDATKI W ZAKRESIE EDUKACYJNEJ OPIEKI WYCHOWAWCZEJ (DZIAŁ 854) [2018].	37
TABELA 41. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE W ZAKRESIE OŚWIATY I WYCHOWANIA ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	37
TABELA 42. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE OŚWIATY I WYCHOWANIA ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	38
TABELA 43. BIBLIOTEKI [2012-2017].	43

TABELA 44. INSTYTUCJE KULTURY [2017]	43
TABELA 45. IMPREZY ORGANIZOWANE PRZEZ JEDNOSTKĘ [2017]	44
TABELA 46. WYDATKI NA KULTURĘ I OCHRONĘ DZIEDZICTWA NARODOWEGO (DZIAŁ 921) [2012-2017].	45
TABELA 47. WYDATKI NA INSTYTUCJE KULTURY (DZIAŁ 921) [2012-2017].	45
TABELA 48. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE I DZIAŁANIA W ZAKRESIE KULTURY I OCHRONY DZIEDZICTWA NARODOWEGO ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	46
TABELA 49. BAZA NOCLEGOWA [2012-2018].	48
TABELA 50. LICZBA TURYSTÓW OGÓŁEM I ZAGRANICZNYCH [2012-2017].	49
TABELA 51. WYKAZ OBIEKTÓW SPORTOWYCH NA TERENIE GMINY [2018].	49
TABELA 52. WYKAZ IMPREZ SPORTOWYCH I REKREACYJNYCH ZORGANIZOWANYCH W 2018 ROKU.	50
TABELA 53. WYDATKI NA TURYSTYKĘ (DZIAŁ 630) [2012-2017].	53
TABELA 54. WYDATKI NA KULTURĘ FIZYCZNĄ (DZIAŁ 926) [2012-2017].	54
TABELA 55. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE W ZAKRESIE TURYSTYKI, SPORTU I REKREACJI ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	55
TABELA 56. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE TURYSTYKI, SPORTU I REKREACJI ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	56
TABELA 57. UDZIELONE PORADY [2012-2017].	60
TABELA 58. PERSONEL MEDYCZNY NA TERENIE POWIATU DZIERŻONIOWSKIEGO [2012-2017].	61
TABELA 59. WYDATKI NA OCHRONĘ ZDROWIA (DZIAŁ 851) [2012-2017].	61
TABELA 60. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE W ZAKRESIE OCHRONY ZDROWIA ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	62
TABELA 61. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE OCHRONY ZDROWIA ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	62
TABELA 62. ŚRODOWISKOWA POMOC SPOŁECZNA [2012-2017].	63
TABELA 63. WNIOSKI ZŁOŻONE O POMOC SPOŁECZNĄ [2012-2018].	64
TABELA 64. BENEFICJENCI POMOCY SPOŁECZNEJ WG POWODÓW TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ [2012-2018].	64
TABELA 65. DODATKI MIESZKANIOWE [2015-2018].	65
TABELA 66. ZASIŁKI RODZINNE [2012-2017].	66
TABELA 67. DANE DOT. BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO [2017-2018].	66
TABELA 68. WYDATKI NA POMOC SPOŁECZNĄ (DZIAŁ 852) [2012-2017].	68
TABELA 69. WYDATKI NA RZECZ RODZINY (DZIAŁ 855) [2017].	69
TABELA 70. ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W PIESZYCACH [2018].	70
TABELA 71. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE W ZAKRESIE POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	71
TABELA 72. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	71
TABELA 73. DROGI WOJEWÓDZKIE I POWIATOWE NA TERENIE GMINY [2018].	72
TABELA 74. DROGI GMINNE [2018].	72
TABELA 75. KOMUNIKACJA MIEJSKA [2017-2018].	73
TABELA 76. WYDATKI NA TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ (DZIAŁ 600) [2012-2017].	75
TABELA 77. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE W ZAKRESIE TRANSPORTU I KOMUNIKACJI ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	76
TABELA 78. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE TRANSPORTU I KOMUNIKACJI ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	76
TABELA 79. SIEĆ WODOCIĄGOWA [2012-2017].	77
TABELA 80. ZUŻYCIE WODY [2012-2017].	78
TABELA 81. SIEĆ KANALIZACYJNA [2012-2017].	79
TABELA 82. OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW [2012-2017].	80
TABELA 83. GROMADZENIE I WYWÓZ NIECZYSTOŚCI CIEKŁYCH [2012-2017].	80
TABELA 84. SIEĆ GAZOWA [2012-2017].	81
TABELA 85. ZUŻYCIE GAZU [2012-2016].	82
TABELA 86. ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W MIEŚCIE [2012-2017].	83
TABELA 87. WSKAŹNIK ŚMIECI SEGREGOWANYCH [2012-2017].	84
TABELA 88. WYDATKI NA GOSPODARKĘ KOMUNALNĄ I OCHRONĘ ŚRODOWISKA (DZIAŁ 900) [2012-2017].	85

TABELA 89. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE W ZAKRESIE TRANSPORTU I KOMUNIKACJI ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	87
TABELA 90. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	87
TABELA 91. ZADANIA DODATKOWE REALIZOWANE PRZE WIK DZIERŻONIÓW W 2018 ROKU W RAMACH II ETAPU PORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNOŚCIKOWEJ W POWIECIE DZIERŻONIOWSKIM.	88
TABELA 92. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE WSPÓŁPRACY WEWNĘTRZNEJ ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	90
TABELA 93. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE WSPÓŁPRACY ZEWNĘTRZNEJ ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	91
TABELA 94. WYKAZ MPZP OBOWIĄZUJĄCYCH NA TERENIE GMINY [2017].	92
TABELA 95. OBWIESZCZENIA O PRZYSTĄPIENIU DO SPORZĄDZENIA MPZP [2016-2019].	93
TABELA 96. WYDANE DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY I ZAGOSPODAROWANIA TERENU NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 27 MARCA 2003 R. O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM [2012-2017].	94
TABELA 97. GOSPODARKA PRZESTRZENNA I INFRASTRUKTURA [2018].	94
TABELA 98. DOCHODY [2012-2017].	96
TABELA 99. DOCHODY WŁASNE [2012-2017].	96
TABELA 100. WYDATKI [2012-2017].	97
TABELA 101. WYKONANIE DOCHODÓW BUDŻETU ZA 2018 ROK WG ŹRÓDEŁ [2018].	98
TABELA 102. INFORMACJA Z REALIZACJI ZADAŃ INWESTYCYJNYCH W 2018 ROKU W GMINIE PIESZYCE [2018].	99
TABELA 103. INFORMACJA O WYNIKU FINANSOWYM W 2018 ROKU.	100
TABELA 104. WYKONANIE DOCHODÓW Z TYTUŁU REALIZACJI PROGRAMÓW I PROJEKTÓW Z UDZIAŁEM ŚRODKÓW Z UNII EUROPEJSKIEJ W 2018 ROKU.	101
TABELA 105. INFORMACJA O STANIE ZOBOWIĄZAŃ W 2018 ROKU.	102
TABELA 106. INFORMACJA O STANIE NALEŻNOŚCI W 2018 ROKU.	102
TABELA 107. GRUNTY STANOWIĄCE WŁASNOŚĆ GMINY PIESZYCE STAN NA 01.01[2018].	102
TABELA 108. ZASÓB GRUNTÓW GMINNYCH STAN NA 01.01[2018].	103
TABELA 109. UŻYTKOWANIE WIECZYSTY GRUNTÓW STANOWIĄCYCH WŁASNOŚĆ GMINY PIESZYCE 01.01[2018].	103
TABELA 110. GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI 01.01-31.12 [2018].	105
TABELA 111. OGÓLNE KOSZTY FUNKCJONOWANIA URZĘDU MIASTA I GMINY PIESZYCE [2018].	108
TABELA 112. ZATRUDNIENIE W URZĘDZIE MIASTA I GMINY PIESZYCE [2018].	109
TABELA 113. WYDANE ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ ALKOHOLU [2018].	109
TABELA 114. GOSPODARKA PRZESTRZENNA I INFRASTRUKTURA [2018].	109
TABELA 115. GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI [2018].	110
TABELA 116. ROLNICTWO I OCHRONA ŚRODOWISKA [2018].	110
TABELA 117. REALIZACJA PROGRAMÓW W RAMACH DOTACJI [2018].	111
TABELA 118. SPRAWY OBYWATELSKIE[2018].	111

INDEKS WYKRESÓW

WYKRES 1. LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY [2007-2017].	14
WYKRES 2. STRUKTURA WIEKU MIESZKAŃCÓW GMINY [2012, 2017].	15
WYKRES 3. WSKAŹNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO (LICZBA OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM PRZYPADAJĄCA NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM) W GMINIE [2012-2017].	16
WYKRES 4. UDZIAŁ LUDNOŚCI WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W LUDNOŚCI OGÓŁEM [2012, 2017, PROGNOZA 2030].	16
WYKRES 5. PROGNOZA LICZBY LUDNOŚCI OGÓŁEM DO 2030 ROKU [2016].	16
WYKRES 6. POWIERZCHNIA UŻYTKOWA W NOWYCH BUDYNKACH MIESZKALNYCH I NIEMIESZKALNYCH [2012-2017].	18
WYKRES 7. REMONTY MIESZKAŃ (ZWIĄZANE Z PODWYŻSZENIEM STANDARDU MIESZKANIA) W BUDYNKACH KOMUNALNYCH [2013, 2015, 2016].	20
WYKRES 8. DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE NA TERENIE GMINY [2012-2017].	20

WYKRES 9. WYDATKI NA GOSPODARKĘ MIESZKANIOWĄ (DZIAŁ 700) [2012-2017].....	21
WYKRES 10. LICZBA PRACUJĄCYCH [2012-2017].....	23
WYKRES 11. LICZBA PRACUJĄCYCH NA 1000 LUDNOŚCI [2012-2017].....	23
WYKRES 12. LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH [2012-2018].	24
WYKRES 13. PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 10 TYSIĘCY LUDNOŚCI [2012-2017].	25
WYKRES 14. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON WG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (PKD 2007) [2017].	26
WYKRES 15. OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ WG PKD 2007 [2017].....	28
WYKRES 16. DZIECI W WIEKU DO 3 LAT [2012-2017].	31
WYKRES 17. WYDATKI NA OŚWIATĘ I WYCHOWANIE NA 1 MIESZKAŃCA [2012-2017].....	35
WYKRES 18. WYDATKI NA KULTURĘ I OCHRONĘ DZIEDZICTWA NARODOWEGO NA 1 MIESZKAŃCA [2012-2017].....	45
WYKRES 19. UDZIELONE PORADY LEKARSKIE AMBULATORYJNEJ I PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ [2012- 2017].	60
WYKRES 20. ZASIŁKI RODZINNE [2012-2017].	65
WYKRES 21. WYDATKI NA POMOC SPOŁECZNĄ (DZIAŁ 852) [2012-2017].	68
WYKRES 22. ZUŻYCIE WODY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH NA 1 MIESZKAŃCA [2012-2017].....	78
WYKRES 23. LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI KANALIZACYJNEJ [2012-2017].	79
WYKRES 24. LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW [2012-2017].....	80
WYKRES 25. UDZIAŁ LUDNOŚCI KORZYSTAJĄCEJ Z SIECI GAZOWEJ W OGÓLE LUDNOŚCI [2012-2017].	81
WYKRES 26. ZUŻYCIE GAZU NA 1 MIESZKAŃCA I 1 KORZYSTAJĄCEGO [2012-2016].	82
WYKRES 27. DOCHODY OGÓŁEM (A) I WŁASNE (B) NA 1 MIESZKAŃCA [2012-2017].	95

INDEKS SCHEMATÓW

SCHEMAT 1. POŁOŻENIE GMINY NA TLE POLSKI, WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO I POWIATU DZIERŻONIOWSKIEGO [2018].....	5
SCHEMAT 2. PODZIAŁ FIZYCZNOGEOGRAFICZNY.	7
SCHEMAT 3. OBSZAROWE FORMY OCHRONY PRZYRODY [2018].....	10
SCHEMAT 4. OBSZARY PRZEKROCZEŃ POZIOMÓW SUBSTANCJI W POWIETRZU W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM [2017].....	11
SCHEMAT 5. TRASY ROWEROWE NA TERENIE GMINY PIESZYCE [2018].	48
SCHEMAT 6. SCHEMAT PRZYSTANKÓW KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ NA GMIN DLA KTÓRYCH ORGANIZATOREM PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO JEST GMINA BIELAWA [2018].....	73
SCHEMAT 7. JAKOŚCI SYGNAŁU WSZYSTKICH SIECI KOMÓRKOWYCH W TECHNOLOGII GSM, UMTS I LTE [2019].	74
SCHEMAT 8. ORIENTACYJNY ZASIĘG SIECI DLA OFERT GŁOSOWYCH DLA PRZYKŁADOWEJ SIECI KOMÓRKOWEJ [2019].	74
SCHEMAT 9. ORIENTACYJNY ZASIĘG DLA OFERT INTERNETOWYCH DLA PRZYKŁADOWEJ SIECI KOMÓRKOWEJ [2019].	74
SCHEMAT 10. SCHEMAT ORGANIZACYJNY URZĘDU MIASTA I GMINY W PIESZCACH [2018].	108